

ad seruitutē dei rē. **A**ccede
inqm̄ p̄mo pro p̄cis pe
nitentiā agendo. 2 sta in
tione vicia fugiendo. et
ip̄ara aīam tuā ad tēp
tationē impugnationibz
dyabolicis resistendo. 2
sustine in bona vita p̄
seuerando. **C**ōiūge deo.
ip̄i p̄ caritatē firmā ad
herendo. Si ista feceris
grām 2 gloriā apud do
minū obtinebis. grām
in p̄nti et gloriā in fu
turo. **F**init prologus. **I**ncipit no
bilissimi libri malogranati. Caplū
p̄mū. **F**ilius p̄r loquit̄.
Uerba exhorta
tiois extuo ore
o p̄r ad me di
recta. aīe mee
mltū salubria cordis mei
aure libens suscipio. sed
rogo ut illa que michi
breuit̄ p̄strinxisti. lacius
2 maiestius ad interroga
tionē meā pro instructi
one et edificatioē mea
velis explanaē. ut p̄ hoc
salubre aīme mee doct̄
nā valeam assequi. et
illa q̄ sup̄ius meorat̄es
possim p̄fectius ad īplē.
2 a dñō grām in p̄nti. 2

gloriā in futuro optinē
Quā p̄mo peto me informē
quō sit accedendū ad de
um. et p̄mo utrū accessus
ad deū fiat p̄ grām dei.
aut p̄ liberū arbitriū. si
ue p̄ volūtātē hominis.

Mater filio vñdet.

Cure debes fili q̄
om̄s salus hoīs
p̄mo habz ortū
a grā dei. **U**n iacobz apls
Om̄e datū optimū. et oē
donū p̄fectū desursū est
descendēs a p̄re lūinū.
Istud donū p̄fctū. ē grā
sp̄itus s̄cī. p̄ quā de hoēs
p̄ ip̄m a seculo p̄destinatos
vocat ad seculū. **U**n n̄c
est sp̄itui vacuū si debet
ēē dign⁹ etne b̄itudinis
q̄ fiat p̄ticeps influēcie
sp̄itualis. **A**d bonū enī
grē nō p̄t quis p̄ se pueni
re. cū hoc nō sit scdm̄ limi
tes natūe. s̄ scdm̄ influe
ciam largitatis dīne. q̄a
hō p̄p̄riā industriā sine
grā nec accedē ad deū.
nec opari. n̄ cogitāe q̄q̄
boni valet. **E**rgo vocatio
p̄ma siue accessus ad deū
fit p̄ grām. **N**ot testatur
b̄s gregorius i xixm̄ libro

moralium super illo verbo. Et quod
dedit michi ut reddam ei.
ita dices. Nemo quippe ut
dina cum gratia subsequatur
aliqui contulit deo. Nam si nos
deum bene viuendo et operando
peruenimus: ubi est quod aut per
pheta. misericordia eius peruenit
me. Si nostra dilectio deum
peruenit: ubi est quod aut iohannes
non quasi nos dilexerimus
deum. sed quoniam ipse prior di
lexit nos. Si sine eius mu
neris nostra virtute deum sequimur:
ubi est quod veritas dicit. si
ne me nihil potestis fa
cere. Et illud. Neque potest
ad me venire: nisi per me
us traxerit eum. Si saltem bo
norum operum forma virtute nostra
propria bene cogitando perueni
mus: ubi est quod cursu per
paulum tam subtiliter dicitur
ut omnis de se humane me
tis fiducia ab ipsa cordis
radice succidatur cum ait.
Non quia sufficientes sumus
cogitare aliquem a nobis quasi
ex nobis. sed sufficientia nostra
ex deo est. *h. gregori.* Si
igitur patet quod infusio siue ac
cessus ad deum. fit per meritum
per gratiam ipsius dei.

Capitulum secundum // Filius

Sicut audio. conversio
vel accessus ad deum.
fit per gratiam. Ad ergo de
libero arbitrio. Agitur ne
aliqui aut cooperatur gratie ad
hominis salutem. *h. greg.*

Quamuis per gratiam prin
cipaliter fit accessus
ad deum. non tamen per hoc exclu
ditur liberum arbitrium. Nam
conversio siue accessus ad
deum. et omne opus bonum et
virtuosum per quod acquiritur salus.
procedit a gratia et a libero
arbitrio. principaliter tamen a
gratia. Nam opus deus est quod
vult saluos facere. et quos
prelegit. primo donum sue
gratie infundit. quod infusio mo
uet liberum arbitrium ad bo
num appetendum. Cum vero
immissiones has salubres li
berum arbitrium suscepit
et ad bonum appetendum. et a
gendum fuit motum. statim gratia
que prius peruenit liberum ar
bitrium mouendo. subsequitur
sibi cooperando in hijs. que
pertinent ad salutem. Hoc pro
bat beatus gregorius xxi mora
lium cum dicit. Superna pietas
prius agit in nobis aliquid sine
nobis. ut subsequente quoque
nostro libero arbitrio. bonum quod

iā appetim⁹ agat nobiscū
 qđ tñ p impēsa graciā in
 extremo iudicio ita remu-
 nēt in nob. ac si solū pces-
 sisset in nob. **Q**uā enī dīna
 nos bonitas ut inocentes
 nos faciat pūcit. paulus
 ait. **G**rā dei sū id qđ sū.
 Et qā eandē grām nēm
 liberū arbitriū psequit⁹.
 adiūgit. Et grā ei⁹ i me
 vacua nō fuit. s; habūdā
 cius laboravi. Qui cū de
 se nichil cōspicit ait. **N**ō
 aut ego. Et tñ qā se eē a-
 liqđ cū grā iueit adiūxit.
 s; grā dei meū. **N**ō enī
 dicit meū si cū pueniēte
 grā subsequēs liberū ar-
 bitriū nō haberet. **U**t er-
 go sū grā se nūc eē ostēdet
 ait. **N**on ego. ut vero se
 cū grā opatū eē p liberū
 arbitriū demonstraret. ad-
 iūgit. **S**; grā dei meū. **h**
 gregorius. Dicit etiā bñs
 aug⁹. **P**otentē deus pue-
 nit ut velit. subsequit⁹ ne
 frustra velit. De hoc etiā
 ait **h** Bernard⁹. **D**eus tra-
 het. hoc ē bonū cogitare.
 velle. pfiō. opat⁹ in nob.
 Pmū sū nobis. **S**cdm no-
 biscū. **T**erciū p nos facit.

Uiquidē imittendo bonā
 cogitationē nos puenit
 mutādo etiā malā volū-
 tatem sibi p p̄sensū iūgit
 mīstrando etiā p̄sensui
 facultatē ul facultatē fo-
 ris p aptū opus nēm int⁹
 nos opifex innotescit. **I**ane
 ipi nos pueniē nequaquā
 possum⁹. **N**ā at bonū ne-
 minē iueit. neīnē saluat
 quē nō preueit. **A**deo er-
 go sine dubio nūc fit sa-
 lūtis exordiu. nec p nos
 utiq; nec nobiscū. verū
 p̄sensus ⁊ opus. et si nō
 ex nob. nō tñ iā sū nob.
 Cū igit⁹ deū invisibiliter
 int⁹ nos ac nobiscū actitatē
 sentim⁹. soli grē eius attē-
 buam⁹. **I**pā liberū arbi-
 triū excitat cū scīnat cogi-
 tatū. sanat cū mutat af-
 fectū. roborat ut pducāt
 ad actū. seruat ut nō sen-
 tiat defectū. **h** Bernardus
Patet ergo p p̄dicta quō
 grā pueiat liberū arbitriū
 et etiā subsequatur
Nā ipā grā sps sancti bo-
 nā volūtātē que procedit
 ex libero arbitrio pmo o-
 pat⁹ in hoīe ut sit. **D**einde
 opanti coopat⁹ ne vacua sit.

b

Quod hugo pulchus v-
bis probat dicens. **S**p̄s
nanq̄ sc̄s bonā volūta-
tē p̄mo in homīe opat̄.
deū bone volūtati mo-
uenti se et opanti coopa-
tur p̄us bonā volūtatem
aspirat ut sit. Deū bone
volūtati mouēti se inspi-
rat ut moueat et operet̄
ut vacua nō sit. p̄mo o-
pat̄ eā. deū opat̄ p̄ eā.
bona enī volūtas est in-
strumētū. s̄z sp̄s sc̄s est ar-
tifer. Quēadmodū enī ar-
tifer p̄mo instrumētū o-
pat̄. deū p̄ instrumētū
opat̄. p̄mo solus istumē-
tū opat̄. q̄ vero p̄ instru-
mētū. nō solus ip̄e opat̄
s̄z eā instrumētū ip̄m p̄
q̄d ip̄e opat̄. **S**c̄ spiritus
sc̄s p̄mo bonā volūtate
in homīe solus opat̄. sed
que postea p̄ bonā volū-
tate opat̄. nō solū ip̄e o-
pat̄ s̄z eā volūtas p̄ quā
opat̄. tñ opus bonū ex
spiritu sc̄o est q̄ opatur.
nō ex volūtate homīs p̄
quā opat̄ in ip̄a quidē
bonū. s̄z nō ex ip̄a. q̄a ali-
unde accepit. Idē ergo op̄
bonū et suū est īgnitū

habz. nō suū īgnitū a se-
metip̄o nō īz. **h** hugo. De
hoc eā habet in gl̄o sup
ix cā de celesti ierarchia v-
bi dicit̄. Sicut in nr̄a ptā-
te nō est ut dīne illūinati-
onus donū nob̄ offerat̄. ita
nō nisi in nr̄a ptāte ē ut
oblatū suscipiat̄. Nā et
aliquē et cū nolum⁹ offer-
t̄. s̄z nūq̄m suscipit̄. nisi
cū volum⁹ a deo volum⁹. ^{et cū vo-}
q̄a donū dei ē bona volū-
tas. cū at̄ nolum⁹ a nob̄
nolum⁹. q̄a nolle nichil
aliud ē qm̄ nō velle. q̄d
desectio boni ē. **h** gl̄osa.

C Distas autoritates coll-
gere possum⁹ q̄ op̄ bonū
omē q̄d p̄ homīe agitur
fit p̄ grām inspirantem
et liberū arbitriū. siue vo-
lūtate cōsentiētē. et requi-
rūt̄ h̄ duo ad salutē. ut
homīs salus pficiat̄. De
hoc dicit Bernard⁹ in libro
de grā et libero arbitrio
sup illud apli. Nō est vo-
lentis neq̄ curretis. s̄z mi-
serentis ē dei. Quid igit̄ aut̄
agit liberū arbitriū. Bre-
uit̄ respondeo. Tolle libe-
rū arbitrium. nō est q̄d sal-
uet̄. tolle grām nō ēit vñ sal-

C

uer. Opus hoc sū duobz
effici nō p̄t. vno a quo fit.
altero cui ul' in quo fit.
Deus auctor salutis est.
liberū arbitriū tm̄ capax.
nec dāe illā n̄ deus. nec
capere valet nisi liberū ar-
bitriū. Qd' ergo a solo deo
et soli dat' libero arbitrio.
tam absq' cōsensu eē nō
p̄t accipientis. q̄ absq'
grā dantis. et ita grē ope-
ranti salutē. cooperari dicitur
liberū arbitriū. dū
consentat. hoc ē dū salua-
tur. Consentire enī saluari
est. Proin p̄cōsus sp̄itus
salutē huiusmodi mūne
capit. eo qd' illi voluntarij
desit cōsensus. quo salua-
ti videlz deo placide obtē-
pet. siue iubenti acquiescen-
do. siue pollicenti credendo.
siue reddenti grās agendo
h' Bernardus. De hoc aut etiā
quedā glosa sup' illo vbo
Ego sto ad ostiū et pulso
Ego sto videlz dñs ad os-
tiū videlz cordis hūani.
et pulso ad bonū sup' nā-
le mouendo. si q̄s audierit
vocē meā motioni mee
cōsentiendo. et ap' ruerit
in ianuā p' conatū libei

arbitrij ad bonū. introibo
ad illū saluz p' grām gra-
tū facientē habitando
in illo. et cenabo cū illo
et ip̄e meū. nā deus i ta-
li homīe delectat' et ip̄e in
deo. **h' glosa.** **P**ista igit'
dicta apte daret. qd' opus
bonū fit p' her duo videlz
p' grām et liberū arbitriū
Q' etiā **gregorius** in xxxij
libro mōlūū p̄firmat dices
Bonū quippe qd' agimus
et dei et nr̄m ē. dei p' p̄ue-
niētem grām. nr̄m p' cō-
sequens liberū arbitriū.
Si enī dei nō est. vñ ei in
etnū grās agim'. Rursū
si nr̄m nō est. vñ nob' ret'
bui premia speram'.
Quia ergo nō imerito grās
agim'. scim' q' ei' mūne
p̄uenim'. et rursū q̄a nō
imerito r̄tributionē q̄ri-
m'. scim' q' obsequente
libero arbitrio bō eligim'
que gerim'. **h' gregorius**
Nōdū tñ q' lig' opa me-
ritoria salutis eterne. sūt
liberi arbitrij et grē. p̄nci-
palis tñ sūt grē. Grā
enī liberū arbitriū dīgit
in ex' eratio v̄tutū. p' nos
enī male facē possum'.

si nō bonū. Quis ergo boni
aliq̃ in suis actibz cōside-
rat. dono grē id attribuat.
si q̃ mali in se p̃penderit.
hoc suū dīcē potit. in bo-
nis vitando arrogāciā.
in malis seruādo hūilita-
tis p̃stanciā. que sepe p̃dit
dū mēs de ṽtutibz p̃ arro-
gāciā gl̃at. *Caplin. terciū*

Sufficiēter. *Filius*
muchi nūc expositū
est quō omē bonū opus
p̃ grām et liberū arbitriū
p̃ficiat. p̃ grām p̃ueientē
et mouentē. liberū vero
arbitriū cōsenties. et salu-
tis monita suscipies. et
q̃ in hys duobz salū hoīs
cōsistat. *Et* mouet valde
mentē meā. cū liberū ar-
bitriū sū grā spūs sancti
nichil possit opari. *Cur*
om̃ps deus qui plenū ē
om̃i pietate et m̃ia. suā
grām nō infundit om̃ibz
cōit̃ hom̃ibz. p̃ quā cūcti
possent saluari. *Pater.*

Ista que te mouet. et
de quibz q̃ris. valde
s̃t occulta. et nulli intel-
lectui rōnali p̃uia. Iudici-
a enī dei s̃t h̃c et valde in-
p̃scrutabilia. De q̃bz p̃ p̃m

dicat. Iudicia tua abyssus
multa. Nō cōprehēdē
p̃t quāe deus cū possz nō
vocet om̃s ad viā salutis
ul' quāe magis vni p̃cōu
min⁹ grē largit. q̃m ali. *ipm*
eligēdo et vocando
ad viā vite. *Et* oportz silē
cū imponē hūane loq̃a-
tati. et exclamāe cū aplō
paulo. q̃ cōsiderās pplin is-
raheliticū p̃t p̃fidia pro
maiori p̃te esse reprobātū.
et gētilē ad fidē xpi vōtū
et electū ait. *O* altitudo di-
uinarū sapiē et sc̃e dei.
q̃ incōphensibilia s̃t iudi-
cia ei⁹. et inuestigabiles vie
eius. Nō enī cognoscat sen-
sū dñi. *Ecce* tñ debes fili
q̃ nichil visibilis et sensi-
bilis et intelligibilis in
ista tocius creaturē āplis-
sima q̃dā imēnsa reā
publica sit ul' agit. q̃ nō
de illa ip̃iali aula sūmū
ip̃atoris a iubeat a p̃mit-
tat s̃cōm ineffabile iusticiā
p̃miorū atq̃ penarū. grā-
tū atq̃ r̃tribucionū. *Hinc*
est q̃ om̃ia que ī vniūso
fiūt agūt. *Dīna* p̃uidēcia
que p̃ om̃ia ē irēphēsibi-
lis q̃ nichil agit nisi bene

f

regit

nichil pmuttit i iuste.
De hoc dicit abbas pasnui
aus i collationibz pzm. **C**re
 de incoassa fide nos conueit.
 nichil sn deo proesus i hoc
 mudo geri. a eni voluta
 te eius a pmissu agi uni
 uersa fatendu est. ut salz
 que bona st volutate dei
 pfia. auxilioq eius credat
 que at cotraria st pmissu.
 ai pro neqia a duricia
 cordis nri deseret nos dina
 ptectio. dyabolū nob. ul'
 ignominiosas corpis passio
 nes patit dñari. **h** pasnui
aus **P** hoc igit colligit
 q nullomō p aliq aliq
 boni pfice. nisi ipō coopan
 te et coefferente. **N**ullus de
 fice p ul' peccat. n ipō ius
 te desente. **I**uste at desent
 qa iustū est ut sic amittet
 res quas cōdidit. ut nō in
 fringat leges quas ididit.
 et sic cooperet rebz quas cre
 auit. ut eas agere pprios
 motus sinat. **E**t ideo si li
 berū arbitriū ad utrūlibz
 itabile de lege nature di
 mittat in malū cadē. hoc
 nō pmuttit n iuste. **R**ursus
 si p grām pueniat z susten
 tet. nulli fa cit iuriā. ideo

nō iuste. s; oīno iuste. scdm
 exigēciā meritorū. qa mei
 ta ad hoc nō sufficiūt. s; g
 tis et misericordit facit. et
 quodāmo iuste. qntū est
 ex cōdecenciā bonitatis sue
Cū ergo dāpnat z reprobat
 opat scdm iusticiā. qm vō
 pdestinat scdm grām z mi
 seicordiā. que nō excludit
 iusticiā. **Q**uā vero omē scdm
 qd de massa erat pdicionis
 dāpnai debebant. ideo plu
 res reprobant qm eligat
 ut oñdat q saluatio est
 scdm spālē grām. dāpna
 tio at scdm iusticiā cōm.
Nullus ergo p coquei
 de dina volutate qua re
 pbat scdm iusticiā. z pdes
 tinatos vocat p grām et
 miām ad salutē. qa omia
 agit rectissie. **Q**ue tamē
 pdestinatio nō infert rebz
 nātātē. qm si pdestinatio
 rebz nātātē imponet mlt
 ta seqrent i cōuēiēcia. nā
 frustra pponēt pmiā. z bonus
 mal' supplicia. **I**te. iuste re
 muneraret boni. ul' pu
 nirent mali. **I**te nec spe
 randi aliq n' supplicandi
 vlla eet ratio. **I**te euacu
 aret libertas arbitrij. que

se habet ad utrūq. **I**te nec
bona faciētes eēt lauda-
biles. nec mali vitupabiles
vñ deus cū reformat hoīez
infūdedo grām p̄ hoc leges
natūle inditas infirmat nō
q̄a liberū arbitriū sic per
grām mouet ad viā salutis
ut tñ ipm nō cogat. s; eius
consensus liber maneat. **E**t
ideo ad hoc q̄ culpa expellat
nō solū necē est q̄ grā intō
ducatur verū etiā q̄ liberū
arbitriū se cōformet expul-
sioi culpe p̄ detestacioē oīm
pātoz. **H**inc est qd̄ in nra
productioe iustificacionis
cōcurrit actus liberi arbitrii
et grē cōsone et ordinate
Ita q̄ grē gratis date est
excitacō liberū arbitriū. liberi
aut arbitrii ē huiusmodi
excitacōi consentire ul' dis-
sentire. **E**t ita i iustificacō-
ne consentis ē ad grām
gratū faciētem se p̄parāre.
q̄a hoc ē facē q̄ in se est.
et sic disposito grā gratū
facies habz infundi. cui li-
berū arbitriū p̄t cooperari
si vult et tūc mētur. uel
cōtrariā p̄ pām i tūc de-
mēt. **S**i ergo cooperet ei
usq; in finē mēt venie ad

etnā salutē. **E**x hoc colli-
gē possum⁹ verū eē q̄ aut
aug⁹. **Q**d̄ qui creauit te
sñ te nō iustificabit te sñ
te. **V**erū etiā eē q̄ nō est
volentis neq; auctoris sed
dei misericordis. **V**erū etiā
eē q̄ null⁹ p̄t sup̄bare de
merito. q̄a nul deus i nob
p̄ter sua dona coronat.
Reseruaunt enī deus sibi
munera grē sue liberalit
largienda. ut discat hō
nō eē ingratus nec in se q̄si
nō accepit. s; in dñō glāri
Verū etiā eē q̄ liberū ar-
bitriū p̄ se legē implē nō
possit. nec grām in se effi-
cē. **I**nexausabile tñ ē. si nō
facit. q̄a grā gratis data.
sp̄ est presto ad p̄mōtione
cui⁹ amuniculo p̄t facere
q̄ in se est. quo facto habe-
at grām grātū faciēte. qua
obtentā. dñā impleat legē
et faciat volūtate. qua fā.
tandē ad b̄tudinē pue-
niat sempitnā. p̄t opa
meritoria. q̄ totalit' sē a
grā. tōlit' etiā a libero ar-
bitrio. licz p̄ncipali⁹ a grā
Et nota q̄ licz neō sibi
mēat p̄mā grām. hō est
grām pueniente. p̄t tamē

k

7

parare et abilitare se ad illa. faciendo qd in se est qd nulli gra denegatur. h' congruitas tm mltoma-
gis est ex pte boitatis dei gram pferentis qm ex pte homis se ad gram abili-
tantis. qd ipa abilitatio ex pte homis solu dat lo-
cu dñe mte. q salua ius-
ticia possit alicui pferri gra. Na iuria fiet dñe iusticie si ei daret gra in
quo eet adhuc oher gre
Qui oher e triplex. et
diat cor p eu obdurat e
phiat. pmo mo p iabilita
te ad suscipienda gram.
qd fit p mala voluntate.
qd i malivolam aiam que
vult malu. et no vult flet-
ti ad bonu. put dicit sapi-
ens. no introibit sapia. id
est gra dei. Sedo mo per-
firma inhesionem ad peccm
et hoc fit qn ho in actu
peccati. et tm sibi plag uqui-
tas. et adheret voluptati
carnis. et mundi. q no pos-
sit nec vult suscipe moni-
ta salutis. Tcio mo p rebel-
lionem dñarum inspiracio-
nu et mandatoru q fit p
malu usu et psuetudine

padru. qd tñs psuetudo q
pstatit p desideria carni
voluptatu. et eia mundi.
excitat mentem homis intm
q dñas inspiracioes et sa-
lubria monita ad cor pue-
nire no paciat. On nate
est qui se senseit in h'moi
laqueis irretitu et volueit
saluai. ut morte sua et
dāpnacione ppetua pre-
oculis habeat. et contra
vicia contracta et cosuetu-
dine puerfa vim sibi fa-
ciat. et cor suu toto cona-
mie ad gram suscipienda
abilitet. ut a deo gram et
miaz cosequi mereat. **Suf-**
ficies at abilitatio ad gram
est. si ho facit qd in se est.
facere at qd in se e ta co-
plectit. scilz. ut ho actu
peccati et voluntate peccandi
deseruit. et conet ad bonu
pro ut sibi possibile e. Igi-
tur si ho fecerit q in se est.
deus utiqz faciet q in se
est. gram gratia faciente
insudendo. et tuc poterit
homo face opa meritoria
vite etne. p voluntate libei
arbitrij et gram sps sancti
Veni duo exigut ad sa-
lute. Qd at sit ul possit

ē in hominē patorū ad
grām. et vñ sit illud diffi-
cile est vidē. qā videt. q
nec illud possit ēē n̄ a grā
¶ La aug in libro de grā
et libeo arbitrio dicit. **¶** Ad
grā pueit nō solū volūta-
tē. s; etiā cogitationē hoīs
ut velit bonū id ē de volū-
tate fiat. et ut de volūtate
pua fiat magna. et de
mīgna fiat tanta. q̄ possit
implē dīna mandata.
¶ Ex quo dicto videt. q nō
solū volūtas tanta q̄nta
sufficit ad īplenda mada-
ta sit a grā. s; etiā p̄ma
cogitatio et volūtas p̄posi-
ti nō sit nisi a grā. **¶** Vñ di-
cit ibidē q̄ desiderū grē
iniciū est grē. **¶** Vñ si p̄ma
cogitatio et volūtas boni
p̄positi est a grā. nō bñ vi-
det. q sit illud ul' possit
ēē absq̄ p̄ma cogitatione
et volūtate patorū ad
grām. **¶** Orēa dicit cōmūit
q̄ in iustificatiōe grā sit
primū mouēs i liberū ar-
bitriū p̄sentēs. mouenti
salz grē. ergo videt. q grā
p̄cedit oēm p̄sensū libei
arbitrii. **¶** Patet ergo mai-
feste p̄ predicta q̄re om̄s

deus nō saluet om̄s hoīes
eis grām infundēdo quia
res quas cōdidit siue sint
rōles siue irrōnales p̄pos
motus agē finit. **¶** Et creatu-
re rōnali id est homī. libe-
rū arbitriū h̄p̄e p̄cessit. p̄
q̄d bonas inspiratiōes ac
salubres a' admittē aut
respūē possit. et p̄cōsequē
recipiēdo monita salutis
saluaret. respūendo vero
dāpnaret. **¶** Vñ q̄ deus
mīltos p̄mittit dāpnari
et aliquos saluat. occultis
sumo suo iudicio hoc fit nō
b̄ valde incognito. **¶** Nullq̄
quippe causari ul' cōquei
p̄t si nō vocat. ul' trahitur
ad viā salutis. qā nulla
mīta hoīm p̄cesserūt per
que deū posset h̄p̄e debito-
rē. s; quos saluat sua libe-
ralissā pietate hoc facit.
quos vero p̄mittit dāpnari
sua iusticia hoc fit. sibi soli
nota. **¶** De hoc dicit gregoriū
libro xxxiij^o mōlū. **¶** Nemo
enī deū mītis p̄ueit. ut
eū tenē quasi debitorem
possit. s; mīto mō equus
oīm cōditor. et quosdā p̄-
elegit. et quosdā in suis
p̄ius actibz dēlinq̄t. nec

in electis suis pietate sine
iustitia exhibet. q̄a hic eos
durus afflictioibz p̄mit.
nec cursu reprobis iustici-
am sibi m̄ia exat. q̄a hic
eq̄nimit tolerat quos q̄nq̄
in p̄petuū dāpnat. Si ergo
et electi p̄uicente se gr̄a se-
cū. et reprobi iux̄ q̄ mēn-
tur accipiūt. et electi de
m̄ia iueniūt qd̄ laudent
et de iusticia nō habeant
reprobi q̄ accusent. Idcirco
enī mali neq̄q̄ celestis patē
p̄mia et̄na papiūt. quia
ea dū mēri poterāt ex libe-
ro arbitrio cōtempserūt.
Qd̄ uidelicet liberū arbitriū
in bono firmat̄ elc̄s. cū
eorū mēs a t̄renis deside-
rijs gr̄a suspirante suspēdi-
tur. h̄ gregorius. Et sic habes
p̄ h̄ p̄dā scōrū p̄m̄ clarū
responsū ad tua obiecta
et interrogata. Capitū q̄rū. filij
Sufficiens infortus sū
de hys que me mo-
uebant. et p̄posui. Ij nūc
valde t̄rent me iudicia di-
oculta sup̄ filios hōm. et
p̄turbant cor meū. Qis igit̄
secur̄ ee p̄t de salute sua.
Nescit enī hō ut dicat sapi-
ens. utrū amoe dign̄ sit a'

odio. Cerno q̄ppe mlt̄a que
fiūt sub sole 2 p̄timeſco. viz.
q̄ mlti moriūt̄ qui prodes-
se pl̄imis poterāt v̄bo uel
facto. et viuit aliq̄ isidiās
ul' offendēs pl̄imos. Item
aliq̄ velle libent' vacare dō
2 negocijs mltis occupatur
Alius male viues diu p̄
bonitate dei c̄seruat̄ ut cor-
rigat̄. Alius vero videt̄
bñ viue. et cū finē ad p̄-
iūsa p̄rūpt. et alia innum̄ea
que in ſeculo gerūt̄ cū fi-
lios hōm q̄ cōsideras 2 pe-
netre nō valeo. cur fiat iō
obſtipeſco. Pater.
Diuina iudicia ut ait
bis gregorius cū nes-
ciūt̄ nō audaci ſermoe
discutienda ſt. ſ; formidolo-
ſo ſilencio veneranda. q̄a
de q̄ que facit. ſuo occulto iu-
dicio ul' p̄mittit fieri cū ge-
n̄ hūanū in t̄ris. null̄ ea
in hac vita valet iueſtigare.
Hoc idē gregorius xxix^o mō
lūi intendit dicēs 2 expōnēs
quedā iudicia dei ſup̄ illo
v̄bo. Job a dñō p̄poſita. viz.
nūq̄ noſtri ordinē celi et
ponēs rōnes eius in terra
Ordinē celi noſſe ē ſup̄na
rū diſpoſicionū occultas

R

p̄dicaōes vidē. rōnē v̄o
eius in t̄m̄ ponē. ē sup̄no
rū iudiciōrū mysteria ul'
p̄siderando discutē ul' lo
quēdo manifestā. q̄ v̄tq;
facē in hac vita posit⁹ n̄
lus p̄t. **U**t enī a p̄uis ul'
q̄ ad maiora v̄tām⁹ q̄s
intelligat. que eē v̄cio se
cretorū p̄t? q̄ semp vir
iustus a iudicio nō solū
nō vindicat⁹. s; etiā punit⁹
rebeat. et iniquus eius ad
ūfari⁹ nō solū nō punit⁹
s; etiā victor absēdat. **N**ō
intelligat. cur vivit ali⁹
insidiās mortibz p̄torū?
et morit⁹ ali⁹ q̄ p̄futur⁹
eēt vite m̄ltorū. **A**lius
culmē p̄tatis assequit⁹. qui
nō nisi ledē studet. **A**lius
tm̄° lesos defendē paup̄isar
et tñ oppressus iacet. **A**lius
vacuē appetit. et inūis ne
gocijs implicat⁹. **A**lius ne
gocijs īplicatū desideat. et
coactus vacat. **A**lius male
inchoas ad vite sue t̄minū
ad potiora p̄trahit⁹. **A**lius
bñ incipēs p̄ longitudinē
t̄pm̄ p̄ficiat ad augmētā
meritorū atq; econf⁹. **A**li⁹
male vivēs diu reseruat⁹
ut corrigat⁹. **A**lius vero bñ

vivē videt⁹. s; in hac vita
eo usq; ducat quo ad p̄usa
procurat. **A**lius sel celsitu
dinē bñ vivēdi appetē vult
et valet. **A**lius nec vult n̄
valet. **A**lius vult ⁊ nō valet
Alius valet ⁊ nō vult. **N**ō
ergo ista iudiciōrū celestia
secreta discutiat. **A**d cog
noscendos quippe istos secre
torū sin⁹ null⁹ ascendit. di
catur ergo homī ut se nes
cire cognoscat. nesciēte v̄o
se cognoscat ut timeat. time
at ut hūiliet⁹. hūiliet⁹ ut
nō presumat in se. nō p̄su
mat in se ut cōditoris sui aux
iliū req̄rat. et q̄a in se fidēs
mortuus ē. auxiliū sui auc
toris appetens vivat. **C**ūta
ergo que patim⁹ tanto tole
mē paciēcius debem⁹ q̄nto
secretorū celestiu ignari.
cur hec paciam⁹ nescimus
h̄ greg⁹. **P**er hec ergo dicta
habes sufficientē īfōr̄ciōē
q̄ nō debeam⁹ cōsilia et se
creta dei discutē s; timere.
et te ad tantā rē hūiliare.

Capitlm̄ quātū. Filius

Satis p̄timeſco hec au
diēs et p̄sidero tribi
lē eē deū in suis occultis
p̄silijs ⁊ iudicijs sup̄ filios

8

hōim. **H**z peto de hoc iſoſm
qualit' agē debeat pccōr
qui mltas vicijs 2 pccās
mōilibz ē iuolut⁹ 2 irretit⁹
et se ob culpā ſenciēs iſi
gdatū ab omī affectu
ſpītuāli. et pūatū grācia
dei. et ppter ſcēlera ita iſectū
q nō pōt exaltē ſe de tanto
iugo viciōrū 2 paſſionū 2
cāclitātū. **H**abz quidē tīo
rē de ppetua dāpnacione.
et ob hoc velle deo appropi
maē p pūaz. ſz nō valet
ppt' pond⁹ cōmū ipm de
primēciū. ac in voluptati
bz illiatis detinēciū. **Q**uid
inqm tllis facē debz ut
ſaluetur. **P**ater.

Cur debes fili qd ho
mines corruētes in
pccā mōilia ſepant a deo
2 efficiūt' membra dyabo
li. 2 ideo poſt ppetrata fa
cinora 2 maxie ppt' vſum
2 malā pſuetudinē que cō
trahim' in vicijs 2 pccās.
nō valet homo p ſe reſur
gē ab hui⁹mōi laqueis
dyaboli. niſi valida maū
dei adiūuet'. qā tllis pccōr
quodāmō detinet' ſub do
minio maligni ſpīs q du
cit ipm ad ſcēlera pro vo

lūtate ſua. **N**ot probat jo.
criſoſtom⁹ in qdā omē di
cēs. **O**mīs homīes anq' pec
cem⁹ liberū quidē hēmus
arbitriū ſi volum⁹ ſequi
volūtātē dyaboli an nō.
q ſi obligauim⁹ nos opibz
eius. iā nrā volūtate eua
dē nō poſſum⁹. **S**icut na
uis fracto gubnaculo du
cit' ubi tēpeſtas voluit.
Sic et homo dīno auxilio p
dito p pccm. nō qd vult a
git. ſz q dyabolus vult. et
niſi deus valida maū mīe
ſue ſoluit eū. vſq' ad mor
tē in pccās pmaēbit. ergo
quidē nrā volūtate 2 neg
ligēcia obligam'. dīna au
tē mīa abſoluim'. **N**am
liberū arbitriū. licet p ſe po
tēs ſit ad malū. nō eſt tñ
potēs ad bonū ſn redepto
ris grā adiutrice. **h' Criſoſto⁹**
Patz igit' p pccā quō mīa
dei ſola liberū pōt eos q in
laqōs dyaboli ppt' pccā cor
ruerūt. et in ipius retibus
detinētur. **H**z et hoc ſcien
dū q liberū arbitriū hoīs
valde vtabile ē magis pro
nū ad malū qm ad bonū
ppt' diuiſa que ipellūt illud
ad illicita. qd videlicet liberū

arbitriū sola eāgrā liberū
 p̄t. De hoc habet in glosa
 sup libro de dīnis nomibz
 ubi dicit. q̄ homīn arbitriū
 u. vertibile s̄m. magis libe
 rū est ad malū est ad ma
 lū q̄ ad bonū. q̄a plūa s̄
 que ipellūt ad malū q̄m
 ad bonū. Infirmitas enī
 corpis ⁊ aīe dyabolice sug
 gestioēs. mūdane delatācio
 nes. ad malū incitant. s̄
 sola grā dei iūitat ad bo
 nū. Nichiloīn⁹ penes li
 berū arbitriū est velle
 ⁊ nolle. q̄a libertas liberi
 arbitrij occasio ē meriti
 et demeriti. **¶** Vñ p̄pue
 circa motū liberi arbitrij
 p̄sistit meritū. grā autē ef
 fiat q̄ ip̄e mot⁹ ē meritū.
 s̄n grā enī nullū opus
 ul' motus ē meritū. et ita
 penes grā p̄sistit meritū
 efficacit. Et ideo velle nē
 nature p̄ se ipotēs est. et
 vincit et t̄h̄t ad velle vi
 ci. nisi velle grē subueiat
 h' glosa. Apparet igit' ma
 nifeste p̄ p̄dicta q̄ de⁹ po
 tens sit liberāe tā a p̄tate
 dyaboli quā habz sup ho
 minē p̄t p̄tām p̄tactū.
 q̄ eāā liberū arbitriū a

suus defectibz p̄ grām et
 suā mīam. **¶** Vñ oīs p̄tōr
 quibuscūq̄ t̄mibz sit iūo
 lutus. attendat ad tantā
 oīpotēciā et mīaz dei. et
 nō respiciat facinora sua
 sic ut desperet. n' debz eāā
 attendē a' discutē hoc. q̄
 mlti in suis flagitijs ac
 puerisitatibz delinquūt.
 et q̄ pauca respectu mltō
 rū qui s̄ in t̄ris ad verā
 p̄nīaz et ad viā salutis
 et̄ne vocant' ul' trahūt.
 s̄z toto conamie ⁊ oī suspi
 rio quo valet dei mīam
 demēciā ⁊ grām īploret.
 ut pius dñs cui p̄pū ē
 misereri s̄p et p̄cē. dignet'
 ip̄m a viculis p̄tōrū q̄bz
 irretitus est absolue. et
 p̄ verā p̄nīaz ad se trahē
 seu vocē. Ad hoc hortat'
 nos s̄c̄s aug⁹ sup illo verbo
 dñi. Nemo veit ad me n'
 p̄i qui misit me traxit eū.
 sic dices. Magna grē cō
 mēdacio. nēo veit nisi tra
 ctus. quē trahat. et quē nō
 trahat. quāē illū trahat
 ⁊ quāē illū nō trahat. nō
 li velle iudicē si nō vis er
 rare. si nō t̄heris ora ut tra
 haris. Nā trahit ad p̄nīaz

i vince pccm. dei est donū
 De quo idē aug⁹ in libro de
 libero arbitrio dicit. **V**ictoria
 qua pccm vincit. nichil
 est aliud qm̄ dei donū. in
 isto certamine adiuuātis li
 berū arbitriū. **L**iberū atē
 arbitriū est facultas cōiūg
 i volūtatis. qua eligitur
 bonū grā assistente. malū
 vero grā desistente. **U**n qm̄
 cepit hō ipē mīta. sibi nō
 debz tribuē illa. s; deo. **E**t
 go unusquisq; cōtē suā cō
 sciāz dimicās oret ne itret
 i tēptacionē. ne impietatem
 i mala opa facies. grā dei nō
 coadiuuātē. post hac vitā
 etnū supplicijs deputetur
Aug⁹. In hac exhortacōe
 sūssimū viri augustini ha
 betur sana doctrina. viz.
 q hō nō debeat discurrere
 occulta iudicia dei. nec at
 tendē insipiēciā illorū q
 inauite occupat mentē
 suā. tractantes de pdesti
 nacōe qua pdestinant hō
 mēs ad vitā eternā. di
 centes. **S**i pdestinati su
 m⁹ ad vitā utiq; saluabi
 m⁹. nec tñ volūt tales tlia
 dicentes opari ea q ptinet
 ad salutē. s; tepescūt i sua

ignauia et negligēcia q
 cū dāpnatio nisi resipis
 cant iusta ē. **V**ult enī
 oīpotes deus. ut illi qui
 pdestinati sūt ab ipō. la
 bore habeant. et p sollici
 tudinē i hūiles orōnes ab
 eo optineāt miāz grām
 i dona spūalia. que eis
 dare disposuit ab eterno.
 p que pueniē valeat ad
 glām sempitnā. De hoc
 dicit bēd gregorius in lib⁹
 dyalogorū. **S**ā viri ea q
 orando efficiūt. ita pdesti
 nata sūt ut precibz optine
 ant. **N**ā ipā quoq; p hē
 nis regni pdestinacō ita
 disposita ē ab oīpotenti dō
 ut ad hoc electi ex labore
 pueiant quaten⁹ postula
 do mēant. accipe qd eis
 oīpotes deus an secula
 disposuit donare. **H** greg⁹.
P hanc igit auctoritatē
 colligē possum⁹ q ad vitā
 etnā ad quā pdestinati
 sum⁹ p laborē i postulacio
 nē optz ut pueiam⁹. **Q**uā
 uis enī deus sit largitor oī
 um honorū. vult tñ ut hō
 seipm̄ in bono ope qntū va
 let exerceat. nō enī torpescē
 tes. s; in via dñi laborātes

puerit ad regnū dei. **Ad**
probat leo ppa in quoda
sermoe sic dices. Quāuis
enī bonorū sit ipse deus
largitor. eadē tñ nre fructū
qrit industrie. nō enī dor
mientibz pueit regnū celo
rū. s; in mandatis dei la
borantibz atq; vigilantibz
h' leo ppa. Habem⁹ igit
maifeste p pdicta quō hō
p industria labore 2 orōe
dnō tñ auxiliante pueniē
debeat ad salutē. Vñ qlibz
pāor qui vult saluā. et
desiderat a suis sceleribus
absolui. debz se prouoluē
corā visceribz miē dei nri
in quibz visitauit nos ou
es ex alto. 2 tam diu eius
pietate p hūiles preces ac
gemit⁹ pulsare. donec mi
sericordiā et grām ab ipō
psequat⁹. Et si in tali hū
liacōe orans pseuerauit p
culdubio saluus est. Nā tñ
hūliacō q sic gerit⁹ in hoīe
fit a deo opante et coopan
te a quo cūcta bona proce
dūt. et est signū in homīe
pdestinacōis etne. **Caplin**

Inqui. **Uertū.** **Filius**
siciōi mee de quibz
interrogauī sufficiēnt vider

michi eē satisfactō. n' est o
pus ut de hīs vlt' reqrā.
s; flagito instant⁹. ut de
mīa dei aliq m edifferas
ut pāores qui in mīa fla
grāia inaderūt audiētes
tantā pietatē 2 mīaz dnī
faciliores sint ad recedēdū
a via sua mala 2 ad pe
nitendū. **Pater.**

Ante omīa scire de
bes q hō ppe pccā
petrūta meruit dapna
tiōne ppetuā. n' pē dei
iusticie satisfactō p pūāz
ppūā. s; dei mīa supat
omēz nequitia. **Hoc pro**
bat bīs leonin⁹ cū dicit
Verū quidē est dnē q cō
sciēcia mea meruit dap
nacionē. pūā mea nō
sufficit ad satisfactōne. s;
tñ certū est q tua mīa
oem supat offensiōne. **Et**
bīs bernard⁹. Sicut null⁹
mīa sufficiūt si sn mīa
iudicabūt. sic null⁹ pccā
impediūt. si cū mīa suspi
ciūt. **Bernard⁹.** Et qā
dei mīa oem supat offe
nsiōne. neō de eius pietate
diffidat. dūmō ai pposito
auendi a vicijs ipius mi
sericordiā imploret. **De**

hoc dicit bis ambrosius.
Bon⁹ deus. et facili^s ad in-
 dulgenda p^{cc}ta. ne⁹ ergo
 diffidat. ne⁹ veteru^m cōsue-
 delictoru^m p^{cc}mia dīna des-
 peret. nouit dñs. mutare
 sūiām. si tu nouis emēdāe
 delictū. h⁹ ambrosius. Btū^s
 etiā augustin⁹ hoc cōfir-
 mat dices. Ne⁹ de dei pie-
 tate diffidat. qm̄ maior
 ē mīa eius qm̄ n^{ra} mise-
 ria. Quisq^{ue} ergo qd deū
 toto corde clamauit exau-
 diet illū q^{ia} misericors est.
 h⁹ aug⁹ Et mouet fortas-
 sis aliq^{ui} q^{ui} post mīa faci-
 nora mīssa nō possit ve-
 niā tantoru^m psequi delict-
 torū. Non debz at talis
 despere de venia. q^{ia} mīa
 dñi oēm mīltitudinē p^{cc}el-
 lit p^{cc}orū. Un dicit luchar-
du^s de s^{co} victore. Nulla
 n^{ra} malicia dīnā mīām
 vincē p^{cc}t. Et b^{is} aug⁹ idē
 sentit dices. Multū cōmē-
 dat bonitatē dei in nob^{is}
 nō solū largitas sua. sed
 etiā iniquitas n^{ra}. Q^{ui}lis
 dei pietas quā nulla sup-
 are p^{cc}t iniquitas siue ipie-
 tas. Alia st q^{ui} deus miseri-
 cordit^{er} ignoscat. Alia q^{ui} afflu-

Confiteam^r a nob^{is} ēē mala n^{ra}.
 ut pie ignoscat.
 ent^{er} t^{ibi}uit. Ignoscat mala
 n^{ra}. largit^{ur} bona sua. sēp
 presto est ad ignoscendū.
 patius sēp ad largiendū.
 hinc pius hinc largus. vtro-
 biq^{ue} benign⁹. vbiq^{ue} bonus
Confiteam^r ergo illi mala
 n^{ra}. Confiteam^r et bona n^{ra}.
Confiteam^r ab ip^{so} ēē bona
 n^{ra}. ut cōseruet et augeat
Igit^{ur} incessant^{er} agamus
 ne ingrati appaream⁹. ul^{ter}
 de indulta venia. ul^{ter} de cō-
 cessa grā. Verus enī amor
 p^{cc}itet^{ur} sēp. h⁹ aug⁹. In q^{ui}
 bus verbis dat^{ur} intelligi. nō
 debere p^{cc}orē despere. etiā
 in mīltis cōmūz cōstitutū.
Et sūt nōnulli q^{ui} post mīa
 et enormia p^{cc}ta de dī mīa
 desperātes. se tradūt ad ā-
 pliora flagitia ppetranda
 ut saltē hic viuant gulose
 et voluptuose. q^{ui} futurū asse-
 assequi bona se despant
Quorū p^{cc}ulosa excecacio^{ne}
 b^{is} aug⁹ in quadā aucto-
 ritate tangit sic dices. Sūt
 nōnulli hoīes qui cū cogi-
 tāe cepint mala q^{ui} fecerūt
 nō sibi putant ignosā pos-
 se. et dū nō putant. dant
 aīm iā p^{cc}re. i despacione
 peūt. dicētes in cogitacioibz

sus. **I**a nulla nob spes est
neq eni tanta illa q mifi
m⁹ donai nob a ignosci
pnt. Quae ergo no satiffa
am⁹ cupiditatibz nris. In
plem⁹ saltē pntis ipis vo
luptatē. qā nulla habem⁹
in futio mercedē. faciam⁹
quidq libet. et si nō lig ut ha
beam⁹ suauitatē ul' tpalē
qā pape nō mēm⁹ eternā.
tūa dicētes despando peūt
Iz procedit ad eos dñs dicēs
p ezechielē. In qāq die cō
uersus fuit hō a via sua ma
la. omīs iniquitates eius obli
uiscar. hac voce audita et
credita a despacioē rectea
tur. et ab illa altissia ac p
funda voragine qua stmer
si fuerat emergūt **h' aug⁹.**
Ecce ad qntā despacionē
hoies stulti p⁹ p⁹ā deuē
unt. Quorū stulticiā fulgē
cius p⁹meorat sic dicēs. Stul
tissia res ē despacio. cū ni
mirū omia opa sua dīna
excellat miseratio. De hoc
etiā dicit **hilarius**. Stultus
reueā est qui de dei pietate
mūqz despat. Dāpnatioē
at est dign⁹. qui sup mūa
dei fronte ipertita peccat
h' hilar⁹. Vñ etiā dicit ihe

ronum⁹. **N**ot ipm nō late
at despantes. q cūta excel
lat dei opa ipa sua mūa
mūqz saluatoris. suis p⁹fer
tur opibz vniūsis. **h' iheo⁹.**
Ecce habem⁹ q vere pēte
tes nullo mō debeant de di
mūa despare. **Q**uā ut dicit
haymo. Deus ē semp pat⁹
miserēi homīs tam i mor
te qm i vita. s; nō semp eq
ydoneus atqz dign⁹ ē sus
cipe dei mūaz tā in morte
q in vita. s; hoc faciūt pec
cata siue negligēcie ho
minū. **N**ā scdm **richardū**
Sūma dī delitatio est effū
dē ex se ymbiē sue pieta
tis i mūe. **I**usto at dei iudicio
ille dāpnat⁹ q hūc felice
ipediuerit. restrinxitqz ef
fluxū. qui effluxus pieta
tis i mūe impedit⁹ in homie
p⁹ mala volūtate i vicio
rū p⁹etratioēz. Vñ qlibet
p⁹ior q⁹uis mīas i mag
nis tūbz sit obrut⁹. si ex
toto corde cōuersus fuerit
ad dñm. neqz debz de di
mūa despare. **h' filius.**
Est ne aliqd patm tā
gūe q nō possit n⁹
valeat indulgēciā a deo
p⁹meri i mūaz. **Ca⁹ on⁹.** **h' p⁹.**

Non ē aliqd flagitiū
 siue pccm tā graue
 et enorme. si pro eo **bono**
 hō pccatus fuit et pniāz ege
 rit veniā indubitant et
 miāz a deo psequer. excep
 ta despacioē q̄ venia carz
 De hoc pmo dicit **bernardus**
 Neq̄ cūis q̄ntitas. n̄ vite
 enormitas. n̄ tpm dūit
 nitas excludit aiām a
 miā dei. si mutacio fuit
 volūtatis. Et b̄s **aug⁹**.
 peccantes quosq̄ ad spem
 venie ne desperet hortat
 p exempla i tractatu de cō
 flutu viciōrū sic dices **Si**
 de cūibz agit et delictis
 eae dauid adulterio sil
 et hoīadio reus. de iferni
 fauicibz miā dñi scribit
 liberat⁹. Eae manasses
 oīm pccōrū nephandissi
 m⁹ ipurissim⁹ sordidissi
 m⁹ et sceleratissim⁹ pniā
 de morte ad vitā redijt.
 Eae maria magdalene i
 nūis facinorū sordibz iqui
 nata ad fontē pietatis
 anxia curres. dū vestigia
 lacrimis rigans capillis de
 tergens osculas. vngueto
 pungenē abluī meruit.
 Eae petrus negatiois sue

vinculis astrict⁹ amāissi
 mus lacrimis infidelitatis no
 dos resoluit. Eae sediciois
 sum⁹ et effusiois fratni sag
 uinis lacto obnoxius. vni⁹
 hore momēto. vna p̄fessiois
 voce de cruce ad paradisu tñ
 sijt. Eae saul eadiaz di p
 sequēs. multos pro noīe xpi
 pūēs. et ut ita dicā mīrtuū
 se totū auore ificiēs. apls
 fact⁹ in vas elcōnis pmuta
 t⁹ est. **Ubi** ergo tot tantaq̄
 procedūt exempla. nō dent
 locū despacioni colloq̄a ma
 la. Cū etiā scptū sit. In q̄cū
 q̄ die pccōrū igemueit salu⁹
 erit. Et rursū. Nolo mortē
 pccōnis. s; ut pueritat⁹ et vi
 uat. **De** cōuersioē vero in
 melius neq̄q̄ mutata. qd
 aliud rñdeam. n̄ ut q̄ heri
 q̄sq̄ nō egit. hodie dū ad
 huc viuē lig agat. ne dif
 ferat de die in diē. dū nes
 cit si ul' vnā cōrctōnis habe
 at diē. **h̄ aug⁹**. Hanc tantā
 pietatē dei. **ambrosi⁹** āmi
 rat⁹ dices. De benignitate
 dei nō sufficiat āmūnī. eo
 q̄ tm̄ parē p̄t homī pccōrū
 s; nō est mirandū. q̄a tan
 ta ē pietas et miā in visceribz
 di nrī. qui cū om̄ps sit et

omnīa facere possit. h^o tñ facere
nō p̄t. ut nō misereat hūi-
libz et cōtēdis corde ad seip-
sū cōuertentibz. Et ne hoc
absurdū eē dicat^r. b̄s aug⁹
in libro lxxxij. q̄o^o pbat sic
dices. Deus omnīa p̄t p̄ter
hoc. q̄ nō p̄t nō miseri ge-
mitibz p̄cōis q̄ ad se ruer-
tit^r. Hoc idē sentit b̄s abro-
sius in libro de officijs cū
dicit. Deus nāq̄ om̄s ip̄o-
tencie exp̄s. sola tñ sue mīe-
ligat^r et vincit^r pietate. Ec-
ce q̄nta dei pietas. quā nlla
nrā supare p̄t iniquitas. p̄cel-
lit enī eius pietas et mīa.
omēz iniquitatē et maliciā
Detanta eius mīa dicit^r
in quodā tractatu sic. Mi-
randū est et valde miran-
dū qd̄ dicit^r. cūssia tñ et
indubitata fide tenendū
Ecce si totus mūd⁹ eēt glo-
bus igneus. et ī medio ei⁹
de stipula lini pugill⁹. h^o
ex sua nālī inclinacōe nō
tam cito flāmarū incēdia
recipet sicut abyssus mise-
racionū dei. p̄cōrē pēitente.
et cōuerti volente. q̄a in
illa actioe nālī aliq̄us li-
g mīma et inceptibilis re-
quirit^r morula. s̄ nulla pe-

niti⁹ mora int^r peccante et re-
mittente. gemente et gemiti⁹
exaudiente. Et b̄s greg⁹
de tam magna di mīa. vi-
det^r quasi sile sentire cū di-
cit in registro. Maior est
enī dei mīa q̄ queuis ma-
lita. et sicut scintilla ī me-
dio mari sic om̄s malicia
ad mīaz dei. h^o greg⁹. Mi-
tū. quā om̄a p̄cā q̄uis
mīta et enormia sūt. tñ sub
nūo et mēsurā sūt. mīa vero
dei sine nūo et mēsurā ē
g^o vince eā p̄cā nō possit
qd̄ probat b̄s aug⁹ in qdā
pulchra auctoritate s̄ dices
Reuētere ad deū o p̄cōr cū
fiducia. nō enī vincet oīa
p̄cā tua magnitudinē mi-
sericordie dei quantacūq̄ e-
nī sūt sub nūo et mēsurā sūt.
di vero mīa. sine nūo et sine
mēsurā ē. Nō ergo vince p̄t
q̄ cū mēsurā ē illud bonū
q̄ absq̄ mēsurā ē. h^o aug⁹
Ecce quō apte claret p̄ p̄cā
scōrū p̄m ineffabile et imē-
surabile eē mīaz dei. Tolla-
tur ergo ab homīe oīs despe-
ratio. et maxīe ab illo qui
in toto corde suo p̄ veniā pe-
nitenciā sequit^r dñm. et
tantā spem h̄re debz ad deū

si etiam vnus tm̄ hō ex oibz
homībz de toto mūdo sal
uaetur. eūde seipm̄ debz es
timare eē et sperare. Ad tā
cōsolatoriā spem b̄s **aug⁹**
in libro de ritu ecclie iūtat
vnūqueqz fidele sic dicens
Om̄s aut ab homīe x̄ano
tollat desp̄atio. nā si int
om̄s mūdi homīes solus
vnus homo saluati deberet
vnusqz sp̄are tener se
eē illū qui saluet. h̄ **aug⁹**

Audiens tātm **Filius**.
mirabilia de m̄a di
pre gaudio et am̄iaaoe pe
nit⁹ deficio. O om̄ps deus
p̄nōrū viscerū pietas in
audita. O gr̄a singularis
O dīne m̄e pelagus infi
nitū cūctis mōrībz icōpre
hensū excedens ingenia.
supans vota. deniqz super
gredies mēta vniuersa.
Quis enī tā flagitiosus
qui aure p̄apiens et intel
ligens tantā tuā pietatē
ad spem venie suorū de
lictorū. postposita sua iūq
tate quā gessit nō resurgat.

Capitulum octauū. Pater

Bene sapis fili. et op
time dixisti de tam
incōprehensibili dei m̄a.

Erubescat ergo hūana ma
lita et supbia. et cōsideras
tantā benignitatē di cūat
q̄nto acius nō despando
ad fontē pietatis dei per
verā p̄nīaz et cōuersionē.
et tanto hūilius et feruēcius
ip̄ius m̄az postulet q̄nto
ad indulgendū promptio
rē cernit ip̄m existē. De hoc
dicit **richard⁹** de scō victore
In nulla viciōrū enormi
tate de dei misericordiā est
despandū. qui tā multus
ē ad ignoscendū. Et nūqz
idēo eū ip̄udent et irreuerē
tē implorare debem⁹. quē ad i
dulgendū tā pronū agno
uim⁹. Imo tantomagis
debem⁹ in ei⁹ cōspectu er
ubescē. tanto hūilius veniā
postulare. q̄nto benigniorē
et dulciore agnouim⁹. quē
cōtumacit⁹ offendim⁹. h̄
Richard⁹. Cōsiderantes
igit tantā pietatē i visceribz
dei nr̄i. cūam⁹ singuli ad
sinū pietatis. et ad gremi
ū m̄e ei⁹. dū licet. et i hoc
corpuscūlo sum⁹. ne potu
pati die mortis. q̄ramus
spaciū p̄nīe et iueniē nō
possim⁹. **A**ccedam⁹ ergo
cū fiducia ad thronū gr̄e

eius. et si sentim⁹ in nobis
duriciā cordis. flagitem⁹
demēciā ipsius ut emolli
at illud. grāz p̄pūctionis
infundendo. p̄ quā possi
m⁹ saluari et mīaz eius
iuenire. Ne forte tardātes
incurram⁹ idigitionē ip̄i
us. et p̄petuā duriciā cor
dis nr̄i. Ip̄a enī corda p̄
ua et dura p̄t emollire
cū sibi placet. et q̄n sibi
placet. De hoc dicit b̄s au
g⁹ sic. **D**is tam ip̄ie desipi
at. ut dicat deū malas
hoīm volūtates quas volu
erit. q̄n voluit ubi voluit
in bonū nō posse p̄uere
h̄c aī facit mīaz facit. cū aī
nō facit. p̄ iudiciū nō facit.
q̄m cui⁹ vult miseret. et
quē vult indurat. h̄c aug⁹
De hac dei mīa dicit etiā
b̄s greg⁹ xxix^o mōlū. Mi
sericors deus dū p̄cā hoī
nū tolerat. et cū iam vici
nū finē respicit. p̄terit⁹
mentes peccāciū imutat
h̄c de se vim tante pieta
tis insinuat iat Job. Nū
q̄ tenuisti cōciēs ext̄ma
terre. et excussisti ip̄ios ex
ea. **P** terrā quippe homo
ifirma sapiēs designatur

cui peccanti dcm̄ est. Ter
ra es ⁊ in terrā ibis. **H** q̄a
pius cōditor facturū suū
nō deserit. mala hoīm. et
p̄ suā sapiāz tollerat. et p̄
eorū quorū q̄nq̄ p̄uersionē
relaxat. Cū dumtaxat infē
sibiles mentes respicit. mō
eas minis. mō vberibz. mō
reuelaciōibz t̄ret. ut q̄ p̄ssia
securitate durauerat salu
bri timore mollescat. q̄tin⁹
ul sero redeant. et hoc ip̄m
salte q̄a diu expectati sūt
erubescant. Sit enī dñs q̄
extrema vite nr̄e p̄l iudi
cat. ⁊ idēto electos suos ifine
sollicitius purgat. **S**criptū
q̄ppe est. Dñs iudiciū fi
nes terre. Tanto ergo ip̄e
suis vltimis nr̄is inuigilat.
q̄nto in ip̄is pendē iniicia
sequētis vite p̄sat. h̄c greg⁹
Ite de eadē mīa dei quō
corda etiā despata ad pe
nitēciā trahat. **I**te gregori⁹
sup illo vbo Job. Nūq̄ in
gressus es in p̄fundū ma
ris. **M**are q̄ppe ē mēs
quāna cū p̄funda deus
ingredit. q̄n p̄ cognitiōnē
suā ad lamētā p̄nē ab
it̄imis cogitaciōibz p̄turba
t. q̄n prius vite neq̄ciās

et diūso modo
quo sibi placet

p

ait

ad mēoriā reducat. et fluctuante in cōfusioē sua aīm cōuertit. Profunda maris deus penetrat qñ eā am despata corda pmiūtat. Tūc enī corda pmiūtat. qñ cor seculare hūiliat. Tūc profūdū maris ingredit. qñ visitaē mētes etiā pressas sceleribus nō dedignat. Vñ et cōpūctando subiūgat. Et in nouissimis abyssi deambulasti. Qd enī abyssus nisi mēs hūana. Que dū seipam pprehendē nō valet sese in oē qd ē. velud obscura abyssus latet. In nouissis ergo abyssi deaminū deambulāe. ē eā nouissimū hōim corda cōuertē et despatas mētes visitaōis sue vestigijs tangendo miabilis reformat. Cū enī post imēsa scelera qñ cōpūgit. qd aliud qm in nouissis abyssi deus ambulasse videt. Quasi in abyssō nāq deambulāt. cū obscurū cor penetrās fluctū inuisibiles viāōū calcāt. Plerūq e nū pterita alia plāgim alyis pntibz vrgem. ut

mō supbia. mō ira. modo luxuria. mō auaricia tēpante fatigem. Et cū aīta hēc in corde nō dñs oculte visitaōis sue timore repmit. qd aliud qm i abyssō gressū ponit. Quos gressū mēte spiciam. qñ cōtē in surgēcia viāa. quō tioris eā obuiēnt dona pēsam. h. gregoriū. Ecce habem pph. dñi quō misericors deus eā corda neqssima et despata plerūq ad pmiāz cōuertit. Considerātes at tantā pietatē dei. cauēdū sūope est. ne qñ in pām cōmē labat. qñ si lapsus fuit nō desperet. s. p lāmētā pniē surgat. Relaxat enī deus pām qd deflet. attamē qui stat. t. meat ne i pām cadat. qñ si digne deflere possit pām que cōmisit ignorat. Nāc snūaz bñs gregoriū xxxij mō iū. sup illo iob. Nūq ar nulla pforabis maxillā eius. videlz. behemoth puldye tangit cū dicit. Cauē dū sūope est. ne qñ delectaōe pām leuiathan istius ore rapiat. et tñ raptus si fuit. nō desperet. qñ si peccatū pfecte lugeat. ad huc

foramē in maxilla eius i
ueit p qd euadat. **I**a dētibz
terat. s; ad huc si euadedi
uia qrit in maxilla eius
foramē inuenit. **H**abet
etiā captus qua creat. q
pūde noluit ne capetur
Quisq; ergo qui nondū
captus ē maxillā eiā fu
giat. quisq; vero q iā cap
tus est in maxilla fora
mē querat. pius qpe ac
iustq est conditor nē. **S**;
neō dicat pius ē. venia
lit peccō. et neō qui pec
cauit dicat. qā iustq est
de peccā remissioē despero
Relaxat enī deus facin
q d deflet. s; ppetrāe quisq;
timeat. qd si digne deflere
possit ignorat. **A**nte culpā
ergo iusticiā metuat. post
culpā tñ de pietate psu
mat. neq; ita iusticiā time
at. ut vlla spei cōsolatioē
pualescat. neq; ita cōfidat
de mīa. ut adhibere vulne
ribz suis digne pūe neg
ligat medicinā. **S**; quem
videt sibi pcc. sp etiā cogi
tet. districte de se iudicare
Sub pietate itaq; eiā spes
pccōis gaudeat: s; distric
tioē illiā pccōis correctio

cōtemiscat. **S**pes igit nre
psupciōis habeat etiā mor
sū timoris. ut ad corrigen
da peccā iusticia iudicantis
terreat. quē ad fiduciā ve
nie grā pccōis inuitat.
Hinc enī p quēdā sapien
tē dicit. **N**e dixeris misera
ciōēs dñi mille. pccōrū me
orū nō recordabit. **P**ietate
nanq; eius pccōrū iusti
ciā subdidit dices. **M**īa
enī et ira ab illo. **D**īna
itaq; demēcia maxillā ve
hemoth istius pforas ubi
q; hūano gnū et misericor
diē 2 potent occurrat. qā
nec libero amonitionē p
cauēdi tacuit. nec capto re
mediū fugiendi subtraxit
Ad hoc qpe in sac scriptura
viorū taluū. id est dauid
et petri peccā st indita. ut
cautela minorū. ruina sit
maiorū **A**d hoc vero vtro
rūq; illuc 2 pūa insinuat
et venia. ut spes pereūcū
sit recuperatio. **D**e statu
ergo suo dauid cadente
neō supbiat. de lapsu etiā
suo dauid resurgente neō
desperet. **E**cce quā mira
bilis scriptura dñi. eo verbo
supbos pmit. quo vē hūiles

leuat. vnā nāq; rē gestam
cōtulit. et diuiso mō supboꝝ
quidē ad hūilitatis formi
dinē hūiles vō ad spē fidu
ciā reuocauit. **¶** Inestia
bile noui gñis medicamē
tū. q; vno eodēq; ordine po
sitū. et p̄mēdo **tumēcia** ex
siccatur. et subleuando arēcia
infundit. de maiorū nos
lapsu truit. s; de repacioē
roborauit. **¶** Sic quippe sp̄s
nos dīne dispensaciois mi
sericordia. 2 supbientes re
pmit. et ne ad despacioē
corruam; fulcat. **h' gregg.**

¶ **I**sta dā scīssimū viri
docet hō sp̄ h̄pē spem 2 t̄iō
rē. spem de mīa. t̄iōrē de
iusticia. spē. ut si lapsus
fuit surgat p̄ p̄mīaz. t̄iōrē.
ne iterū incidat in p̄cā ru
inā. qā valde displicet oī
potenti dō reciduiacio siue
reueracio p̄cā. **¶** Vñ omīs
penitēs sp̄ mīaz dei et ius
ticiā corā oculis sui cordis
habeat. mīaz ut p̄ spem ex
gat. iusticiā ut p̄ timorem
hūiliet. **¶** Ad hoc faciendū
hortat̄ b̄s **augg** sic dicens
¶ Nūq; p̄cōrū enormitas s̄n
intuitu dīne clemēcie est
pensanda. n' dīna bōitas

s̄n rigore iusticie cogitan
da. nā h' s̄n illa facit inso
lescē. illa vero s̄n ista des
pando facit nimis p̄tmes
cere. **¶** **h' augg.** **¶** fortassis
est aliq; qui tot c̄mina
se cōspiciat misisse. q; p̄t
illa timeat dei amiciam
et dilcōnē quāuis doleat
neq;q; assequi posse. **¶** s; ab
sit hoc a cordib; oīm p̄cō
rū. sua t̄n p̄cā plangēciū
2 dolentiū. **¶** Nā p̄ lamenta
p̄nē p̄cōrū q̄uis sordidissi
mus efficit̄ dei amicos et
dilectos. **¶** De hac magna pi
etate 2 mīa dei. dicit b̄s
bernard. **¶** Quid de tua mīa
dici bone ih̄u. qui nō mi
n; p̄cōrē cōuersū diligis
q̄m cū qui nūq; p̄cā ma
culā cōtraxit. **h' bernard.**
¶ Nō enī qui peccauerūt. s;
qui in p̄cās pseuerāt sunt
odibiles et abhōinabiles
dō. **¶** Conuersos vero et penitē
tes p̄cōres ad gremiū sue
pietatis et dilcōnis patius
est suscipe x̄ps. **¶** De hoc ait
b̄s **augg** in quodā sermōe
¶ Nō enī qui peccauit. sed q;
in p̄cās suis pseuerauit
odibilis eī deo et abhōina
bilis. **¶** Nā ut de indulgēcia

dīna neō diffidat. dñs
 nos p pphaz velud pī pīss
 sim⁹ consolatur dīces. No
 lo mortē pccōis. sicut con
 uertat⁹ et uiuat. Et illud
 Impietas ipij nō nocet
 ei in q̄cūq die cōuersus
 fuit ab īquitatē sua. **I**
 ista tā magna mīa tūc
 nob̄ prodest si nō tarda
 m⁹ pueri ad dñm. nec
 cīmina cīm̄bz supaddim⁹
I forte cogitat aliq̄s se tā
 gūia admīssisse pccā. ut
 iā mīaz promēti nō possit
 Absit hoc a sensibz oīm p
 catorū. **Q** hō quicūq illā
 pccōrū mīltitudinē attē
 dis. cur oīpotēciā celestis
 media nō attendis. Cū
 enī de⁹ velit miserēi q̄a
 bon⁹ ē. et possit q̄a om̄ps
 est. ip̄e cont se dīne pietā
 tis ianuā claudit. q̄ deū
 sibi miserēi a nō velle. a
 nō posse credit. cūq̄ aut
 bonū a oīpotentē eē dif
 fidit. Nemo ergo post cētū
 pccā. a post mille cīmina
 de mīa dīna desperet. **S**
 tñ nō desperet. ut sñ ulla
 mora deū sibi reppiciare
 festinet. ne forte si cōsuetu
 dīne peccandi fecit. etiā

si velit a dyaboli laqueis li
 berari nō possit. h⁹ august⁹
Ecce quō btissim⁹ vir au
 gustin⁹ om̄s pccōres etiā
 in pccis mīltis ⁊ maximis
 iacētes hortat⁹ ad sp̄e venie
 et neīne debere despare de
 dei mīa et pietate. sic tñ
 ut sñ ulla mora p pñiam
 et cōuersionē festinet face
 sibi deū pñciū. ne tarda
 do p negligenciā ⁊ incuriā
 tradat⁹ in reprobuū sensū.
 et inadat in laq̄os dyabo
 li. ex quibz etiā si voluit ex
 cutē se nō possit. **S**ciendū
 etiā q̄ dīne mīe mīlti sūt
 effect⁹. **I**pā enī dei mīa
 p̄ueit nescientes. tñt nolē
 tes. sequit⁹ nō querētes. p
 currit fugientes. reuocat
 recedētes. expectat tardātes.
 suscipit reuertētes. remittit
 debitū. confert meritū. p
 mīat vlt cōdignū. **P**rimo
 p̄ueit nescientes. **p̄s.** Deus
 meus mīa eius p̄ueniet
 me. et hoc p occultā inspi
 rationē. **Jo. cāo.** Spiritus
 ubi vult spirat. et vocē ei⁹
 audis. et nescis vñ venit
 aut quo vadat. q̄a vox dī
 ne inspiratiōis audit⁹ int⁹
 in corde penitentis p rōgnū

actbonā
 dīfanaō

cione. et nescit vñ veniat
 q̄a ab hoīe ignorat dñe
 vocatiois causa cū sit pure
 gratuita. a quo vadat. q̄
 sicut ignorat de finali p
 seuerantia. Sed trahit no
 lentes. Jo. vi. Neō p̄t veni
 re ad me. n̄ p̄t meus trax
 erit eū. Tercio sequit̄ nō
 querētes. Exechiel xxxviii.
Qd̄ perierit requirā. et qd̄
abiecitū fuerat reducā. Q̄r
to p̄aurit fugiētes. Exodi
xxij. Ecce ego mitto ange
 lū meū qui p̄cedat te. Q̄n
 to reuocat recedentes. ysa.
xxxi. Conuētimū isrl̄ filij si
 aut in profundū recesseratis
 Sexto expectat retardātes.
ysa. xxx. Expectat dñs ut
 misereat̄ et idō exaltabit̄
 p̄cens vob̄. Septio suscipit
 reitentes. p̄s. suscepit eos
 de via iniquitatis eorū. Et
 illud Iemue ubi dñs ad p̄
 catem aiāz dicit. Tu for
 nicata es cū amatoribus
 militis. tñ reuertē ad me ⁊
 ego suscipiā te. Octauo re
 mittit debitū. math. xviij.
Qd̄ debitū dimisi ē. qm̄
rogasti me. Nono cōfert
meitū. vñ paul. Qd̄ ha
 bes qd̄ nō accepisti. Decio

p̄miat sup̄ cōdignū. Ad rō
nos vñ. Non s̄t cōdigne
 passioēs hui⁹ t̄pis ad futu
 rā gloriā que reuelabitur
 in nob̄. N̄ igit̄ omīa que
 p̄missa sūt de dei pietate
 et miā. debet̄ unūquēq̄ pec
 catore sua facinora trepidā
 tē ad spem fiducie animae
 et ad actū p̄uersionē ad deū
 seu p̄māz agenda mouē
 ut salu⁹ eē possit in ext̄
 mis suis et in die iudicij.

Gaudes gau. Iulius.
 deo audies tantā
 miāz et pietatē eē in visce
 ribz dei nr̄i. et q̄a aptū ē
 gremiū benignitatis eius
 ad suscipiendū om̄s p̄cō
 res in sordibz facinorū cō
 stitutos. natē est ut currāt
 singuli qui se sentiūt onē
 ciminū grauatos. nichil
 hesitātes ad fontē tante
 pietatis. ut abluti a fetore
 suorū scelerū veniā ⁊ grāz
 ab ipō miarū dñō valeat
 impetrāre. Sz rogo p̄r ut
 me de hoc informes. Cū
 igit̄ deus sit ita misericors
 quāc̄ hoīnes p̄cōres q̄plu
 res nō attendūt eī pietatē
 ut se p̄ p̄māz p̄uertāt ad
 seipm̄. ul̄ qd̄ ē q̄ iped̄ tāta

eorū salute. *(Ps. Ca) nonū.*

Quod homines q̄ pluū
mi et heu pro ma
iori pte ut cernim⁹ tardi
se et negligētes ad p̄sio
nē ad deū siue ad p̄māz
agenda. facit amor p̄ntis
vite. et delitatio in rebus
t̄nsitorijs. Qui vero cōuer
ti volūt notē est ut p̄ntia
despiciant. et futūa dili
gant. ut testat⁹ greg⁹ p̄mo
mōliū dices. Sūt nōnlli
qui vitā suā negligūt. et
dū t̄nsitoria appetūt. dū
etna ul' nō intelligūt. ul'
intellcā p̄tēpniūt. Cūq̄ e
terna que amiserūt nō
p̄siderāt. eē se heu miseri
in bonis putant. Nequaquā
enī ad veritatis lucē cui cō
diti fuerāt mētis oculos e
rigūt. neq̄q̄ ad p̄tēplacionē
eternē patrie. desiderij aci
em tendūt. s; semetip̄os in
hijb ad que p̄iecti sūt dese
rentes. vitē patrie diligit
exiliū qd̄ patiūt. i. ceata
te quā tollerant. q̄si i. da
ritate lūis exultant. Ac
cont̄ elcōrū mētes. dū aū
ta t̄nsitoria nulla eē cō
spiciūt. ad q̄ sūt condite
exquirūt. Cūq̄ eorū satis

frōni nūl ex̄ deū sufficit
ip̄a inquisiciois excitati
one fatigata. illorū cogi
tatio in cōditoris sui spe et
p̄tēplacōe requiescit sup
ius interferi t̄mbz appetit
et vnusq̄sq̄ eorū ad huc i
mūdo corpe positus. mēte
iā extra mūdū surgit. e
rūpnā exilij quā tollerāt
deplorat. et ad sublimē pa
triā incessantibz se amo
ris stimulis excitat. Cū enī
dolens vidit q̄ sit eternū
quod p̄didit. tūcē salubre
p̄siliū. tempale hoc despi
cere qd̄ p̄currit. et quo ma
gis crescit cōsiliij sciā ut pe
ritum deserat. eo auget⁹
dolor qd̄ nūdū ad māsura
ptingat. Vñ bene p̄ salo
monē dicit⁹. N' addit sciē
ciā addit et̄ dolore. Qui enī
scit iā sūma q̄ ad huc nō
habz. magis de ifinis in
quibz retinet⁹ dolet. *Greg⁹?*
Itē de eisde cōclibz homibz
dicit idē vñ mōliū sup il
lud iob. Cutis mea aruit
et contracta ē. In scē q̄ppe
ecclie corpe hū qui solis ex
terioribz curis inseruiūt.
congrue cutis vocant⁹. que
nimirū cutis arescendo at

trahit. quia mentes carniū
dū pñcia diligūt. et qua
si uix posita concupiscūt
ad futura tendi plogani
mitatē nolūt. Hanc nāq
attractionē pñs formida
uerat cū dicebat. Sicut a
dipe et pinguedinē replea
tur aīa mea. Adeps qñpe
pinguedis aīam replet.
cū hanc cont pñciū deside
riorū estū supne spei infu
cio refouet. Iustus ergo a
rescens attrahit. cū cor re
bz extioribz deditū. atq ex
despacioē sicutū. in aucto
ris sui amorē nō tenditur.
s; infemetipō ut ita dixerī.
rugosa cogitatioē repliat
Pensandū uero ē q carles
mentes idarco pñcia dili
gūt. qā uita carnis qñ fu
gitua sit mūme attendūt
Nā si uelocitatē trāsīt eius
aspicerēt. hanc eāā prosp
antē mūme amaret. Sā
at qā pñtis uite momētū
decurrē sub festinatioē cō
spiciūt. neqñ in hoc mobi
litas itine. cordis itencioē
figūt. h; greg. **P**h igit
dā manifeste apparet q a
mor rerū trāsēuā siue de
lūcio pñciū faciūt hoīnes

trados ad penitendū. **E**t
eōuerso. Ateptus mūdi fa
cit promptos ad dō obedi
endū. Nā ipē amor mūdi
cū pualet ad ābiendū ho
nores tēnos mentes hoīm
instigat. ne despecti videā
tur. res facit ciuilaē tēnas.
rebus in pspereis gaudere.
sola que assūt cogitāe. nī
lam mēoriā celestis patrie
hīe. De tñbz dicit bñs gre
gorius vñj mōliū sup il
lud iob. Tabnaculū ipioz
nō subsistet. sic. Tabnacu
lū quippe cōstruit ut ab
estu corpus 2 frigore defe
dat. Quid itaq hoc loco
tabnaculi noīe nisi edifi
cacio tēne felicitatis exp
mit. p quā sup se rprobi
casum mltiplicāt. ut se a
pñtis uite nātātibz qñ
ab estu et ymbubz defen
dant. Honoribz nāq exc
cere ambiūt. ne despecti vi
deant. terrena aggregādo
exaggerant. ne inopie fri
fore torpescāt. cōtēpnūt ai
cūmē qd sequit. et tota i
tenatioē satagūt. ne qd in
pñtibz desit. studēt nomē
dilatāe ne lateat minutos
se in oībz 2 felices putant

Ubi ergo mētis habitaculū
cōstruūt. ibi produbio tabi
nacula fixerūt. adūsa īpa
cientē pferūt. remisse īpspe
ris letant. sola que assūt
cogitant. nō ad affm celestis
patrie ulla recordacōe
respiciūt. gaudet sibi suppe
te bona que cupiūt. atz ubi
carne requiescūt. ibi et mē
te extinguēdo sepeliūt. qā
secularis aue telo trucidati.
tēnarū rerū ciulū aggre
gāt. et quē fons exquiredo
mūltiplicāt. hūc sp̄ interior
p cogitacōe portāt. **I**t cō
tra iusti nō oblata bona
h̄ pro magno accipiūt. nō
illata mala valde ptime
cūt. s; et cū bonus pntibus
utūt. ventura mala me
tuūt. et dū de malis pnti
bz gemūt. bonorū sequēciū
amore cōsolant. siqz tpali
refouēt subsidio. sicut via
tor vtr̄ lecto. pausat i re
de festinat. q̄scit corpe. et
aliud tendit mēte. nōnūqz
vero i adūsa p̄peti appetūt.
et in tñsitorijs prosperai re
fugiūt. ne delatōe itineis
a patrie pūctione tardēt.
ne gressū cordis in via peg
naciōis figant. et qnqz ad

Aspectū celestis patrie sine
remuēnciōe pueniāt. gau
dent despici. nec dolet se ne
cessitatibz affligi. **E**rgo
cōtē pñcia se adūsa nō mu
niūt. q̄si cōtē estus i plu
uias habere tabnaculū no
lūt. **I**usti itaqz h̄ se cōstruē
negligūt. ubi pegrinos se
eē et hospites nouerūt. **Q**uā
enī in p̄p̄is gaude deside
rant. eē in alieno felices
reusant. **I**n iusti at̄ q̄nto
longius ab et̄ne patrie h̄
ditate diuisi sūt. tanto in
terra alcius fūdamēta co
gitaciōis figūt. **B**ene er
go dicit tabnaculū ip̄io
rū nō subsistet. qā vite fu
gientis amatores dū se stu
diose pntibz cōstruūt. repē
te ad et̄na sup̄licia impiū
tur. **h̄ gregg.** **Q**uā at̄ cū
les hōines sic inherēt tēpo
ralibz. hoc facit qā negli
gūt pensare et̄na. nec p̄p̄
dūt finē t̄p̄e oīa tñseūcia.
et ideo suā p̄solacōe totā
in voluptatibz cārlū desi
deriorū. **que idēto deficiūt**
ponūt. **De hoc dicit idē**
bis gregg. **x̄ mōlū sup**
illo iob. **Q**uāli ip̄iorū intē
ciōes sūt cārlū desideriorū

Quāli impiorū deficiēt. et
effugiū p̄bit ab eis.

que idcirco deficiunt. quia eterna negligunt. et sola semper transito-
ria prestantur adipisci. quod
per eterna gloria cogitant mul-
tiplicari. rebus temporalibus exoptant.
ad mortem quoque cotidie cur-
su eam labentium tendunt. sed
cogitare mortalia nesciunt. cur-
nus vita per momenta deficiat.
et cum carnis desiderium crescat.
res habita instanti fine cor-
rumpitur. et habendi anxie-
tas non finitur. sed cum mors im-
pios subtrahit. eorum perfectio
desideria cum vita terminantur.
quorum saltem oculi tunc superna
visione deficiunt. quia sua hic
iudicio a eterna deficiente de-
lectatione noluerunt. a quibus
et omne effugium prohibet. quia
eorum malicia ab adiunctione
sione districti iudicis quo
se valeat occultare non inve-
nit. Nam nunc tristitia uel
aliqua. uel aduersa patiun-
tur. effugium latebras inueni-
unt. quia ad voluptatem pro-
prie desideriorum carni re-
surgunt. Ne enim paupertas
cruciet diuicijs animum de-
mulcent. ne despectus prio-
rum depressant. sese digni-
tatem exaltant. Si fastidio
corpus atteritur. anpositis

epularum diuersitatibus nutritur
Si quo mesticie impulsu de-
iciat. mox per interposita locorum
blandimenta releuatur. Tot
ergo hic habent effigia quot
sibi preparent delectamenta. sed
quoniam ab eis effugium perit
quia dum eorum mens amissis omnibus
se solummodo et iudicem respiciat
tunc voluptas subtrahitur. vo-
luptatis culpa seruatur. et
repente miseri pseudo dis-
cunt. quia pitura tenuerunt.
qui tamen quousque uiuunt cor-
paliter querere nocturna non
desinunt. Unde et subditur.
Et spes illorum abhominatio
aure. Quid habet peccator totis co-
gitationibus sperant. nisi ut po-
testate alios transseant. cunctos
rerum multiplicatione transcen-
dat. adiuuantes dominando
subiciat. obsequentibus mi-
randum innotescant. ire ad vo-
tum satisfaciatur. benignum se
cum laudat ostendat. quidquam
gula appetit offerat. Unde
ergo illorum spes abhominatio
dicitur. quia ea que carnes
ambunt. spirituales quicquam
iudicio rationis adiuta-
tur. Nam quod peccatores volup-
tatem estimant. proculdubio
hoc iusti penam putant. Ab

hōinatio hec aīme spes est
 prauorū. quia nimirū spi-
 ritus deficiat ubi caro equi-
 esat. ut caro mollibz sic
 aīa duris nutrit. Illā blā-
 da refouet. hanc aspēa ex-
 arēt. illa delatationibz pas-
 cit. hec amāitudibz vege-
 tatur. et sicut carnē dura
 sauciāt. sic mollia spītū
 necant. sicut illā laboriosa
 iterimūt. ita hanc delatā-
 lia extinguūt. **Spes** itaqz
 cārlū abhōinatio dicitur
 aīe. qā in īpetuū spītūz
 interit. vñ ad tps cāo sua-
 uūt uiuūt. **h' greg⁹.** Et
 sciendū q amatores mūdi
 cū ab eius affectu se nō so-
 lū nō tēpant. s; etiā ad ipi-
 us dilcōnē ppter cācles vo-
 luptates et vanitates se
 effundūt. intm pualet i
 eis amor seculi. et quodā
 mō in illi⁹ delatācoe exar-
 cant. ut etiā circa mortē
 amae tēpalia nō desistat.
Id pulchre tangit beat⁹
greg⁹ viij mōliū sup illo
iob. Et cōsupti s; absqz vlla
 spe dicētes. **Reprobōrū mē-**
tes erga dies pntis vite tā-
 to amore cōstrīgūt. ut sic
 sp huc appetant uiuē. qten⁹

si valeant uiuēdi cursū de-
 siderēt nūq finire. **Cogitāe**
 qipe ventura despiciūt.
 spem totā in rebz tñseūtibz
 ponūt. tpe nulla n que p-
 tereūt cōcupiscūt. Cūqz ni-
 mis tñseūcia cogitat. i mā-
 sura nullaten⁹ sperāt. sic
 acitate insensibili cordis
 ocul⁹ claudit. ut ethe luci
 nullaten⁹ intendat. **Vñ**
fit. ut sepe iā corpus mo-
 lestia quaciat. i viana
 mors vītutē vitalis spītus
 incidat. n tñ curie que
 mūdi sūt desinat. iāqz eoꝝ
 vltor ad iudiciū pñt. et
 tñ ipi ordinacioe sollicita
 rebz tñseūtibz occupati.
 nichil aliud cogitat. nisi
 in hoc mūdo adhuc qlit
 viuāt. relinquēdo omīa
 qsi possidenda disponūt.
 qā spes uiuēdi nō frangit
 etiā cū vita tminat. **Iā**
ad iudiciū tñt pñcia. i
 tñ ad huc labendis rebz
 inheht p curā. **Dura enī**
mente abee mors longe
credit. etiā cū sentit. siqz
 a carne aīa soluit. ut ex-
 ga pñcia imodeato amoe
 se retinēs. tñ ad etnū sup-
 plicū ducat. **hocipm quo**

q̄ nesciat quo ducat̄ ⁊ dese-
 res q̄ amare cū t̄mino noluit.
 repente s̄ t̄mino iuenit. q̄
 nūq̄ p̄uidit. **A**c cont̄ eltorū
 mēs ad eternitatis int̄acionē
 tendit̄ eadē cū p̄ns eā feli-
 cit̄ vita comitat̄. maḡ car-
 nis salute v̄at̄. n̄ t̄n eius
 fiducia retardat̄. null⁹ ad
 huc mortis articul⁹ erūpit.
 et quasi p̄ntē hanc cotidie
 cōspicit. quia enī vita ide-
 linent̄ labit̄. spes ei viuēdi
 fundit⁹ amputat̄. **B**ene
 ergo de dieb⁹ p̄t̄untib⁹ dicit̄
Consumpta sūt absq̄ vlla spe.
Ac si apte dicit̄. **M**entis fi-
 duciā in p̄nti vita. nō po-
 sui. quia omē qd̄ p̄terit
 calcando desperi. **V**n̄ et
 apte subdit̄. **M**emēto q̄a
 vent⁹ est vita mea. **N**ijet
 enī vitā carnis q̄si p̄ma-
 nentē diligit̄. qui q̄nta
 sit vite sequētis eternitas
 nō intendit̄. **C**ūq̄ solidi-
 tatē p̄henitatis nō cōside-
 rat̄. exiliū patriā. tenebras
 lucē. cursū stationē putat̄
At cont̄ sc̄i viri quo ad ee-
 na cor eleuat̄. qm̄ breue
 sit qd̄ fine claudit̄ p̄sat̄.
 et eo eorū sensib⁹ vilesat̄
 qd̄ p̄terit. quo itellē m̄

diante influet qd̄ acceptū
 nūq̄ recedit. **C**ūq̄ infini-
 tatē p̄henitatis aspiciūt.
 neq̄q̄ iā pro magno desi-
 derant quiaq̄ finis angus-
 tat̄. s̄ subleuata mēs ext̄
 t̄pm t̄minos ducit̄ eadē
 cū carne in t̄pe teneat̄. et
 tanto altius finieda despi-
 cit. q̄nto verius ifinita cog-
 noscit̄. **I**z h̄ ip̄a hūane bre-
 uitatis cōsideracio aucto-
 rē magne v̄tutis oblatio
 est. **V**n̄ b̄n dicit̄. **M**emē-
 to q̄a vent⁹ est vita mea
Ac si apte dicit̄. **T**̄seūtē
 velocit̄ benign⁹ respice. q̄
 et tanto videri a te miseri-
 cordius debeo. q̄nto ip̄e a
 cōsideracioe breuitatis mee
 oculos nō auerto. **I**z quia
 dū t̄ps vite p̄ntis abs̄ci-
 dit̄. ad op̄acionē p̄mēnde
 venie vlt̄erius nō reditur.
 rē subiūgit̄. **N**ec reuert̄
 ocul⁹ meus ut videat bona
Ad vidēda bona extincti o-
 cul⁹ nō redit. q̄a ad exhibē-
 da rē op̄a. exuta carne a-
 nima. nō reuertit̄. **N**equaq̄
 ocul⁹ ad vidēda bona re-
 uertit̄. quia retribucionē
 suā mēs inueniēs ad op̄a-
 ciois vsū nullatē r̄uocat̄

E

is gregorius. Ecce quō hōines
 cūctes etiā circa finē vite a
 mae t̃palia et t̃nsitoria nō
 desistūt. Clā vero ecōtrario
 p̃t amore celestis patrie.
 etiā cū sani s̃t ea contēp̃t.
 Et hoc cōsiderandū q̃ ad
 cūmūlū miseriariū illorū.
 videt̃. hōim. qui sic absorp
 ti s̃t in amorē t̃paliū et aīe
 liū voluptatū. rapiūt etiā
 et tradūt̃ in q̃ndā duci
 ciā cordis. et insensibilitatē
 mentis. ut labores p̃ mūdo
 libenti aīmo sustineat. dū
 mō potiant̃ et assequi valeat
 seculi voluptates. Hoc pro
 bat b̃s gregori⁹ x̃c mōliū
 cū dicit. Nūdi amatores
 attendūt t̃nsitoria q̃ p̃api
 ūt. et intueri negligūt bo
 na p̃manēcia que p̃dūt.
 Cūq̃ t̃paliū amore flagrat
 verā leticiā violent̃ igno
 rat. quā si studiose cognos
 cē quereat. q̃m flenda s̃t
 gaudia q̃ appetūt viderēt.
 s̃t cū meliora scire cōtēp̃t.
 sola sibi velut sūma eligit.
 que visibilib̃ oculis seducti
 one sagaci blandiūt̃. visi
 bilia sequētes cor figunt.
 et tanto extrinsec⁹ gaudet
 q̃nto recordatōis sui int̃secus

nō h̃nt. Nūscit̃ cū corū
 gaudijs plenit̃q̃ t̃bulatiōis
 atq̃ ex rebz ip̃is quibz sup
 biūt flagellant̃. et t̃n hoc
 ip̃m delicias estimāt. quia
 et dura quidē ex p̃ntis vite
 amore tolerat. et t̃n affectu
 nimie cupiditatis obliga
 ti. laborē eiusdē tolerācie
 voluptatē putat. Nūanū
 ergo gen⁹ recto dei iudicio
 voluptatibz suis dimissū
 atq̃ p̃ easdē voluptates spon
 taneis t̃bulatiōibz traditū.
 q̃a et amara s̃t que p̃ hui⁹
 vite amorē tolerat. et tamē
 eandē amaritudinē cecitate
 cupiditatis q̃si insensibili
 tate ebrietatis ignorat. A
 mat̃ enī p̃isti hōines p̃ hui⁹
 mūdi gloria etiā t̃bulatio
 nes. aīctisq̃ pro ea sudoribz
 libent̃ seruiūt. et grauiū
 laborū iugo deuotissime
 colla submitūt. Dñs aut̃
 cessacionē a mūdi laboribz
 impat. s̃cē quietis dulcedi
 nē p̃suadet. et t̃n vesana
 iūquorū mēs plus assequi
 aspa cālit. q̃ tenere blan
 da sp̃ituali⁹ gaudet. plus
 acerbitate fatigatiōis q̃m
 quietis dulcedine pascat̃.
 Ad apte in semetip̃o nob̃

israhelitarum populus ostendit. qui
 dum refectioem mane desuper
 pararet ab egipto ollas car-
 niu pepones porcos **cepas**
 percipiunt. **Ad** enim signat
 in manna. nisi esset gratia sua
 ue sapiens ad refectioem intio-
 ris vite bene vacatibus desuper
 data. **Et** quid per ollas carni-
 um. nisi carnelia opera. iuxta
 tribulationu labores quasi ig-
 nibus extorquebatur. **Quid** per
 pepones. nisi terre dulcedi-
 nes. **Quid** per porcos. cepas
 ac exprimitur. que plerumque
 cedunt lacrimas emittunt. non
 facultas vite presentis que a
 dilectionibus suis non sine luctu a-
 gitur. et cum lacrimis amatur.
Manna igitur deserentes
 cum peponibus ac carnibus por-
 cos cepasque percipiunt. quia viz
 puerse mentes dulcia per
 gratiam quietis dona despici-
 unt. et pro carnelibus voluptati-
 bus laboriosa huius vite uti-
 nem etiam lacrimis plena co-
 nspiciunt. Contempnunt hanc
 ubi spiritaliter gaudeant.
 et desiderant et appetunt ubi
 carneliter gemant. quia du-
 ra leuius. aspera mitius tran-
 sitoria eternis anponunt. **h**
gre. De hoc per eundem super

ezednele sic dicitur. Sicut se
 nonnulli qui querebant cunctis
 mundi premiis atque honoribus
 proponunt. Ita nonnulli se quod
 ut in hoc mundo aliquid esse
 videantur. strenuis laboribus
 insudant. insistunt causis. per
 misericordiam iurgis. et quod prius
 se corpe deficere inter labores
 sentiunt. amore tamen eternorum
 rerum deuicti delectabiliter
 fatigantur. quia quibusdam prius
 uis mentibus nichil est laborio-
 sius quam si eis percipitur. ut in
 huius mundi actibus non labo-
 rent. **Na** quidam sepe repul-
 si ab actione eterna. deprecantur
 ut redeant. rogant ut permittantur
 quod se incurrisse periculum
 quietem putant. **h** **gregori**
Apparet igitur ex predictis
 quod amatores mundi propter
 res et voluptates transitorias
 labores et sudores libenti
 animo subire quodammodo de-
 lantur. fortes enim se dilectores
 seculi pro rebus et gloria mundi
 etiam quedam difficilima to-
 lerant. pro spe vero perpetua
 non parum quidem laborem vo-
 lunt subire. fortes in rebus
 terrenis. debiles in celestibus
Ad etiam attestat beatus **gre**
ix modicum. cum dicit. Omnes

seculi amatores in terrenis
rebus fortes sunt in celestibus de-
biles. nam pro temporalis gloria
usque ad mortem desudare ap-
petunt. et pro spe perpetua. non
parum quidem in labore subsis-
tunt. pro terrenis lucris quasi libet
iniurias tolerant. et pro celesti
mercede vel tenuissimi ubi
ferre contumelias recusant.
Sepe nuditate deiectione
fame. pro acquirendis diuitiis
atque honoribus tolerant et earum
rerum se abstinentia cruciant
ad quas adipiscendas festi-
nant. superiora vero laboriose
querere tanto magis dissimu-
lant. quanto ea tribui tardius
putant. **h^o gregorius** Et nondum
quod sicut reprobi fortes sunt ad
sustinentes labores etiam
maximos pro gloria mundi
et amore rerum temporalium. Ita
iusti fortes sunt ad sustinenda
aduersa. et tolerandos labo-
res pro amore patrie celestis
De hac duplici fortitudine
dicitur in modum super illo iob
Que est fortitudo mea ut sus-
tineam sic. Sciendum est inquit
quod alia est iustorum alia repro-
borum fortitudo. Iustorum quippe
fortitudo est. carne vincit. pro
is voluptatibus continere. delicta

actione vite penitus extinguere
huius mundi aspera pro eternis
premiis amare. prospicitatis bla-
dimenta stepne. aduersitatis
metum in corde superare. **Re-**
proborum vero fortitudo est
transitoria in cessatione dilige-
re flagella conditoris inse-
sibiliter perducere. ab amore re-
rum temporalium non aduersitate quod
esse. ad eternam gloriam etiam cum
vite decimento pervenire. bono-
rum vitam verbis ac moribus in-
pugnare. iniquitatem cotidie
sine ullo desiderio defectu per-
tere. **Nunc est quod per psalmistam e-**
lectis dicitur. Puritate agite. et
profortet cor vestrum. **Hic per prophetam**
reprobi dicitur. **De qui pote-**
tes estis ad bibendum vinum.
et viri fortes ad miscendam eb-
rietatem. **In non reprobi fortes**
sunt. qui ad penitus vite acquirere
cias tot laboribus currunt. pe-
culis se audenter obiciunt. pro
lucris contumelias libenter ferunt.
ab appetitus sui libidine ni-
la victi contrarietate resiliunt.
passionibus dure sciant. et mala
mundi tolerant pro mundo. etiam
ut ita dixerim gaudia querentes
perducunt. nec tamen huius periendo fati-
gantur. **Non bene ex huius**
genus voce per Ieremiam dicitur. **In**

F

ebrius q̄ppe qd̄ patit̄ nescit
Absinthio ergo ē ebrius q̄
 p̄ amore p̄ntis vite seculi
 a sensu rōnis ē alien⁹. dū
 quiaq̄ pro mūdo sustinet
 leue deputat laboris ama-
 ritudinē quā tolerat igno-
 rat. qui nimirū delatābilit̄
 ad cūcta ducit̄ in q̄bz pena
 lie fatigat̄. Ac cont̄ vir ius-
 tus ad mūdi p̄cula p̄ mū-
 do toleranda ēē debilis stu-
 det. finē suū deupisat. vita
 p̄ns qm̄ sit t̄nsitoria attē-
 dit. et pro ea extius labores
 p̄peti tēnuat. cui⁹ int̄secus
 delatācionē vinat. Dicit ex
 go b̄s iob. dicit ex oī voce
 iustorū. **Q**ue ē fortitudo
 mea ut sustineā. a' q̄s finis
 meus ut patient̄ agā. Ac
 si apte dicat. **M**ala mūdi
 pro mūdo tolemē nequeo
 q̄a iā in eius desiderio for-
 tis nō sū. Dū enī p̄ntis vi-
 te finē cōspicio. cur pondus
 eius pacior cui⁹ appetitū
 calco. Et quia iusti quicq̄
 ut dixim⁹ tanto fortius la-
 bores illius p̄ferūt. q̄nto a-
 uidius delatācionē pascat̄.
 rē subdit. Neq̄ fortitudo
 lapidū fortitudo mea. Qd̄

hic p̄ lapides. nisi insensibilū
 hoīm corda signat̄. q̄ sepe
 2 supnos ictus accipit. et
 tñ nulla discipline paussio-
 ne mollescit. quo cont̄ e-
 lectis p̄ p̄tham pollicēte do-
 mino dicit̄. **T**ollā a vobis
 cor lapideū 2 dabo vobis cor
 carneū. h̄ **g**regorius. **E**x istis
 omibz d̄s b̄i gregoriū colli-
 gē possum⁹. q̄ dilao rerū
 tpaliū et amor carlū volup-
 tatiū vtrahit hoīnē a duc-
 sioē ad deū. et ad p̄nāz pro
 excessibz 2 p̄cis agendū fa-
 ciūt tardū. **I**nter hec etiā
 cōsiderandū est. q̄ se nō illi
 in sc̄o cōstituti. qui cōsiderā-
 tes suā p̄uersā et viciōsam
 vitā. aut p̄p̄t metū gehēne
 ul' p̄p̄t amorē v̄tutū p̄p̄nt
 ex aīmo se a vicijs abstineē.
 s; veniēte tēptatōe seu occa-
 sioē qualicūq̄ p̄tin⁹ i p̄ora
 facinora relabūt̄. a q̄bz p̄po-
 fuerāt abstineē. et hoc fit q̄a
 laborē nolūt ad resistendū
 h̄re. **E**t sūt nōnulli qui se
 a quibusdā vicijs abstinet̄.
 in quibusdā vero peccātes
 iacet̄. s; cū nō regnat̄ r̄pug-
 nat̄ et resistit omibz. etiā
 ad illa vicia a quibz p̄us
 abstinebat̄ redeūt. **E**t sūt

nōnulli qui p̄ mentis rō
nē se deprehendūt peccādo
errāte. tñ quia negligent
vicijs resistūt a carnis deli-
tāōe supant et p̄ cōsequēs
in ea extēcant. **I**stābis greḡ
tūgit vñ mōliū sup illo
iob. Inuolūte s̄ semite ḡ
suū eorū dīcēs. **S**ūt nōnl
li qui seductibz vicijs ob-
iūcē quasi tota intēciōne
deliberant. s̄ uruētē tēp-
taciōis articulo ī deliberaci-
ōis p̄posito nō p̄durant
Alius nāq̄ p̄uo vsu iflat̄.
cū magna ēē p̄mīa hūili-
tatis cōsiderat. aduersus se
metipm̄ se erigit. et q̄si tu-
more turgidi flat̄ deponit
exhibere se quibzlibz cō-
tūelijs. hūile promittit.
s̄ cū repente hūc vni⁹ ubi
iūria pulsauit. ad cōsue-
tā protin⁹ elaciōē redit.
sicut ad tumore ducit. ut
nequaq̄ hūilitatis bonū
qd̄ cōcupierat recordetur
Alius auācia estuās. au-
gendis facultatibz anhe-
lans. cū p̄terire velociter
omīa p̄spicit. vagantē p̄
p̄cupiscenciā mentē figit.
decēnit iā nūl appetē. adep-
ta tñmō sub magne mo-

deraciōis freno posside. s̄
cū repētē fuerit oculis obla-
ta que placeant. in abīciō-
ne p̄tin⁹ mens anhelat. 2
semetipsā nō capit. adipis-
ci hęc occasiōē querit. et
oblita cōtinēciē quā secū
p̄pigerat cogitaciōnū se
stimulus p̄ desideria accīci-
ōis inquietat. **A**lius luxu-
rie tūbe polluit. et longa
iā s̄suetudinē captus tenet
Quāta aut sit castitas mūdi-
cia cōspiciat. et carnea viciā
se turpitudinē deprehendit
Restringē vero voluptatū
fluxa deliberant. 2 resultāē
s̄suetudini q̄si totis se viribz
parat. s̄ ul' obiecta oculis
spēs. ul' ad mēoriā reducta
cū s̄bita tēptaciōē cōcūtit
motin⁹ a p̄stina p̄paciōē
dissipat. et qui cont̄ hanc
dīpēū deliberaciōis exēcat.
delitaciōis iaculo cōfossus ia-
cet. sicut eū luxuria enervē
supat. ac si nlla cont̄ eam
intēciōis arma p̄parasset.
Alius ire flāmis accēditur
et usq̄ ad inferendas p̄rio
cōtūelias effrenat. **C**ū uō
nulla furoris aīm occasio
pulsat. q̄nta sit māsuetu-
dinus virt⁹. q̄nta paciēciē

altitudo considerat. seque eam
 contra contumelias pacien-
 ter patitur. **S**ed cum prava quibus
 commotionis occasio nascitur
 repente ad voces et contumeli-
 as medullitus inflammatur
 ita ut non solum ad memoriam
 pacis non redeat. sed et semper
 ipsam memorem et ea que loquitur
 prava non agnoscat. **C**umque
 furori plene satisfecit. quasi
 post exitum in tranquillitate
 redit. **D**ixit igitur sero post
 contumelia illata se cohibere. quod
 et a cursu sepe spumantes
 equos non presidentis dex-
 tera. sed campi terminus coher-
 cet. Bene ergo de improbis
 dicitur. **I**nvolute se semite
 gressum eorum. quia recta quidem
 deliberando appetunt. sed ad
 consuetam sepe mala replicant
 et quasi extra se extensi ad
 semetipsos per circuitum rede-
 unt. qui bona quidem cupiunt
 sed a malis nunquam recedunt.
Essent quippe humiles. sed tamen sine
 respectu. esse contenti propriis.
 sed sine necessitate. esse casti sed sine
 maceratione corporis. esse pacie-
 res sed sine contumeliis volunt
Cumque adipisci virtutes querunt
 sed laborem virtutis fugiunt.
 quod aliud quam et belli certamina

in campo nesciunt. et triumphare
 in viribus de bello concu-
 piscent. **Q**uamvis hoc quod eorum
 semite involute memorantur
 ad hoc intelligi et aliter possit
Depe namque nonnulli contra
 quedam se vicia vehementer
 attingunt. sed quedam subigere
 negligunt. **C**umque se contra ista
 non erigunt. et illa contra se re-
 pant que subegerunt. **A**lius
 namque iam carne a luxuria
 domuit. sed tamen adhuc mentem
 ab avaricia non refrenavit.
Cumque se in mundo pro ex-
 tra avaricia retinet. erumpente
 occasione artificio. etiam
 in luxuria labitur. quam iam
 subegisse videbatur. **A**lius
 avaricie estum vicit. sed nequam
 vim luxurie subdidit. **C**umque
 explende luxurie animam impat-
 iugo quoque avaricie quam
 dudum edomuit cordis cramen-
 tum subdit. **A**lius rebellantem ipa-
 ciam stravit. sed inanem glo-
 riam necdum vicit. et tamen se per
 hanc mundi honoribus insecit.
 confixus causarum stimulis
 ad impatiam redit. **C**umque iamque
 gloria ad defensionem sui a-
 nimam erigit. et illam victus
 tolerat quam superavit. **A**lius
 inanem gloriam subdidit. sed tamen

impaciāz necdū strauit. et
cū mīta rēfistentibz p ipaci
eciā minat. erubescēs nō
implē quod loquit. sub ī
anis glorie iugo reuocat.
et hoc victus p aliū tolerat
q̄ plene se viciisse gaudet
Quersis itaq̄ iūolūte sūt
semitē gressuū. q̄a et si de
uicta vna neq̄cia pedē le
uant. regnante tñ altera
hūc in ea eciā quā vicerat
īplicat. Aliqñ vero iūolu
tis gressuū semitis. et non
nulla culpa devincit. et
alia p aliā ppetrat. Nā se
pe furto negaciōis fallacia
iūgit. et sepe culpa fallaci
e pūciū reatu cūulat. Se
pe q̄dlibz viciū imprudētī
presupaciōe cōmittit. et se
pe q̄ omī culpa sit grūius
eciā de cōmisso vicio supbit
Nā q̄uis de v̄tute nasci
clacio soleat. nō nūq̄ vero
stulta mēs de ppetrata se
nequicia exaltat. **S**z dū cul
pe culpa adiūgit. q̄d aliud
q̄ involutis semitis. atz īno
datis vinculis pūorū gressū
ligant. Eciā int h̄ sciendū
est. q̄ aliqñ prius oculus
intellēs obāudit. et postmo
dū captus aīm pextiora

desideria vagat. et ut oem
mēs quo ducat nesciat. et
carnis sue **illegit** illecebris
se se libent subdat. Aliqñ
vero p̄us desideria carnis
ebullit. et post longū v
sū illiciti opis oculū cordis
claudūt. Nā sepe mēs rā
discernit. n̄ tñ audent con
tra aduersa se erigit. et re
nites vincit dū hoc ipm
q̄d agit diuidiās carnis
sue delatāciōe supat. **P**n
Thēmas captiuitatē sedechie
narrans dicit. Et oclū rex
babilonis filios sedechie ī
reblata in ocul' eius. oculos
sedechie eruit. **R**ex quippe
babilonis ē antiqu' hostis
possessor itime cōfusiōis.
qui p̄us filios ante itūetis
oculos trucidat. q̄a sepe sic
bona opa infiat. ut herse
amitte ipē qui capt' est
doles cernat. Nā gemit ple
vūq̄ aīm et tñ carnis sue
delatāciōibz victus. bō que
gemit amās p̄dit. Ea q̄
patit dāpna p̄siderat. nec
tñ v̄tutis brachiū cont re
gē babilonis leuat. **S**z dū
vidēs nequicie ppetraciōez
cōcutit. ad hoc q̄nq̄ p̄ci
usu pducit. ut ipō quoq̄

rōnis lūie puer. q̄a malig-
 nus sp̄s subductis p̄us boy
 opibz. post et intelligēcie
 lumē tollit. h̄ gregori⁹. Et
 ce q̄to in seculo manētes
 p̄p̄ diuisa impedimēta et
 ocafioēs seu p̄p̄ societate
 malā. eadē si firmū p̄ponat
 tñ a vicijs se nō valet cōti-
 nē. **¶** Qui ergo vult vitāe
 vitia oportet ut fugiat mū-
 dū. et ea q̄ in mūdo s̄. **¶** Nā
 mūd⁹ iste plen⁹ ē sp̄inis.
 Cōuersari at̄ in mūdo et
 nō ledi difficilimū ē. **¶** Tes-
 tante b̄to b̄nardo qui sic
 dicit. Caro et mūd⁹ pleni
 s̄ sp̄inis. cōuersari in h̄ys
 et nō ledi. dīne potēcie ē
 et nō v̄tutis h̄uane. h̄ b̄n⁹
 Si q̄s vero est tante v̄tutis
 ut ex̄is in s̄do possit caste
 viuē. et a mūdi vanitati-
 bz abstinē valde laudabi-
 le. **¶** Si quis at̄. nō p̄t ma-
 nēs in seculo a vicijs se cō-
 tinē. salubre ē ut fugiat
 mūdū. et sic fugiēdo pos-
 sit et valeat cārles deli-
 cioēs seu vanitates dedi-
 nāe. quia alio mō vinci
 nō p̄nt. De hoc dicit b̄s
 gregori⁹. **¶** Mūd⁹ r̄ m̄lēs
 nō melius q̄m fugiēdo ut

vincat. q̄a cū ceteris moti-
 bz q̄s resistē potit. hos opor-
 tet cū fugē. **¶** P̄n fugā accipe
 si vis victoriā optinē. h̄ gre⁹
 Et quidā v̄sificator dicit.
¶ Mūd⁹ nō mūdāt s̄ mūdus
 polluit. **¶** Ergo. q̄manet in
 mūdo quō mūd⁹ erit. **¶** Val-
 de enī rarū est intesse secu-
 li voluptatibz. et nō p̄ eas
 maculā. pro ut testat̄ ysi-
dorus dices. Satis rarū est
 ut aliq̄s int̄ seculi volupta-
 tes positus. a vicijs maneat
 alien⁹. nō enī diu tutus
 ēē potit qui p̄iculo p̄rim⁹
 fuit. h̄ ysidorus. Qui ergo
 desiderat mūd⁹ a p̄cis exis-
 tere. fugiat seculū r̄ adh̄eat
 deo. **¶** Ad hoc faciendū h̄orti-
 tur nos b̄s aug⁹ dices. Fu-
 ge mūdū si vis ēē mūdus
 Cōverti enī ad deū neō p̄t
 nisi ab hoc mūdo se cōuertit
¶ Ergo vult se cōvertē ad
 deū. et a p̄cis ēē mūd⁹ ne-
 cesse est ut fugiat mūdū
¶ Satis ex p̄dis. **¶** Salus.
 auctoritatibz scōrum
 p̄m pat̄. **¶** r̄ exp̄iēcia doc̄
 q̄ v̄sari in seculo. et ēē imū-
 n̄sa vicijs. et manēdo in
 mūdo. posse p̄ amorē adh̄ē-
 re deo. valde ē difficile. **¶** **¶**
¶ s̄ et incio hoc dicitur.

peto de hoc instrui. Quia
homo debeat dedinare mundum
ut si est aliqua via per quam pos-
sint amatores mundi vitium
sive auerti a delatione
et vanitate sibi. *Capitulum 12*

Quia se que trahunt
hominem ab amore
seculi. si tamen illa bene pesa-
ta. et perfecte discussa fuerint
in corde hominis. Primum est
quod vitia contracta in seculo fa-
ciunt hominem sordidum miserum
et plenum inordinatarum et
abominabilium passionum.
Secundum est breuitas temporis huius
vite. nam vanitates et volup-
tates sibi cito perirent. quia
superveniente morte terminan-
tur. Tercium quod et maximum
est. perpetua dampnatio. et
tormentum quod amatores huius
mundi et voluptatum in inferno
sine fine sustinebunt. De pri-
mo quod vitia sive peccata faciunt
hominem sordidum et fetidum. dicit
beatus Gregorius. Quod si videre pos-
semus quod per unumquodque pec-
catum vulneretur et fetet anima.
usque ad mortem peccatum resistens
hunc Gregorius. Tales quippe homines
sic in voluptatibus carnis
iacentes se bestijs et pecoribus
siles. non ratione. sed sensualita-

tem sequentes. De hoc dicit
Tullius. Plures dicunt volup-
tatem esse summum bonum. quam in-
vor pecudum et non hominum esse
videtur. Sed enim quidam homines
non ita sed nomine. Itaque virtus au-
tibusque corporis ad valetudines
referatur. et ad vires non
ad voluptatem nulla capita-
lior pestis quam voluptas cor-
poris. et cum deus nihil presta-
bilius dedisset mente. huic
muneri nihil esse tam inimicum
quam voluptatem. non enim in
regno voluptatis. nec per
subsistere. nec tamen ullum cum veri-
tate commercium. sed ovis lumen aie
solet extinguere. hunc Tullius. De
hoc etiam dicit beatus Bernardus sic
Bestijs bestialior est homo ratione
vigens et ratione non vites. Et
prophetia dicit. Computruerunt
iumenta in stercore suo. Quod
exponens beatus Gregorius ait. Ju-
menta in stercore computrescere
est. carles homines in fetore
luxurie vitam finire. Item quod
aviditates et voluptates
mundi faciunt hominem miserum
dicit crisostomus. O miseri
in mundo et miseri qui eum se-
quuntur. spiritum mundialia opera
excluserunt homines a vita. Et
beatus Bernardus. Nulla verior

m

miseria q̄ falsa leticia.
Deiq̄ intm̄ misera est
q̄ videt̄ felicitas in hoc
sdo. Pn̄ melius ē ire ad
domū luctū qm̄ ad domū
cōuiuij. De hoc etiā dicit
seneca. Quidā in volup
tatibz se mergūt. et i con
suetudinē adductis carere
nō pūt. et ob hoc miseri
mi s̄ q̄ eo puenērūt. ut
illis que sup̄ vacua fuerāt
fai s̄ nūa. tūc est cōsuma
ta ifelicitas. ubi turpia
nō solū delatant s̄ etiā pla
cēt. h̄ seneca. Itē q̄ res tpa
les 2 voluptates generent
quasda molestias 2 pūcti
ones mētis dicit b̄s auḡ
in glosa sup̄ ps̄ sic. Pmo
pnti dñm est. In labore et
sudore edes panē tuū. et
terra spinas 2 tbulos p̄t
tibi. Aut si ē alia vita nū
ul si potes cōuertē ad aliq̄
voluptatē ubi spinas nō
sentias. Elige qd̄ volueris
s̄ avarū. luxuriosus. abici
osus: in honoz cupiditate.
q̄ntē spine. in luxuria libi
dinū q̄ntē spine: in ardōe
auaricie q̄ntē spine. Ama
tores turpes q̄ntas moles
tias hnt. q̄ntas sollicitudines

h̄ in ista vita obmitto gehē
nas. vide ne iā ip̄e i gehē
na sis. S̄ et te cū cōuerteris
ut iuste agas. nō potis nisi
laborare in terra. et nō finire
labor. n̄ cū finita fuit via.
oportet enī in via laborare
ut in p̄ia gaudeam. hec
auḡ. Dicit etiā ysidorus
Quid in hac via laboriosū.
q̄ tēnis desideriis estuare:
q̄ h̄ securi 2 q̄ hui⁹ seculi
nichil appetē. Q̄ enī hūc
mūdū diligūt turbulētis
eius curis 2 sollicitudinibz
pturbant. qui at cū odiūt
nec sequūt. intne t̄nquil
litatis quiete fruētis. futūe
pacis requiē. quā illuc ex
pectat. h̄ quodāmo habere
iā inchoant. hec ysidorus
De hoc etiā dicit quidā doc
tor sic. Q̄ q̄ miser cui⁹ aūm⁹
res tpaes p̄ amorē aplectit.
que cū labore acquirūt. cū
tione possident. cū dolore
amittūt. et h̄ de diuicijs.
Qd̄ de honore referā. In
sublimi loco posit⁹ es. nūq̄
nō eris iudicand⁹ ab omibz.
lacerand⁹ ab omibz. Nūq̄
in honoe s̄n doloe. i placioe
s̄n tbulacioe. i sublimitate
s̄n vaitate eē q̄s poterit.

Quid de gl'a vana. Nichil aliud est nisi variū inflatio. Quāq et ipā est sū iudicio. Hec enī cōsideras bñs uero num in quadā auctoritate sic ait. Quid ibecillius miseria hui' vite. qua tot citūdām dolorū et passio nū agmibz. ut nlla pene hora sit in qua viues qui cūq homo liber a dolore trāseat. In diues vndiq angustat a tiore. ne qd possidz amittat. si paup nōq q' escit. si bon' hūc dyaboli timet pīculū. hūc ne nauis mōrtis corpis i hui' mūdi pelago naufraget. nō mediocrit' ptimescit. Idcirco null' sexus ul' etas ul' cōdicio dolous trāsit exys. quousq manz in hac miseria. Neū quod nauigaciū p hoc mare magnū et spaciōsū. in quo st' tot diuisa gnā tūmī corū. scdm cōlibz viciū qntitatē colluctācia. post mltā nauigadi fluctitatē. p q mltas victorias iā credētes finē cape p optatū. aliq dyabolica suggestioē in hac hora ad laqueū p dīcōnis sua indiscreciōe puenē rūt. Idcirco dū viuitis tū

atis. frēs vita nūa milicia ē sup terrā. Hic vicerit alibi coronabit dū hac pelle tegim' nlla nobis certa est victoria. Quō inter latrones q's onust' auis seaur' gradit'. Q's sanctior et sapiēciōr est. plus sp' tēat. Nā qui alior ē cadēs maiores cas' caput h' ieroni'. Ecce quō vāitates mūdi et voluptates sili reddūt hoīez ut p dām est sordidū miserū. et plenu' dolorū et iordinatarū passionū. Et ideo ipē mūd' a quolibz sapiente ē mīto fugiend'. Scdm qd ēcūq hoīem a seculi vanitate siue voluptate facit breuitas tps hui' vite. et cōsideracio mortis. qā qui vāat' ppendit cūcta ēē trāstoria et momētanea. et se finalit' p mortē ēē finiendū. defacili cōtēpnet mūdū et ea q' st' in mūdo. testante bño ieroni'. q' dicit facile cōtēpnet oīa qui se semp cogitant ēē mortuū. Itē dicit breuitatē h' vite pspicias et bona mūdi nō appetes. n' mala q' libz ptimesces. h' ieroni'.

N

Oportet igitur qui vult munda vanitates et vicia vincere ut intente intueatur finem vite sue. Ad hoc faciendum hortatur nos Cassianus cum dicit Paulus igitur metis humane circa finem stet intentus. et obitum carnis sue. difficile enim vita habet per nos a noxiis custoditur. nisi obitus et mors carnis metis oculo incessanter et iugiter proponatur. hec Cassianus. Nam quod homines perniciam diligunt facit. quia vita ista quam sit fugitiva non perpendunt. De quo dicit beatus Ieronimus. Carnales mentes idcirco perniciam diligunt quia vita per nos quam sit fugitiva non perpendunt. Nam si velocitatem eius transitorie aspiceret. hanc prosperitatem mune amaret. Hoc etiam tangit beatus Gregorius vii molui cum dicit. Sepe enim dum presentis vite breuitas quasi diu perseuerantia creditur diligitur. ab eterna spe animi frangitur et delictatus presentibus despectus sue caligine ruerbetur. Cumque longum putat quod ad viuendi spatium sibi restat. repente vitam deserens eterna uiuat quam vitam iam nequit

Nunc est enim quod per quedam sapienter dicitur. De his qui perdidit sustinentiam. Sustinentiam perdidit qui dum diu se immorari visibilibus estimat spem invisibilium dereliquit. Cumque mens in presentibus fugit. vita comminatur et sic repetere ad supplicia improvisa peruenit. Nunc scriptum est. Dies domini sicut fur in nocte ita ueniet. Nam enim ad rapiendam animam propinquas mune conspicitur. furi in nocte copatur. Tanto igitur debet quasi semper uenies metui. quanto a nobis non ualere uetura perscrutari. Unde et sancti uiri quia breuitatem uite indefinenter aspiciunt. quasi si cotidie mouentes uiuunt. et tanto se solidius mansuris perant. quanto et nulla esse transitoria se ex fine perscrutant. Nunc est quod per ueloci cursu fugere vitam periculis aspiciunt aut. Pusillum ad huc et non erit periculus. Nunc ysaias ait. Omnis caro fenu. et omnis gloria eius tanquam flos fenu. Et iacobus ait. Que est vita uiri. Vapor ad modicum parens. Hec ergo per iob dicitur. Expecta paulisper. quia et imensum est quod sine termino sequetur.

et parū quidq̃ finit. Lon-
gū quippe videri nob̃ nō
debet qđ cursu sui tps̃ tē-
dit ut nō sit. h̃ greg̃. Item
de eodē in octauo libro mō-
liū. sup̃ illo iob. Nichil st̃
dies mei sic dicit. Sā viri
quo verius sūma cognos-
cūt. eo s̃blimius trena des-
piciūt. et idcirco p̃ntis vi-
te nichil dies eē cōspiciūt
q̃a mentis illūinate ocu-
los. in cōsideraciōe eternitatis
figūt. De qua dū ad se
redeūt quid se eē n̄ pulue-
rē cognoscūt. et infirmita-
tis sue cōsaj̃ districtē iudi-
cari metuūt. Cūq̃ vī tanti
vigorū aspiciūt trepidant
examināi qđ st̃. h̃ greg̃.
Q̃ igit̃ vult p̃ncipia cōtep-
nē 2 mūdū fugē. nō ē est
ut breuitatē hui⁹ vite et
horā mortis frequēt̃ stu-
deat in aīmo reuoluē. Ad
hoc faciendū hortam̃ in
libro de spū et aīa. vbi sic
dicit̃. Iugi meditatione
aīm̃ exercetam̃. 2 cōsidem̃
misericordias 2 nēcessitates nr̃as.
labores et dolores. lugētes
in hanc vitā intram̃. cū
labore viuim̃. cū labore
et tīore exituri sum̃. Co-

gitem̃ ergo q̃ breuis sit
vita nr̃a. q̃ via lubrica. q̃
mors certa. et hora mortis
incerta. Cogitem̃ quātis a-
mauitudinibz admixtū sit
si q̃ dulcē aut iocūdū sit
in via hui⁹ vite. qđ nobis
ocursu suo alludit. q̃ fal-
lax et suspectū q̃ instabile
et t̃nsitorū est quiaq̃ hui⁹
mūdi amor p̃tuit. quiaq̃
sp̃s aut pulcritudo t̃p̃alis
p̃mittit. Cōsidem̃ etiā que
sit patē celestis suauitas. at
q̃ dulcedo. attendam̃. 2 p̃pē-
dam̃. Vn̄ cecidim̃. vbi iace-
am̃. et qđ p̃didim̃. 2 quid
inuenim̃. et ex vtroq̃ itelli-
gam̃ q̃ntū nob̃ in hoc sit
lugendū. Hinc enī salamō
ait. Qui apponit sciēciā ap-
ponit et labore. q̃a q̃ntoma-
gis. hō mala sua itelligit.
t̃m̃q̃. tanto āplius suspi-
rat 2 gemit. h̃ in instructu
de spū et aīa. De fallacia
enī hui⁹ vite ṽbreuitate
dicit b̃s greg̃. Vita mea
nauigati silis ē. siue dormi-
am siue vigile. sp̃ festin⁹
vado ad mortē. Vita p̃ns
q̃ mltos decipis que dū
fugis nichil es. dū videris
vmbra es. cū exaltaris fu-

mus es. dulcis es stultis.
 amara sapiētibz. qui te a-
 māt nō te cognoscūt. qui
 te fugiūt ipi te intelligūt.
 alyz te pmittis longā ut de-
 apias. alyz breuē ut i des-
 pacionē ducas. h' gregoriū.
De hoc etiā p bñm ieronimū
 diat. Vita mūdi nō vita
 s' mors. vita fallax vita mē-
 dax. nūc floret et statim avel-
 at. vita momētanea v' ca-
 dua. que qñtomagis cres-
 cit tantomagis decrescit.
 Vita plena laqis. quot in
 mūdo hoīes illaqas. quot
 p te iā sustinet tormēta in-
 fernalia. qm bñs qui tuas
 cognoscat fallacias. v' tuas
 nō curat vanas blandicias
 q' beatissim' qui te bene
 priuat' est. h' ieroniū. Cōside
rantēs ergo mūdi decēptio
nē et eius breuitatē ac mor-
tis vicinitatē debem' ei vā-
nitatē dedināe. Altū enī
valet ad cōtēptū scli v' ad
resistendū pccis et vicijs iu-
gis mortis mēoria. Qd bñs
greg' suadē in quadā omē
suadē facē sic hortando dicez
Extrema nūc debem' formi-
dolose et indefinēt aspiciē
ne in cadam' in pccm. iux q

hortam' p sapiētē. Etiā vi
In omibz opibz tuis esto ve-
lex mēoriae nouissia tua
v' in etnū nō peccabis. De
sare etiā debem' malū il-
lud qd peccantes post mor-
tē sequit'. pccantes gemē.
gemētēs vitāe ea que con-
misim' pccm. indefinētē
aspiciē. aspiciētēs flere. flen-
tes absterge. Nulla nos p
pitatis tñsitorie leticia dis-
soluat. nec mētis nūc ocu-
los ea que s' tñsitoria obstru-
ant. ne cecos ad ignē ducāt
Nā cogitandū valde ē. qñ
tū nob' eit tñbilis hora nūc
dissoluciois. q's pauor mē-
tis. qñta tūc omī malorū
mēoria. q' obliuio tñsacte
felicitationis. q' formido v' si-
deratio est iudicis. Tūc ma-
ligni sps in egrediente aīa.
sua opa requirūt. tūc ma-
la que suaserūt r'plicāt. ut
sociā ad tormētū trahant.
Et cur h' de puerfa solūmō
aīa dicim'. cū ad electos
quosq' egrediētes veniat.
v' suū in illis si p'ualeant
aliquid t'quunt. Un' aut
in homibz extitit. q' ante
passionē suā libēa voce dix-
it. Vēit pñceps mūdi hui'

et in me nō hz quicq̃. **N**ā
enī hūc mōrē hōiēz vidit
suū in illo mūdi p̃nceps.
aliq̃ inueniē posse se credi-
dit. s̃ s̃n̄ vltō p̃cō a mūdi
corruptioē exīt. qui s̃n̄ p̃cō
ī mūdū vēit. **H** de se cont̃
mūdi p̃ncipē. nec petrus
n̄ paul⁹ n̄ iohēs nec apli
dicē p̃supserūt. **I**n mltis
enī offendum⁹ om̄s dicit
iacobz. **C**onstat enī q̃ om̄s
qui de carnis delatōne cō-
cepti s̃t in eorū proculdubio
ul' locutioē ul' actioē ul' co-
gitatioē aliq̃ suū p̃nceps
hui⁹ mūdi habuit. **V**nde
curandū nob̄ est et cū mag-
nis cotidie fletibz cogitandū
qm̄ seuius qm̄ tribulus sua
in nob̄ opa requirēs. ī die
nr̄i exit⁹ p̃nceps hui⁹ mū-
di veniat. si etiā ad deū ve-
nit carne morietē. in illo
aliq̃ quesuit in quo nichil
īvenire potuit. **Q**uid itaq̃
nos miseri dicturi sum⁹
p̃dicturi. qui īnūabilia
mala cōmisim⁹. **Q**uod req̃-
renti adūsario 2 mltā sua
ī nob̄ īueniēti dicem⁹. nisi
q̃ solūmō nob̄ est certū re-
fugiū. solida spes. q̃a vnū
cū illo fā sum⁹. in quo p̃n-

ceps hui⁹ mūdi ⁊ suū aliq̃d
requisiuit. et īueniē nūme
potuit. qui solus ē int̄ mor-
tuos liber. ⁊ a p̃cā iā seruatio
verac̄ libertate solui⁹. q̃
ei qui vere ē liber vnūm⁹.
Constat enī n̄ negāe possi-
m⁹. s̃ veracit̄ fatem⁹. quia
p̃nceps hui⁹ mūdi habz in
nob̄ mltā. s̃ tñ mortis nr̄e
tpe nō valet nos rāpe. quia
eius mēbra effā sum⁹ ī quo
nō hz quicq̃. **I**ungēda ergo
s̃t rē fidei rē opa. ⁊ mala
que fecim⁹ p̃ cotidiana la-
menta diluam⁹. tñ factas
nr̄as nequicias surgēcia ad
aōrē dei ⁊ proximi rē opa
supent. nulla q̃ possum⁹ bo-
na s̃ribz īpendē recusē. **N**e-
q̃ enī alit̄ redeptoris nr̄i
mēbra effici⁹. nisi adhēn-
do ei et cōpaciendo p̃ximo.
H greg⁹. **E**x hys dictis s̃ssī
viri gregori⁹ ⁊ alior⁹ doctor⁹
sufficiē apparet fallacia
⁊ vanitas mūdi. et breuitas
hui⁹ vite ⁊ hora mortis in-
certa. et p̃ hoc merito mū-
d⁹ ē p̃tēpnend⁹. **T**erciū
et maximū q̃ retrahit hōiēz
a vanitate mūdi et s̃cili vo-
luptatibz ac vicijs. ē metus
gehēne. siue tñ dāpnatio

nis pectue. De hoc dicit
fortunatus. **N**il forciorē red-
dit mētē hominis ad resistē-
dū carni et vicijs q̄ timor
de gehēne supplicijs et tor-
mentis. **P**ri si nō p̄t amor
dei retinē p̄cōrē a paupiscē-
cijs mūdi seu a vicijs. reuo-
cet saltē tior gehēne et in-
ferni. put monet **hugo**
sic dices. Si aōr dei te tenē
nō p̄t. saltē teneat et t̄reat
tior iudicij. metij gehēne.
laq̄i mortis. dolores inferni
ignis v̄res. vermis corrodes
sulphur fetēs. flāma tar-
tareā et oīa mala. **H**ugo
Debz igit̄ quilibz ut faciliq̄
possit resistē vāitatibz et cō-
cupiscēcijs mūdi i p̄o suo
freq̄ēcius reuoluē mortē.
iudiciū. et gehēnā. **A**d hoc
faciendū hortat̄ nos b̄tus
bernardus aī dicit. **F**ilioli mei
mēōrē nouissā n̄rā n̄
pectem. **N**imirū h̄ recōr-
dacio fāt tioratū. tior enī
expellit p̄cām. negligēciā
nō admittit. **Q**uod horribili
morte et quid iudicio t̄ribi-
lius. **N**ā gehēna nichil
p̄t intolerabilius cogitari.
Quid metuet et si q̄s ad i-
ta nō trepidat. nō expaues-

cat nō timorē p̄cutit. **N**ā
in morte. nō magnū nō
puū aliq̄ de bonus huius
mūdi secū delaturus ē homo
In iudicio n̄ fallē n̄ possi-
bile resistē eit. **I**n gehēna.
nlla penitij solacio. s̄ p̄e-
tūū de. ululatus et fletus. et
stridor denariū. **T**ime ergo
o homo q̄ in morte separā-
dus es a bonus omibz huius
corpis. et tā dulce carnis et
aīe vinculū amāissio secū
dū est diuoracio. time q̄ in
iudicio ei p̄ntād̄ es in cuius
manu horrendū est incidē.
et eo exānante quē nichil
latet. **S**iquidē invēta fuit
in te iūquitas abalienād̄
ab vniūsitate quietis et gl̄e
et segregand̄ a nūo bonorū
et iūgend̄ in sorte dyaboli
et angelorū ei. **M**alū ē
plex sup p̄cōres manet.
Manet enī sup eos horror
in exitu. dolor in t̄nsitu. pu-
dor in cōspectu magni dei
Quē ille p̄uor eit o aīa mea
cū dimissis omibz quorū ē
p̄nāa est tā iocūda tā grat̄
aspect̄. sola ingredieis itog-
nitā penitij regionē. et occ̄-
rēcia ē cateruati. reuēā te
terrīma illa mōstra videbis

p

Nis tibi in die tante ne-
 tatis occurreret? q's consolabit
 q's deducet? **P**er igne etia
 nob tñseundū est. et vniuf
 cuiqz quale opus fuit ignis
 probabit. **F**elix cui op' nō
 arserit. quē sup edificasse au-
 rū. argentū. lapides p'ciosos
 gramē illud iuenit. **V**bi nar-
 dus. **N**ecessē est ergo q' timz
 iehēnā et vult euadē eēnā
 flāmā ignis. ut mutet i me-
 lius vitā suā. De quo btus
 aug' sup psalmū. **S**i tñm'
 futurū ignē. mutem' et nō
 tñebim'. **I**gnē palca timet.
Auro qd facit. **S**i enī posse-
 m' frēs facere. ut dies iudicij
 nō veniret. puto nec sic eāt
 male viuendū. **S**i nō ueniret
 ignis in die iudicij. et sola
 p'coribz i mineret sepacio a
 faciē dei in q'libz eē affluē-
 cia deliciaru. nō vidētes a
 quo creati s't et sep'ati ab illa
 dulcedine ieffabilis vultus
 eius plangere se deberēt.
Quē enī dulcedinē sapiē vel-
 tatis utrūqz sentire ceperūt.
 nouerūt qd dico. qnta pe-
 na sit tñmō a faciē dei sep-
 ari. **N**āt dulcedinē illā nō
 dū gustauēēt. si nō deside-
 rant dei faciē. tñeat ul' ignē.

Duplicia teneat. quē p'mia
 nō iuitat. **V**ile tibi ē qd de
 pollicet'. cōtremisse qd minā-
 tur. **A**ug'. **I**n hys verb' s'c
 v'it. **D**ocem' abstinē a vāta-
 tibz mūdi et eius cōcupiscen-
 cijs. nō solū p'te metū ignis
 iehēne. verū etiā p'te p'miū
 gl'e future vite. **N**ā h' duo
 cū p'f'e in aīo pensant' et
 voluūt'. mltū valet ad cōtēp-
 tū rerū tñseuā et cārlū
 cūpiscenciā. **D**e hys
 duobz. **A**ug' aurelij dicit sic.
Bona regni celestis dicē co-
 gitare ul' intelligē ut s't null'
 p't carne vestitus. **M**lto enī
 meliora et maiora s't q' cogi-
 tant' ul' intelligūt'. **E**nī s'p-
 tā est. **Q**uod oculus nō vidē
 nec auris audiuit. n' in cor
 homīs intrauit x' **R**egni
 namq celeste dicit' oī fama
 maius. et omī laude meli'
 oī gl'a excellenci'. **M**ala at
 inferni dicē ul' cogitare ut s't
 nō p't. peiora q'ppe s't valde
 q' cogitant'. **R**egni itaq di-
 plenu est lucis caritatis leti-
 cie btitudis phēnis. et omīs
 boni ieffabilis. qd nec dici
 n' cogitāi p't. **A**t cont' locus
 inferni plenu ē tenebraru dis-
 cordie. miserie turpitudinis

amaritudinis. doloris. sitis. fa-
mis ignis inextinguibilis. ista
e. vindicta phœnis et omnis
ineffabilis mali. q̄ n̄ cogitari
nec dici p̄t. In regno dī nō
iuenit n̄ qd̄ faciat et placet.
Ac cont̄ in inferno nichil vide-
t̄ a sentit n̄ qd̄ displicet offe-
dit et cruciat. Om̄e bonū ī
regno dei habūdat. et nullū
malū. **D**e malū habūdat
in carcere dyaboli ⁊ nullū
bonū. **D**e igit̄ illis phœne
qui s̄bire h̄ oīa mala et s̄n
fine merent̄ pro delatibili v-
ni hore spacio. Irridendū
igit̄ est q̄s q̄s mūdi hui⁹ ca-
ducā fragilitatē. et iūtilem
carnis voluptatē diligit et
querit. et̄na gl̄a p̄cepta et
neglectis regni celestis ineffa-
bilibz gaudijs. **H**oc cōmerci-
um īp̄necū valde ē et mi-
serorū. et cor nō habecū sa-
nū. **Q**s enī sano sensu pro
vni⁹ diei delicijs centū an-
norū penā eligeret. et tñ
miseri s̄n vlla sapiā volup-
tatē carnis sequētes. nō vitāt
nec fugiūt ītolerabiles pe-
nas. nō centū ānorū. nō mil-
lies mille. s̄ s̄n fine seculorū
pro q̄draginta ul̄ sexaginta an-
norū delicijs. ul̄ q̄libz corrup-

tibili delatāoe. **F**ortit̄ ergo
cūli resistēdū voluptati. **F**or-
tit̄ cont̄ mūdi blandicias fal-
laces pugnādū est. et contra
m̄ltimodas sathane suggesti-
ones vigilandū oī studio. la-
ta via s̄li vitanda ē que du-
cat ad mortē. **A**ttencio oī cordis
desiderio adeunda ē via an-
gusta. q̄ ducat ad vitā. **V**ia
h̄ angusta ē. videlz. via ab-
stinēcie. castitatis et hūilita-
tis. et oīs religionis. quā
viā aū nos xp̄s ambulauit.
et eā attriuit. quā via ad
suū regnū migravit. ⁊ vesti-
gia et nos seq̄m̄r donec post
eū eadē via ad urbē regiam
p̄ueniam⁹ in qua ip̄e regnat
De qua urbe quidā h̄o dix-
erit. quasi stilla de mari est
ul̄ santilla de focō. In qua
videlz urbe fulgebūt iusti si-
cut sol. **h̄ aug⁹ aureli⁹. V**i-
dem⁹ ergo n̄ p̄ p̄dā q̄ val-
de est stultū et amarū. p̄pter
vanitates et delicias mūdi
excludi a visione dei. et oīm
scōrū consortio. et in adē ī flā-
mas tartareas ignis sepiter-
ni. **A**d hoc malū sedule
cogitandū hortat̄ quidā
doctor dices sic. **C**ogita q̄ntū
sit malū a facie xp̄i separi

R

ab illo gaudio dñe cōtēpla
 aōis excludi beatissia scōz
 oīm societate p̄uari. mori in
 te et̄ne. et viuē morti sempi
 t̄ne. profundo fluctuātis iehē
 ne imergi. edacissimis dētibz
 p̄mentibz inctūū laniari.
 n̄ finiri. baratra fumātis.
 amara caligie oculos obae
 cari nec sentire qd̄ illūinat.
 s̄ sentire qd̄ cruciat h̄ ille.
Eccl̄a b̄tis greg de h̄is tormē
 tis infirni et iehēnalibz flā
 mis. ac de remedijs cōt̄ h̄.
 libro nono mōliū exponēs
 illa verba iob. **N**ūq̄ vada
 ad terrā tenebrosa. rē sic ait
Quid t̄e tenebrose noīe. n̄
 tetra turtari claustra signāt.
Que eēne mortis caligo opit.
 q̄a dāpnatos quosq̄ iūpetuū
 a uite luce disūgit. **I**n mēto
Inf̄r̄n̄ d̄iat̄ terra. q̄a quīq̄
 ab ea rapti fuerint stabiliter
 tenēt̄. **N**equaq̄ enī ultra
 miā p̄centis liberat. quos se
 mel in locis penalibz iustici
 a iudicantis dāpnat. **S**eq̄r̄
Ubi umbra mortis. **S**icut
 mors exteri⁹ ab aīa diuidit
 carnē. ita mors it̄rior sepat
 aīam a deo. **U**mbra ergo mor
 tis ē obscuritas diuisionis. q̄
 dāpnat⁹ q̄sq̄ cū et̄no igne

succendit̄. ab int̄no lūe ob
 tenebrat̄. **N**atura vō ignis
 ē. ut ex seipō et luce exhibeat
 et cōcremationē. s̄ tr̄factorū
 illa ult̄ix flāma maiorū cō
 cremacioz h̄z. et lucē nō h̄at̄
Hic p̄s ait. **S**up̄ eos cecidit
 ignis nō viderūt solē. **I**gnis
 enī sup̄ ip̄os cadit. s̄ sol igne
 cadente nō cernit̄. q̄a illos
 quos ē iehēne flāma deuo
 rat. a visioē veri lūis cecat.
 ut et foris eos dolor cōbusti
 onis cruciet. et int̄ pena ce
 citatis obscurat̄. q̄ten⁹ q̄ auc
 tori suo corpe et corde delique
 rūt. siml̄ corde et corpe p̄uā
 tur. et utrobiz penas sentiat̄.
 q̄a dū h̄ viuerēt p̄uis suis
 delictaōibz ex utroq̄ seruiebat
Sequit̄. **E**t sempit̄n⁹ horroz
 inhabitat̄. **I**n hui⁹ uite tor
 mentis t̄ior dolore h̄z. dolor
 t̄iorē nō h̄z. q̄a nequaq̄ me
 tus cruciat cū pati cepit qd̄
 metuebat. **I**nf̄r̄nū ergo et
 umbra mortis obscurat et se
 p̄tern⁹ horroz inhabitat̄. q̄a
 ei⁹ ignibz t̄diti et in supplicijs
 dolorē sentiūt. et doloris an
 gustia pulsati. se semp̄ panore
 feriūt. ut ⁊ qd̄ timēt tolexēt.
 et cursū qd̄ tolerāt s̄n cessaci
 one p̄t̄stant. **H**orredo igit̄

S

mō erit tūc reprobis dolor cū
 formidiē flāma cū obscurita
 te. Sic sic videlicet a dāpnatis
 pond⁹ sentiri sūme equitatis
 debz. ut qui a volūtate cōdito
 ris nequaquā sē veriti discepat
 dū viueret. in corū qnqz ititū
 ipā a suis qlitatibz ecia tor
 mēta discordent. Que tñ sup
 plicia in se diuisos et vltē vites
 cruciat. et in eis vite sbsidiū
 extinguētis seruat. ut sic vint
 tñ pūniat. qñtē sp sñ tñno
 cruciat viuat. qā ad finē p
 tormēta pūciat. et sñ fine de
 ficiēs diuat. **Sic** ergo miseris
 mors sñ morte. finis sñ fine
 defectus sñ defat. et qā mors
 viuit. et finis sp iāpit. et de
 ficiē defectus nescit. **Qua** igit
 et mors pūnit. et nō extinguit.
 dolor cruciat. s; nullaten⁹ pa
 uorē fugat. flāma cōbuit.
 s; nequāqz tenebras discutit. qñ
 tñ p noticiā pñtis vite colligi
 tur. supplicia ordinē nō hñt
 que nō suā p oīa qualitātē
 tenet. Tūc enī illos edax flā
 ma cōbuit. quos nē cārlis
 delatāo polluit. tūc infinite
 patēs inferni baratrū deuo
 rat. quos nē iānis elacio ex
 almt. atqz quolibz ex vicio. qd
 h volūtate collidi pñuasoris

expleuerūt. tūc cū duce ēprobi
 ad tormēta pueiūt. **Ece** q ma
 neat dāpnatis pena ignoscā
 m⁹. et instruētē nos sacro elo
 qd qñtē in dāpnatōe ignis.
 qñta in igne obscuritas. quā
 tus in obscuritate pauor sit.
 nullaten⁹ abigim⁹. **S; qd** pro
 dest ista pñosse? si nō pñgat
 euadē. **Tota** ergo intēione
 curandū est. ut cū vacacionis
 tps cōspiciam⁹. bñ viuendi stu
 dio malorū vlticia tormēta
 fugiam⁹. **Hinc** qñpe p salomō
 diat. **Quodāqz** pñ man⁹
 tua faciē instāntē opare. et cē.
Hinc psa. ait. **Querite** dñm
 dū tūeniri pñ. tūocate cū dū
 ppe est. **Hinc** paul⁹ ait. **Dū**
 tps habem⁹ opem bonū ad
 omē. **S; plerūqz** se ad viā
 vātudinis aīm⁹ pñgit. tor
 porē disautit. tantoqz i celestibz
 desiderio rapit. ut pene nū
 ex eo iferius remāsisse videat.
 et tñ cū ad carnis aīm⁹ redu
 cit. sñ qua pñtis vite via nē
 lomō explet. ita tūc iferius
 expressū tenet. ac si adhuc de
 sūmis nulla cōtigiss. **Hinc**
 veritas ait. **Molite** solliciti ēē
 in crastinū. **Hinc** paul⁹ dic
Carnis aīm⁹ ne fereitis in de
 siderijs. **S; ex** hys nimirū dū

cis ac militis verbis cognoscamus
 quia tunc ab eo mortifero vulnere
 animus praeiungitur. cum in eo mensile
 equitas non tenet. Neque enim
 mortali adhuc in carne viventibus.
 funditur cura carnis absconditur.
 sicut discretus animus serviat temperat.
 Nam quia sollicitos nos esse veritas
 in crastinum prohibuit. habere
 utriusque curam in presentibus non ne-
 gat. quam tendi ad tempus quod sequi-
 tur vetat. Et paulum cum curam
 carnis fieri in concupiscentiis
 non sinit proculdubio in natu-
 rae praedit. Discretio igitur
 magni modum carnis cu-
 ra frenanda est. ut serviat et
 minime principet. ne quasi animus
 dominus vincat. sed subiecta mentis
 domino. quasi ancilla fruatur
 ut iussa assistat. atque ad nutum
 cordis repulsa dissiliat. ut vix
 a tergo sanctae cogitationis appareat
 et nunquam contra faciem eam cogita-
 tis obsistat. Curandum itaque est
 ne a naturae metas cura car-
 nis transseat. aut in eo quod mode-
 rate exequitur de se presumat.
 Depe vero animus fallit. ut quod
 voluptuose appetit naturam
 suspiciat. quatenus omne quod libere
 vite debitum utilitatem putet.
 Et sepe quia effectus providentiae se-
 sequitur in sui fiducia mens le-

uat. Cum sibi adest quod deest
 ceteris providit. cogitatione tacita
 de magnitudine sua hilaratur.
 tantumque iam a vera provisione lon-
 ge fit. quanto ipsa quoque elatio
 quam patitur nescit. Unde solliciti
 sunt custodia et intentione praeservandum
 est. ut quid opere agimus. ut quod
 corde versamus. Ne autem mentem inpe-
 dies. foris se tenemus cura militi-
 plicet. a salute de eius modum
 inter se cogitatio exaltet. ut cum
 divina iudicia temporalium conspectio
 metuumus. sempiterni supplicia
 horrores evadamus. huius gregori.
 Ecce tamquam praemissa sunt remedia
 saluberrima. et satis efficacia
 ad retrahendum siue revocandum
 animam a viciis mundi. a con-
 cupiscentiis ac voluptatibus
 scilicet. si in corde hominis fuerit bene
 discussa. et praefixa menti impressa.

Umor et pa **ulus**
 uor magnus invasit
 me. audies tot ma-
 la imminere et occurrere a-
 matoribus mundi. videlicet brevi-
 tate huius temporis. acerbitatem
 mortis. amaritudinem et dolo-
 rem eterne damnationis. Et miror
 valde quomodo huius praetor audies vel
 intelligens ac animo revol-
 ues. tanta mala. non compungitur
 ad peccandum siue ad re-

domo legum euocati. dicente
 dno. **E**ri de terra tua et de cog-
 natione tua. et de domo patris
 tui. **S**ecunda vocatiois modus est.
 que fieri per homines dicitur. ut cum ex
 exemplis quorundam sanctorum. vel mor-
 tis instigati ad desiderium salu-
 tis accendimur. **T**ertius vero
 modus vocatiois est. qui ex necessi-
 te descendit. dum diuicias huius
 huius mundi vel voluptatibus ob-
 ligati ingruentibus repente tem-
 ptationibus vel que mortis pericula
 comminatur. vel amissionem bonorum
 vel carorum morte propugnat ad
 deum que sequi in verum perspi-
 citate contemplantur. saltem iuvit per
 pericula appellat. **Q**uod manifeste
 probatur iuvit nostre salutis
 domini vocatiois fieri dicentis. ubi
 super. **E**ri de terra tua. **E**t confirma-
 tionem perfectionis ab eodem. ac
 puritatis filie tibi. cum dicit.
Et veni in terram quam monstrauero
 tibi. id est. non quam tu ex tempore
 ipso nosse vel industria tua va-
 leas reperire. sed quam ego tibi non
 solum ignorantia. sed etiam inque-
 ri non monstrauero. **E**x quo ma-
 nifeste colligitur. quod quemadmo-
 dum inspiratio domini prouoca-
 ti ad viam salutis occurrimus.
 ita etiam magisterio ipsius et
 illuminatione deducti. ad perfec-
 tionem

ne summe beatitudinis pervenimus.
 huius passionis. **A**paret igitur per
 premissa. non solum vocatiois modus
 sed et principium nostre salutis. et con-
 summatio perfectionis per gratiam dei
 in nobis actuari. **U**nde quilibet
 qui desiderat salvam cum sese
 fecit per predictos modos a domino
 moveri seu vocari. respondeat per
 bonam voluntatem recipiendo quod
 tantum monita salutis. obedien-
 do et faciendo quod in se est. **D**e
 hoc dicit idem passionis in eadem
 collatione sic. **I**taque sicut occasi-
 ones salutis diuinitus moribus pro-
 nobiscum deum operari. ita nunc
 est occasioibus a divinitate concessis.
 vel enixius vel remissius fau-
 laci. **N**am sicut dei fuit voca-
 tio oblatio. exi de terra. ita a
 brache fuit exortio oblatio. **E**t
 quemadmodum illud quod dicitur.
 et veni in terram ut fiat. obtempe-
 rantis est opus. **I**ta illud quod
 addit. quam monstrauero tibi.
 iubentis dei vel promittentis est
 gratia. **Q**uibus manifeste prode-
 et iuvit bone voluntatis. nobis
 a domino inspirante procedi. **C**um autem
 per se a per exhortationem cuiuslibet
 hominis. a per naturam nos ad
 salutem attrahit ~~per~~ viam et
 perfectionem virtutum ab eodem filie
 condonari. nunc vero hoc est ut ad

A

exhortatione auxiliūq; dei ul'
remissus ul' enixi exēqm'. et
p' hoc nos remissionē ul' sup'
plua dignissimē promēti. qd'
eius dispensatio a' p'uidēcie
exga nos benignissimā dignaci
one collate. ul' neglexi ul' stu
dium nre obediēcie deuocōe
cōgrue. **En** dñe est grē pres
tate nob' occasioēs salutis. et
prouēti scōs. atq; victoriā.
nr̄m vero. ut cōcessa dei bene
ficia. ul' intēciū ul' segni
exēqm'. **h' p'afuunt.** **Habe'**
igit' ex dñs sancti vī modū
vocatiōis. p' quē vocam' ad
deū. **Habem'** etiā quō mo
nitis ei' obtemper' obediēdo
et faciēdo qd' in nob' ē. **Qnt'**
h' cōsiderandū. q' maxie duo
sūt que trahūt hōiē ad cōuer
sionē et ad viā salutis. timor
videlz et amor. tior. ne incur
rat etnā dāpnationē. amor.
ut pueniat ad etne glē māsio
nē. **Nā** sepe cōtingit q' pccō
res diuersis sordibz viciōrū
inoluti. ad mēoriā reuocāt
etna iehēne tormēta q' eis
debent' pro flagitijs et pccōis
ab ipis pmissis. et p' dñam
grām inspirati ad pēitendū
p'pugunt'. **Et** etiā nōnulli
hōies ita duri cordis q' metū

et tior futurorū malorū dñi
sani se flectere ad pēitendū
nō pnt. **h' tacti** infirmitate
et egitudine corpis. mori iuad'
eos tior mortis. et metū etne
dāpnatiōis. quo tior stimu
lante ad pēitendū cōpugūt.
et tles ut videm' frequēciā p'po
nūt post cōualescēciā egitu
dinis vitā suā in meli' mū
tāe p'gressū religiois. a' alio
mō mores eqvitā emēdado. **malā**
Ex quibz etiā plimi votū e
mittūt ad hoc faciēdū. qui
opitulante dñō ipm votū qd'
emiserūt. a' sū voto qui se e
mēdāe p'posuerūt p'gressū
ordinis. a' alio mō vitā suā
corrigendo. fidelit' et deuote
exequūt'. **De** isto metu tor
metorū et vite emēdacione
dicit bñs **gregg** sup' cantica.
Et nōnulli qui mag' inten
cione que sint tormēta repro
borū aspiciūt. et sua scā p'
pria sū palpaciōe examināe
ptendūt. **Cūq;** se peccasse cog
noscut. et p' hoc ire ad tormē
ta reproborū p'timescūt. sbito
tenebras iūquitas dēlūqūt.
et luce iusticie accēdi p'cipis
cūt. mor ad scām opaciōē
p'surgūt. et p' bona q' faciūt
clarere p'rimis q'busq; iapiūt

C

h' gregorius. Ecce habemus quo
 quāplūm ppe metū infernū
 tormētōrū pāā et vicia dese
 rentes. viā pūe et salutis ag
 grediūt. **C**ū ea nō illi
 qui p inspirationē dīnā cō
 siderantes et ppendentes gau
 dia celestia. ac dulcedinē glē
 futū. et visionē scē trinitatis
 in qua sūma voluptas et
 dulcedo cōsistit. seipos repre
 hendūt de pueris actibz.
 quos cōt' deū ppetrauerūt
 et ppe hoc lamētis et lacrimis
 agendo pūāz se afficiūt. sub
 iacere etiā tpalibz dedignā
 t'. qā ardēt' etnalia paupis
 aut. **De quo dicit b's greg.**
 sup illud ezechiel. **A**bi amari
 in indignacōe sps mei. **D**efa
 te hū. cui dona sū sps creue
 rant cur amari abibat. **R**ed
 mētē quā spūit' sūis replet
 in amāritudinē tpalū. delā
 acōe etnōrū cōmouet. **D**ulce
 enī est ēē in rebz tēpalibus et
 hūānis. s' ei qui adhuc de ce
 lestibz gaudia nulla gustauit
 quia quāto min' eterna di
 ligit. tanto delābili' in tpa
 libz requiescat. **A**c si quis iā
 cordis ore gustauerit. que sit
 dulcedo celestiu premiorū.
 qui illi pūdiā āgelorū d'orū

q' incōprehensibil' visio sancte
 trinitatis. **N**unc quāto illud dulce
 sit qd' int' videt. tanto i amā
 tudinē vertit omē qd' foris sus
 tinet. **R**ur' secū de hys q' ma
 le egisse se recolit. et sibi metipm
 displicet. cū ille iā placē ince
 perit qui omia creauit. **R**ep
 hendit se in cogitacōibz. inse
 quit' de verbis et punit fēdo
 de factis. **S**upnis inhiat. tēna
 omia iam p mētis despectū
 calcāt. **E**t quā diu illud qd'
 desiderat ad huc p speā nō
 hz. flere dulce habz. et se cōtinu
 is lamētis affligē. **E**t qā nec
 dū se esse in pūā ad quā crea
 tus est videt. in hui' vite ex
 ilio nichil ei plus qm sua ama
 ritudo placet. dedignat' enī
 subiacere tpalibz. et ardēt' as
 pirat eternis. **P**n p **salomōz**
 dicit. **I**n multa sapiencia ml
 ta est indignacō. qā si etna
 iā sapim'. nosmetipos despi
 cim' egisse hoc. quod nos po
 tuut ab eternitatis amore se
 parare. **S**i etna iā sapim' cō
 cupiscere tpalia dedignam'.
Rephendit semetipam p sūā.
 accusat qd' egit. dāpnat per
 pūā qd' accusat. fit rixā i
 aīmo pturēs parē cū dō. **S**ic
 achab uquus rex a pphā repre

hensus cū contē se dīnā sniām
audiss p̄muit. et magno me-
rore depressus ē. Ita ut p̄phē suo
dñs dicēt. **Nōne** vidisti achab
hūiliatū corā me. q̄a igit hūi-
liatū est mei causa. nō inducā
mala t̄dieb; ei⁹. In quib; vbiq;
dñi pensandū est. quō ei in
electis suis metoz amāitudis
plac. qui amittē deū timēt
si sic ei in ip̄robo p̄niā placu-
it. qui timebat p̄dē p̄ns s̄lm
Aut quō ei grata sit sp̄otane
a afflictio pro culpis in eis
qui placent sibi ad tps pla-
cūt. et in eo q̄ displicebat.

D **Q**uā sciendū q̄ nullus agē hec
pro amōe oīpotentis dñi ex
toto corde p̄ualeat. n̄ is qui cū
aīm sp̄s s̄lūpserit. **Nā** qñ
homo ex sua v̄tute sufficiat
terrena despiciē. celestia amāe
pacē cū deo q̄ere. secū rixam
subue. in cogitatioē semp̄m
rephendē. et gemitib; p̄niē.
Null⁹ h̄ agere n̄ quē dīnā ḡ-
na roborat. valet. **Un̄** et sub-
dit. **Man⁹** enī dñi erat me-
cū p̄fortas me. **Ad** bona sur-
gē p̄fē nō possum⁹. n̄ nos sp̄y
et p̄ueniēdo eleuet et s̄bse-
quendo cōfortet. h̄ **gregori⁹**.

C **Q**uidem⁹ igit p̄ p̄dā q̄
liter p̄ amōe celestiu nō illi

psurgūt ad cōtēptū terrenoz
ac odiū viciōz et p̄ celerib;
petant se tradūt ad p̄niē
lamētū. **M**ultū enī valet
ad cōtēptū rerū tpaliū et h̄y
seculi vāitātū. Diliges medi-
tatio celestiu gaudiōz. **De**
hoc dicit **beda**. **O** aīa si te de-
lectat aliqñ gaudia hūana
falsa. breuis hui⁹ seculi glā
et caduca potēcia. illuc mē
tē euoca vbi vera s̄t gaudia.
et omīa reputabis ut stercora
Et b̄s bernard⁹. **Si** cōsidera-
vem⁹ que et q̄nta s̄t que pro-
mittūt nob in celis. vilipē-
dem⁹ oīa que habēt in tris. **K**
Terrena nāq; s̄bā sup̄ne felici-
tati p̄pata pond⁹ ē nō subsidi-
um. tpal v̄ta et̄ne vite p̄pata.
mors ē pot⁹ dicenda q̄ v̄ta.
Ip̄e enī cotidian⁹ defect⁹ cor-
ruptiois quid ē aliud q̄ que
dā. pluritas mortis. **Que** at
līgua dicē. ul' q̄s intellect⁹ ca-
pe sufficiat. illa sup̄ne ciuitatis
q̄nta sint gaudia. **Angeloz**
choris intēsse cū beatissimis
sp̄ritib; glorie cōditōis assis-
tere. p̄ntē dei vultū cernē in
curūscptū lūmē vidē nullo
metu mortis affia. icorruptio-
nis p̄petue mūnē letari. **S**
ad hec audita iādesat aīm⁹

D **Q**uat ecā de hoc b̄s **greg⁹**. i q̄
dā o. sic. **Si** cōsiderem⁹ q̄ et q̄nta
s̄t q̄ nob p̄mittūt in cel. vilescūt
aīo oīa q̄ habent in tris.

iaque illuc cupit assistere. ubi se
sperat sine fine gaudere. **H** ad
magna premia puenire non potest
nisi per magnos labores. **U**n
et paulus dicit. **N**on corona
bitur nisi qui legitime certauit
Delectat igitur mentem magni
tudo premiorum sed non detineat et
tamen laborum. **H** gregorius. **A**ppa
ret igitur per predicationem quod nonnulli
propter amorem celestis patrie relin
quunt mundum et se tradunt patrie
et sancte conuersationi. ut illam asse
qui valeant in futuro. **U**nde
unusquisque qui se sentit in statu
vicioso. et in peccatorum sordibus
constitutum reuocet ad memoriam
tormenta ieiuniorum que inde pro
mouentur. et gaudia celestis
patrie que propter perversam vitam a
mittere potest. et ne retardet quantum
dius conuertere ad dominum per penitentiam
ne forte tardando incidat in
iram ipsius et eternam damnationem.
Ad hoc faciendum hor
tat nos beatus gregorius sic dicens
Unusquisque est uniusquisque puritatem
sua deseruit. et dei pacem per
mesurat. ne quem nec tranquillu
despiciat. uatum postmodum
nequaquam euadere possit. **O**mnipotens
enim deus peccantes miseri
corditer expectat. tempus ad penitentiam
tribuit. quos non prius ad

grauioris reatus testimonium
vertit. patientiam uero retinet.
quam quicquid irrevocabilitur ef
fundet. **H** gregorius. **D**e hoc etiam
per sapientem sic dicit. **N**on tar
das conuertere ad dominum. et ne dif
feras de die in diem subito e
nim veniet ira illius et in tempore
vindictae dispundet te. non adiacas
peccatum super peccatum. et ne dicas
misericordia domini magna est. mi
serationis peccatorum meorum misere
bitur. misericordia enim et ira ab illo
 cito proximat. et in peccatores
respiciat ira illius. **H** sapiens.
Ex hijs igitur dominus colligere pos
sumus periculosum esse tardare et
differre penitentiam et conuersionem
de die in diem. quia quanto quis
diuini pertrahit suam ad deum
per penitentiam conuersionem. tantoma
gis in peccatis induratur. et diffi
cilius ad penitendum resurgit
De hoc dicit helinadus in quanta
parte speculi historiarum sic. **F**esti
na post lapsum ut resurgas.
Nam si resurgere hodie est dif
ficile. cras erit difficilius. **Q**uia
non est hodie. cras minus aptus
erit. **U**nusquisque quanto iacebit diutius
tanto cades profundius. **I**psi
namque iacere cadere est. **C**adere
fateor humanum est. sed nichilominus
humanum est resurgere. non resur

f

6

gere nullo mō hūanū dicē
dū est s. dyabolicū. au⁹ tota
vita ruina ē. **N**ōndū q
q̄tuor s. salūz. stare. cadere
resurgē. et nō resurgē. **N**orū
duo media hōmīs s. **H**omo
enī cadit et resurgit. **S**tare
vero absq̄ casu. solius āgeli
est. **N**ō resurgē solius dyabo
li est. **Q**ui ergo stat et nō ca
dit angelus ē. **Q**ui vero cadit
et surgit. homo ē. **S**i autē ca
dit et post casū nō surgit. nō
quia nō p̄t. s. quia nō vult
p̄fecto dyabolus ē. **h. yelina**
d. i. Colligat ergo vnusq̄sq̄
p̄cōrū ex hīs verbis mltū p̄
culosū ē iacere in sordibus
maiorū. et differre p̄nāz et
puersionē ad deū. et ideo q̄n
to cū festinet p̄ p̄nāz et
sanctā puersionē se cōu
tere ad deū. a. p̄ introitū re
ligiōis. a. manēdo in seculo.
mūdi p̄cā. vāitates seu oc
casionēs p̄cōrū fugiendo. **S**i
in scō mltē s. occasionēs p̄
que homo t̄p̄t ad viciā. et
retrahit a scā cōuersiōe. ut
docet experientia. **I**dēo ma
gis cautū est qui se sentit
ad peccādū fragile. ac p̄t
occasionēs que occurrūt i scō
se a vicijs nō posse cōtinere

ut p̄ ingressū religiōis se a pec
catīs restringat. et de p̄catis
p̄nā agat. scēq̄ ibi vniat
ut post hanc vitā ad et̄na
gaudia puenire valeat. **D**e
difficultate at̄ abstinendi a
p̄catis in mūdo p̄t diuersas
occasionēs que se offerūt i
scō. et de fuga mūdi atq̄ i
gressu ordinis sup̄d̄c. **h. yelina**
Dus satis lucide ponit sic di
cens. **V**is extingue libidi
nē. amoue ligna ab igne.
et subsidet incendiū. **Q**ue
s. inq̄s ligna que nō s. stru
enda in igne. **I**ta q̄p̄t s.
Qua sequaces sōp̄n⁹ caro
femīa vinū. Prospectus lu
dus carmīa forma puer.
N ergo s. omīa vitāmetā
viciōrū. h. s. vitāmetā
voluptatis. tormēta castita
tis. hoc oleo hac p̄cā hac stup
pa. hīs sarmētis inceditue
fornax babilonis. **V**is ergo
fugere incendiū volupta
tis. fuge hoc omē gen⁹ fomic
tis. **S**i quo fugies a facie is
torū. **T**otū carūspice mūdū
vbīq̄ dyabol⁹ hāmū p̄cā ali
quo fomite delatāciōis t̄scat
Fugiend⁹ ergo est mūd⁹ ut
eius paup̄santia fugiantur
Aliq̄n si in mūdo remanē

h

volueris. nec absasis manibz
nec trūcatis pedibz. n̄ effos
sis oad. eo q̄ scandalizauint
te. scandalo nō careb. Igit̄
quidē nec sū mēbus offi
cialibz possum⁹ uiuē. nec
illis scandalizātibz bñ uiuē
nārio. q̄rend⁹ ē loc⁹ nō tā
corpibz qm̄ moribz salubris
ubi corpeorū sensuū nō ca
rētes officijs. illorū scandal
caream⁹. **E**t quis locus ad
hoc ydoneus nisi claustrū
ubi pax includit. honestas
claudit. excludit voluptas
mala. sedudit libido. **H**edi
ergo de fornace ferrea ad
claustrū refrigeriū. ut i loco
amenissio sub dñō ihu xpo
piissio voluptuose t̄isignis
p̄ntis hui⁹ miserie breuē ca
lamitatē. **H**z dias. Nūq̄
soli claustrales saluant⁹.
a' om̄s p̄ut seculares. Sa
ne neutri. **H**z isti soli facile
saluant⁹. illi om̄s difficile
Cur hoc. n̄ quia tucior est
ab incendio remot⁹ ab igne
q̄ prim⁹ igni. h̄ helinād⁹
Ecce patet p̄ p̄dē q̄ cōuersa
ri in mūdo. et ē absq̄ p̄dē
mūdū. valde sit difficile. q̄
p̄t occasiones q̄ occurrūt
in seculo p̄clutant⁹ v̄tutes

dicente brō bernardo. **P**idita
tur castitas in delicijs. hūdi
tas in diuicijs. pietas i nego
cijs. veritas in mililoquio. ca
ritas in hoc sclo neq̄. **H**z bernard⁹
Un̄ p̄ter tot picula fugien
d⁹ est mūd⁹. et appropinquādū
religioni p̄ ingressū ordinis
ubi occasiones viciorū tollū
tur et materia ad bñ op̄an
dū m̄strat. ac copiosior mer
ces seu p̄miū acquirit. **D**e
quo brō bernard⁹ sic dicit.
Bonū est nos hic ēē. scz. in
claustro. q̄a uiuit ibi homo
purius. quiescit securius. u
rorat frequēcius. cad⁹ rarius
surgit facilius. inced⁹ tucius
p̄miat⁹ copiosius. **H**z bernard⁹
Videm⁹ ergo dare fructuo
sū ēē et salubre cōuersari
in monasterijs p̄ habitū re
ligionis. cū tot bona occur
rat xpi dilectis. **Q**ueram⁹
ergo dei grām p̄ ingressū or
dinis et ip̄e dignabit⁹ nos
suscipe int⁹ brachia sui amo
ris. **T**estante brō bernardo
qui dicit. **B**on⁹ es dñe aūe
querenti te. occurris. āplec
teris. sponsū te exhibes qui
es dñs. ymo qui es sup̄ oīa
deus bñdict⁹ in sc̄la. **H**z bernard⁹
Dus. **F**ugiam⁹ igit⁹ mūdū

qui amantudine plen⁹ ē
p introitū religiois. leuem⁹
cor ad celū p affm dilonis
ubi solū vera ē dulcedo et
iocunditas. Dicte bto augus-
tino i glō sup ps⁹. Amā-
tudo plen⁹ est mūd⁹. Apud
solū aut deū est iocunditas
Vn cor leua in celū p quos
grad⁹. Grad⁹ affect⁹ sūt
iter tuū volūtas tua ē. Amā-
do ascendis. negligendo des-
cendis. Stans in terra i celo
es. si deū deligis. Nō enī sic
leuat cor quō leuat corpus.
corpus ut leuet locū mutat
cor ut leuet volūtatē mūt
Quocūq; ergo cor se dūterit
in tēnis rebz amantudinē
inuenit. vñ dulcescat nō hz
nisi leuet se ad deū. h⁹ aug⁹.
Et quia pressura et amātu-
do et fallax ē pax in mūdo
Pax vero vera ē in dñō. di-
cente ipō dñō. In mūdo p̄s-
sura habebitis. in me autē
pacē. vñ adheam⁹ deo per
scām p̄sagionē ut pacē habe-
am⁹. De hac duplici pa-
ce dicit hugo in libro de dau-
stro aū. Duo sūt grā pacis.
vna quā xp̄s dat. alterā quā
dat mūd⁹. Pax mūdi est
ut a deo recedas. et dyabolo

consentias. pax vero xp̄i ē. ut
expellas dyabolū et diligas
deū. Pax mūdi ē. ut mūd⁹
tibi. et tu mūdo placeas. et
sic faciat⁹ tēnis voluptatibz
infernī cruciatibz inetrū suc-
cūbas. Pax xp̄i est ut adiūsa
mūdi usq; ad mortē paciēt⁹
toleres. et sic post mortē futūe
vite felicitatē secur⁹ expec-
tes. h⁹ hugo. Sectem⁹ igitur
xp̄i vestigia eius doctrinā
et exempla imitando p īgres-
sū religionis tibi sibi seruie-
do. scē religioseq; viuēdo. ut
post hanc vitā ad ipm pue-
nire valeam⁹. Ip̄e enī est
via veritas et vita. Sup q⁹
dicit bto augustin⁹. ac si
cūlibz sectatori suo dñs di-
cat. Quo vis ire. P me va-
de quia ego sū via. si p me
vadis. laqueos euadis. Quo
tendis venie. Ego sū vitas
ad me veni. festina simpli-
citer venire. ut possis felicit⁹
puenie. Si i veniendo ser-
uas qd iussi i pueniēdo red-
dā qd p̄misi. Veritas enī sū
mētari nescio. Vbi vis p̄ua-
nē cū puenis. Ego sū vita
i me mane. Si i me vis viuē
veniēdo et pueniēdo i me māe
b sū morte viuēdo. h⁹ aug⁹

De modo **Filius**
 cōuersionis ad deū
 et de vōgōne q̄lit
 dñs suos quos elegit sibi ab
 eterno soleat vocare ad pñiāz
 et ad scām dñsacionē. suffi
 cientē mō habeo iformacioēz
 h̄ nūc quero. utrū illi qui
 relinquētes mūdū. grā sp̄s
 sancti inspirati. et se tñssere
 tes ad scām dñsacionē habi
 tū religionis assumēdo. pa
 ciūt aliq̄ ipedimēta siue tēp
 taciones ante ingressū ordi
 nis ul' infra tēpus probaci
 onis. **Pater. Caplin. xñ**

Sicut te volo q̄ pñiāz
 et cōuersionē peitē
 tis ad deū mltā i
 pediūt. maxie tñ h̄ videlicet
 Inuidia dyabolica fragili
 tas siue infirmitas huāna.
 et cōsuetudo peccandi mala
 Raligni enī sp̄s hostis gr̄s
 huāni cū dñderat peccato
 re grā se visitante cē pñūc
 tū. et velle relinque mūdū
 Atq̄ p pñiām et cōuersionē
 appropinquāe deo. mutādo vi
 tum ul' habitū p ingressū re
 ligionis. om̄ez modū querit
 hoc ipediendi. Aut p se aut
 p suos nūcios. videlicet. malā
 societate dissuadentes ea q̄

se salutis. hoc est ingressū or
 dinis. Validius tñ p se imit
 tendo quēdā terrore in mētē
 homūs. facies eū pñmescere
 habitū et dñsacionē sibi iō
 sueta. quia ut cōit ista magis
 faciūt penitētes formidāe a
 quodāmō abhorre. q̄a om̄ibz
 in rebz gr̄is est incepcio pñma.
 et prim⁹ ingress⁹ ad viā pe
 nitēcie et mādatorū dei. est
 difficilior. **De quo crisostom⁹**
 sic dicit. **D**yabolus scies q̄
 h̄y qui mltā opati sē mala. si
 se ad pñiām cōuerterit. distric
 te satis et vehemēter h̄ faciūt
 utpote scietes q̄ egerit. Ne
 tuit enī ne q̄s horū inuicū a
 liq̄ penitudis capiat. Si enī
 ceperit iā neq̄ut retineā. h̄
 in modū ignis pñūe calore
 succensi. auro purgato pur
 gaciores reddūt aīas suas.
 et mēoria isae. velud sp̄itu
 quodā flante ad portū sa
 lutis sp̄e gubernate pueniūt
 itineris sui. h̄ntes cautela
 maximā ex p̄teritorū horre
 gestorū. atq̄ in hoc pene eos
 qui nūq̄ aliquos iauerūt
 lapsus vident p̄cedē. dū
 cautiōres eos reddit exp̄iēcia
Ac enī expetim⁹ ea. q̄ p̄di
 dim⁹. q̄ que nōdū possessa

desideram? acquirere. **I**n ergo
 licitū fiat. in hoc omnis ē diffi-
 cultas. ut p̄mos aditū aggre-
 diam? p̄nē. **I**n ip̄o enī ingre-
 su stat minis et terroribz spi-
 ritus. et volētes adire etiā a-
 trocitate depellit. **C**ui? si flōrū
 fumos et ianē nebula p̄tep-
 nis. nec ille aliqd valebit ul-
 tim. et tuo occupat? aditu
 valentiorē te reddit senectēs
 supiorēq te. effem̄ iūnia ter-
 roribz gratulaberis. atq p̄fa-
 cile tibi derelict? agonis ista
 viam videbis. **H** **C**risost? **C**
Magnū enī est tormētū
 demoni p̄nā hōm et cōuer-
 sio ad deū. quia p̄ hoc que
 possidebat amittit. et ideo
 maioribz nouisq pulsatur i-
 sidijs et inuis p̄turbat tēp-
 tationibz. q̄ facit ut hōmē
 ad odiū virtutū inducat.
 et a via salutis auertat. ac
 etiā expulsiois sue vīdīet
 iūriā. **T**estatur hoc **beda** sic
 dicens. **S**epe enī dū p̄uerti
 ad deū post p̄cā conam?
 maioribz nouisq antiqui
 hostis pulsam? insidijs. q̄
 facit ut ul? odiū virtutis in-
 cūciat. ul? expulsiois sue
 vīdīet iūriā. **M**agnū e-
 nī est tormētū deōni a lesi-

one hōm cessare. et tanto
 dimittit gūi? q̄nto posside-
 bat diuicius. **h** **beda**. **D**icit
 etiā de hoc **gregori** m̄ mō
 lūi sup illo iob. **E**p̄tati s̄ sus-
 citare leuiathan. **O**m̄s enī
 qui ea que mūdi s̄ mente
 calcant. et ea q̄ dei s̄ plena
 intentioē desiderant. leuia-
 than cōt se suscitant. q̄a
 eius maliciā instigatione
 sue cōuersatiois inflāmat.
Nā qui ei? volūtati subiec-
 ti s̄. quieto ab illo iure pos-
 sident. et supbz eorū rex. q̄si
 quadā securitate p̄fruitur.
 dū eorū cordibz icōcussa p̄tā
 te dñat. **S**z cū vni? hūi hūi
 sp̄itus ad cōditionis sui desi-
 deriū **v**alescat. cū torpore
 negligēcie sue deserit. et fri-
 gus insensibilitatis pristine
 igne sancti amoris incēdit.
 cū libertatis ingenite me-
 minit. tenei ab hoste erubescit.
 quia vero idē hostis se
 cōsiderat despici. quia vias
 dñi videt apprehendi. dolet
 cōt se captū veniti. et mor
 zelo accendit. mor ad cer-
 tamē mouet. et ad tēpta-
 ciones inuias cōt rebellā-
 tē mētē se exatrat. atq i oī
 arte laceratiois instigat. ut

p̄ tēptacionū iacula itor
quēdo p̄sodiat cor. qd̄ dudū
quieto iure possidebat. q̄si
dormiebat quippe dū sopit
in p̄uo corpe quiescēt. s̄ exi
tat in prouōcioē certamū
cū ius amiserit puerse do
minaciois. **N**unc ergo nocti
maledicāt qui pati s̄ susci
tare leuiathan. id ē. h̄ij se cōt̄
p̄cām fortit̄ iudicio discreci
onis erigant. qui in suis tēp
tacionibz excitatē antiquū
hostē nō formidat. **C**uiusq̄s
enī attingi dīno seruicio p̄
perat. quid aliud q̄ se cōt̄
antiqui hostis certamē par.
ut liber in certamine ictus
suscipiat. qui quietus s̄ tyrā
nide in captiuitate seruiebat.
Nec **gregorius**. Ecce quōd̄
abolus mentē quā p̄us p̄t̄
sordes viciōrū quietus posside
bat. postmodū repugnantē
sibi p̄ p̄uā et vite emēda
cionē crudeliter p̄ diuisa tēp
tacionū grāa verat. **Q**uā
nat̄ est ut vnusq̄sq̄ q̄ viā
p̄uā et s̄c̄e p̄uersionis ag
gredi inchoat. tēptacionibz
antiqui hostis vilit̄ resistat
q̄a idē hostis cū cōsiderat a
liquē incipientē ingredi vi
am salutis. statim obuiat ei

p̄ diuisas tēptacioēs ut posset
eū autē a s̄c̄o p̄posito. et tēp
tē ab intēcione salubri. **H**ic
probat abbas **ysaac** syrie i
quodā tractatu sic dices. Cū
volūis facē inuiciū bone op̄a
cionis ad venturus ē tēpta
cionēs prius ip̄a temetipm̄.
nā p̄suetudo iūuici ē. ut cū
vidit aliquē incipientē bonā
p̄uersionē fide feruēt et
p̄sca pura. obuiat ei varijs
et diuersis tēptacionibz. ut
ex inde in tiorē veniēs ares
cat a bono p̄posito. nec habe
at aliq̄ten̄ iūuiciorē appropin
quadi deo. nō q̄ t̄l̄z v̄tutē
habeat adūsarius. nā nul
lus p̄t̄ facē bonū. s̄ p̄mittit̄
a deo. sicut in b̄to iob docti
sum. **T**u vero ip̄a temetip̄
vidit̄ ad obstandū tēpta
cionibz q̄ v̄tutibz op̄a cōe
inducit̄. **A**c dein v̄tutes
inape op̄ari. q̄a nisi prius
te ip̄auis ad resistendū tēp
tacionibz a v̄tutū op̄a cōe
recedes. **H**ic **ysaac**. Pater igit̄
qualit̄ dyabolus ip̄ediat
salutē homīs cū cepit appo
pinquā deo p̄ p̄uā aut
p̄ ingressū religionis. **V**i
dendū est etiā quō ifirmi
tas siue fragilitas carnis re

2

uoat siue ipediat hominē a
 pposito salutis. **Cū** enī nō
 nulli patres pro suis delictis
 xpungūt. et locū ad
 penitendū. videlicet religio
 nē. ul' aliu quēcūq; statu
 sibi tñ aptū. adue decore
 uerunt. ab hac scā intēcio
 ne carnis infirmitas sepe
 reuocat. **Alia** igit peni
 tentes siue incipientes an
 oculos ponūt. **Nūc** vigi
 lias. nē ieiunia. nē auste
 ritatē vite et ceteras ob
 seruācias ordinis. q̄ pti
 mescentes subsistē nō pos
 se formidat. s; dīna grā
 adiuti. et spe futūe glorie
 corroborati. talē metū abici
 unt. et hoc qd in aūmo p
 posuerūt deuote psequūt
Hoc tangit b̄s gregorius
3o mōlū sup illo iob. Et
vincula eius q̄s soluit. s; b;
 audis nisi ego dñs. **Sol**
uūt vero vni'au' p̄ vin
 cula. dū dīno adiutorio
 intna desideriorū carlū
 retinacula dirūpūt. **Cū**
 enī pia intēcio ad puerfio
 nē vocat. s; ad huc ab hac
 intēcio. carnis ifirmitas
 reuocat. quasi quibusdā
 vīadīs ligata p̄edit. **Al**

tos enī sepe videm' vīā q̄
 dē sancte puerficiois appe
 tē. s; ne hanc assequi va
 leant. mō irruētes casus
 mō futura aduersa formi
 dare. qui incerta mala
 dū quasi caute p̄spici
 ut in p̄cōrū suorū vīadē
 incauti retinēt. **Alia**
 enī an oculos ponūt. q̄
 se eis in cōuersioe eueniat.
 subsistē se nō posse formi
 dare. **De quibz salomō**
ait. Iter pigrorū quasi se
p̄s spinarū. Nam cū vi
 am dei appetūt. eos velut
 spine obstaculū sepiū. sic
 formidinū suarū oppositē
 suspiciones p̄mūt et pun
 gūt. **Quod** quia electos p̄
 pedire nō solet. bñ illic se
 cutus adiūxit. **Via** iusto
 rū absq; offendiculo. **Iusti**
 q̄ppe in cōuersacioe sua si
 quodlibz eis aduersitatis
 obuiauerit nō impīgūt.
 quia tpālīs adiūsitatis ob
 stacula etne spei. et intne
 p̄tēplaciois saltu tñscēdūt
Soluit itaq; deus vincula
 q̄n ab electi vni'au' p̄ a
 nimo ifirmarū cogitacio
 nū nodos rūpit. et p̄pici
 dissipat omē qd illectū

P

mentē ligabat. *h' gregori*
Ecce qualis spes futuro
 rū aiāt pēitētes ad ex
 quēdū bonū hoc qd facē
 pposuerūt. *h' si ad huc a*
 liquis ppe aspitate religi
 onis patit aliquas dif
 ficultates. reuocet ad me
 moriā tormēta ifernali
 a. et leui⁹ sustinebit ea
 que sūt difficilia. De hoc
 p quēdā in quodā tracta
 tu sic dicit. *h' utis gūg*
 videt et aspa i mōstero
 sui ipius pro xpo tpalibz
 abnegacio. remiscant^r oro
 qm amara sit illorū tor
 mētorū diutna excrucia
 cio. *Inopabilis enū leuior*
 est vita claustralis. vbi tā
 corpm qm aiārū nāctia
 sū sollicitudine qruuntur
 q penarū loca in quibz
 miseri pro pāis in hac vi
 ta nō emēdatis. nō tantū
 maxis s; eciā mūmis neg
 ligent^r mltiplicatis diut
 na miseria cruciari credū
 t. *h' aut pāa que mūma*
 ul' pua siue leuia dicūt.
 nō quia pua ul' leuia sūt
 s; qm in hac vita vē peni
 tentibz leuit^r a deo dimitt
 unt. *h' si qd emēdāda*

E

in futurū distulit. *h' tēpnē*
 do nō leuia s; gūia. vmo
 gūissia in penis sentiet ex
 pendo. *Nemo se de pāorū*
 leuiū leuitate qā ita appel
 lant^r blandiendo seducat.
 qnto etenū fuerūt leuiora.
 tanto sit culpe maioris eorū
 i interni iudicis examine
 corrigendi negligencia.
Nullū ergo oīno pām p
 uū estiāre debem⁹. vtiā
 districtus iudex pūū estiā
 ret aliqd pām. *Rōne oē*
 pām p puaicacioē deū ex
 honorat. *h' ergo pām*
 audem⁹ dicē pūū. *Deū*
 enū exhonoraē. qd sane mē
 tis dictur⁹ ē pūū. *Quid*
 respondebim⁹ cū exigitur
 a nob usq; ad ictū oculi
 toa⁹ pntis vite cursus.
Tū quippe cōdēpnabitur
 quiaq; in nob iuentū fuit
 opis ociosi. ul' sermoīs oc
 osi ul' eciā silenai usq; ad
 mūmā cogitacioē. *h' ul'*
 mente captus audeat af
 firmaē pām fore leuia qbz
 amara debet gehēna.
h' nūc cogitem⁹ q gessim⁹
 et in futuro qsim⁹ acceptu
 ri. *h' mltā bona pauca*
 mala mltū gaudeam⁹.

In multa mala pauca bona
multa lugeam. **E**xiet enim
a nob usque ad ultimum qua
drante. Aut h' cum multa et
benignitate. Aut in futuro
quod absit cum severitate et
iustitia. h' ille. Ecce quoniam
salubre sit penitentibus et
ad conversionem tendentibus
reducere an facere metis
penas infernales. ut eo
facilius possint sufferre
labores corporales. Nam ipsa
mens humana assuetu
mundi illecebri et concupis
cencijs prius. fugit labo
res. abstinencia vigilias
et ceteras corporis castigaci
ones. **S**ed cum inspirante
gratia ad mentem reducta fu
erit dies mortis. pondus
iudicii futuri. pene inferni
premiu celestis gaudij. con
suas concupias et passiones
ipse animus bellum aggredi
tur. ipsis vicijs et male
assuetudini viriliter resiste
do. et vim quodammodo sibi
faciendo. ut ad victoriam
carnalium passionum pue
nire mereatur. **H**oc testat
ur beatus ambrosius. exponen
do illud. **R**egnū celorum
vim patitur. et dicit. **N**oui

in qua fuallant mens huma
na in diujsis huius mundi
illecebrijs et concupis prius de
uicta fugit labore. expetit
voluptatem. et vix adducatur
ut assuetudinem priuam prius
vite a se excludat. **S**ed cum
cepit ultimi diei necessitatem
ac futuri iudicii pondus
assidens incitata. vel solli
cita. aut spe premij. vel timore
supplicij. voluntarium bel
lum indiat passionibus. et
vim facit pristinis deside
rijs. et violentus seipsum vin
cere contendit. **N**on enim
sine violencia potest fieri ut
de habundantia et delicijs
ad famem et sitim ad absti
nencia et crucem transeat. et
sopno prius et otio animam
carnem. strictioe vigilis
assiciat. **N**umquam sine violencia
fieri potest ut unusquisque iracu
dia paciencia. superbia humi
litate immutetur. aore paup
tatis ac sufficiency affluen
cia superet. **I**n violencia siue
gula. sobrietate. luxuria
castitate contemnetur. et homo
subito transeat in virum per
fectum et transformetur. et quo
dammodo aliter reddatur ex alte
ro. ac sic a tribus regnum ce

lorū violent' et p' violēciā
 diripit. h' ambrosius. Vide
 m' ergo quō vere penitē
 tes oporteat vim sibi facē
 ut victoriā viciōrū et carli
 um voluptatū valeat op
 tinere. maxie tū h' qui
 malū vsū et longā cōsue
 tudinē traxerūt in sordibz
 peccatōrū et opibz cōminosis.
 nāte habent scdm magis
 et min' vim sibi facere
 vult' carlibz desiderijs et
 cōcupijs resistendo. De q'
 dicit b' gregorius. Tāto
 facilius quis cōuertitur
 qnto minore cōsuetudine
 coartat'. Usitata vero cul
 pa obligat mentē ut ne
 quāq' surgē valeat ad
 v'itudinē. h' gregg. **C**ōd
 sic intelligendū est q' s' n'
 labore valido nō p' quis
 resurgē post cōsuetudinē
 longam viciōrū et ivete
 ratā. ad vias vite. et qnto
 maioribz cōmibz quis impli
 cat' fuit et diuici' in ipis
 pseueruūt. tanto diffici
 liore et maiore pugnā et
 labore in resistendo vias
 eū habere oportebit. **C**ōd
 etiā attestat' b' aug
 sic dices. Cōt' ingenuā

cupiscēciā tanto āplius
 in ea supanda volūtas
 laborabit. qnto maiores
 ei vires cōsuetudo dedit
 h' aug. **H**oc enī sentit
 ysidorus cū dicit. Satis de
 licate se palpat qui vult
 s' n' labore vicia supāe. cū
 p'at' legē quā sibi deservi
 endo vicijs feat. s' n' violen
 cia doloris reserare nō pos
 sit. h' ysidoro. **U**n' nāe ē
 ut nouicius siue nouit'
 quersus labore et faciat
 sibi cōsuetudinē. et cōt' cō
 suetudinē. affm cōt' af
 fectū. donec mēat' vincē
 deltāciones carnis et sc'i.
 Et hoc tangit b' bernard
 d' in quadā auctoritate
 dicens. Ad ea que dei sūt
 p'apiendo. hō se accingat
 necessitatē sibi faciēs cōt'
 nāitate. et cōsuetudinē cō
 tra cōsuetudinē. et affm
 sibi formās cōt' affm.
 donec mēat' plenā deltā
 cionē cōt' deltācionē. ut
 tm deltācionibz carnis et
 seculi deltētur carē. qntū
 prius deltābat habē. h' bernard. **N**ōndū etiā
 q' nouit' quersus ad religi
 onē tpe p'baciois int' ceterā

falte

T

que sustinet maxie duo
paciunt. **Primu** est i co
suecte vite nouitas ta in
assupione habitus. qd e
aa in moru alteratione
sue mutacioe. **Secu**ndu e
subtraccio gre infuse ut
et prius habite p qua so
lent cosolari et confortari
insuapietes. **Ter**tiu agit
incosuecte vite nouitas.
Nam du aliqs puctus
pro suis delictis sciam re
ligione ingredit. habitu
ordinis assumendo processu
tpis cessante primo feruo
re. occurrit menti aspitag
habitus austeritas vite
et conuersacionis incosue
te. videlicet. vigilie. ieiui
nia. silencia. obia. castiga
ciones et cetera observa
cie regulares. **Incipit** at
aim adhuc carnalis ea
abhorre et gemit sub gra
ui sarcina conuersacionis.
trepidat eni caro et abhor
ret subire vias duras et as
peras. sentire cont suetu
dine et occurrunt fantas
mata pccoru. ymaginacio
nes vite prius. qlit in
sco liberalit vixerit. et su
am volutate in delicijs di

uersis et voluptatibz habu
erit et verat carnalis cau
lis aim. **Ex** eo nimiru qd
prohibet ab hijs et subtra
hitur qd turpit libuit et
precipit et pponit qd sce
licet. **Ex** hac aut difficul
tate et teptacione incipit
homo instabilis ee et nonu
qd dolere de ingressu reli
gionis. et vias quere eua
sionis. **Un** se nonnulli q
post assumptu habitu reli
gionis instigante dyabo
lo et ppa fragilitate post
posito tiore dei et vcaudia
hoimu reuertut ad scdm
Et se nonnulli qui ppe pudo
rem hoimu verecundantur
deponere habitu. **Hi** tles
nonuq fingut se aliqua
infirmirate hie aut debi
litate. ut cu honoe possit
iugu ordinis euade et a
religione discede. **Et** ppe
hanc fictu occasione qplu
res a sca conuersacione re
cedut. **Et** sut nonnulli q
ppe diuersa teptameta ef
ficiunt instabiles et do
lent se intrasse religionem
sue ordinem. **Ex** ppe votu qd
emiserut cor suu firman

ad manendū. **P**rimi tñ
post voti emissionē insti-
gante dyabolo ab ordine
discedūt. Et s' nōnulli
qui multū feruentes sūt
tpe probacōis. quos cōsi-
derans dyabolus. sub spē
boni nitit' pueritē. **U**nde
suggerit eis q' nō possint
ordinē prout scriptū est
mandatū est in regula
et in statutis ordinis ob-
seruare. tā ppter suā fragi-
litatē. q' etiā q' in pluribz
ipam regulā usq' ad p'fec-
tū cōsiderant a p'sonis or-
dinis nō exequi. n' p'fici.
et ideo instabiles efficiūt
q' a putant si p'fessionē fe-
cerint. sibi ex hoc piculū
iminē. Et si p' hoc antiq'
hostis p'ualē nō p't. tūt
imittit quēdā affm in-
discretū. ita q' aliq' corp'
suū p' vigilias. ieiunia.
et orōnes et alias castiga-
ciones nimis indiscrete
affligūt. intm q' ppter hoc
inadūt in debilitatē ca-
pitis et corporis. et ob hanc
causā aliqui sic debilitati
etiā de ordine egrediūt'.
si aut remanēt ab hac i-
firmitate diu nō r'formāt'

Ite alia qm plima s' **v**
que paciūt' nouelli tpe
probacōis instinctu dya-
boli. que faciūt eos fluc-
tuare. et eē in pposito in-
stabiles sicut cotidiana
expiencia q' plimos docz
in tli statu existentes. **C**on-
ista ipedimēta et tēptā-
cōnes s' h' remedia. **P**
mū est habitare int' ml-
tos. q' a habitando int' ml-
tos videm' plimos q' for-
te eandē tēptacōnē hnt
et viriliter sustinet. et ml-
tos qui iā euaserūt et
ad maiora profecerūt. q's
intuentes animam. et
in nrīs tēptacōibz nō de-
ficiam'. **S**cdm est exē-
pla respicē seniorū habē-
ciū tiorē et amorē dei. quo-
rū exemplo possim' acce-
di et in bono pposito firma-
ri. **T**erciū est apux cō-
sciencia. **A**ltū enī valz
ad tēptacōēs mitigandas
maifestare suas passioēs
et ipugnacōēs senioribz
p' huilē p'fessionē. **Q**uē-
tū qd et maximū est q're
sup hui' moi tēptacōnibz
et pplexitatibz a senioribz
timorē dei habētibz cōsilia

quia nichil ita efficax
est ad euadendū laq̃os
dyaboli. quēadmodū
sē p̃silia de hūili corde
procedencia. quibz cō
silijs debz vnusq̃sqz no
uellus. et in hys tepta
cionibz laborās acquies
cē. et in cor suū monita
salutis quasi a deo pro
lata assumē. Ad hoc fa
ciendū b̃s gregg horta
tur sic dicens. Collocu
onis vox plusq̃ lēonis
sermo torpencia corda
eritat. et de mortua pel
le ad hoīem viuū recur
re. deū in homīe consule.
aperi ipedimētū et quē
medicamentū. Ausculta
in mente nō hoīne de se
mendacē. s; p̃ hoīez deū
veracē. respondentē do
centē. consolantē. exhor
tantē. et discē diligētē
ne sensu p̃p̃o ptallendo
ipedimento tali forsitan
vtaris remedio. de quo
postmodū nascit̃ impe
dimētū amoris occasio.
sicut estuās cont̃ estū
a qua se ifrigidat. et ex
inde postea magis estu
at. h̃ gregori. Cū vero

p̃cepto cōsilio mediante
grā dei hō in mēte stabili
tus fuit. et in p̃posito fuitq̃
infudit sibi habūdāciōz
grā deuociōis. Nā fit cast̃
in cogitaciōe. deuot̃ i orō
ne. suspendit̃ desiderijs.
affluit lacrimis. sās afflic
tūz habundat. vigilias
ieiunia. et ceteros labores
libent̃ suffert. ad bonū o
pus hilaritat. **E**z ne
hō de tot donis et cōsola
cionibz p̃sumat ã eleuet̃
om̃ps deus grām dulcē
dinis quā cōtulit ad horā
subtulit. ex qua subtrac
tione effiat̃ tediosus ad
opus bonū. in deuot̃ in
orōne. et in cetis obserua
cijs regularibz. et incipit
hō t̃bulai et angustai i
semetip̃o. eo q̃ nō sentit
in se prius grē et deuoci
onis dulcedinē. cōtristat̃
mente et timet p̃p̃t sua
p̃cā que fecit se nō placē
deo. eo q̃ suā grām quā
p̃us habuit. ab ip̃o distu
leit. Et h̃ est sc̃da t̃bula
cio siue teptacio. ut supra
p̃missū est. quā paciūt̃
nouit̃ cōuersi. **C**ont̃
hanc t̃bulacionē ⁊ recupe

ratione grē qua hō pua-
 tus ē. s. t. h. remedia. **Prīmū**
 est lāo scāri sēpturacū.
 q̄a lāo scā instruit mōes.
 prodiit tēptacioēs. donat
 solaciones. **Sedim** ē paci-
 encia. ut patientē sustine-
 am. hanc adūscatē. nō
 moueam. p̄t hōr a scō
 pposito. **Terciū** est frequē-
 cia suspiriorū. q̄ nō de-
 bem⁹ cessare a gemitū
 donec misereat nri de⁹
 nr. nob sua grāz infunde-
 do. **Quartū** et maximū ē.
 timor cū hūilitate. **Nā**
 sicut p̄t supbia subtra-
 hit grā. ita p hūili-
 tate et timore recuperatur.
 q̄a deus supbis resistit.
 hūilibz aut dat grām.
De hoc dicit b̄s Bernard⁹
In veritate didici. nūl tā
 efficax ad grām prome-
 rendā retinendā et recupe-
 randā. q̄ si omī tpe corā
 deo iueniaris nō altū
 sape s̄ timē. **Un̄** b̄s es
 si cor tuū triplici timōe
 repleuīs. ut timeas q̄dē
 pro accepta grā. āplius
 pro amissa. longe plus
 pro recuperata. q̄a ubi tibi
 grā deficiat. deficiis et tu

Argumētū ergo supbie.
 puacio ē grē. **h. Bernard⁹**
Vides ergo p p̄dicta q̄
 subtracta grā. p̄t supbia
 p hūilitatē et timore re-
 uocat et format. **Eciam**
 sciendū q̄ pius dñs cō-
 siderans et videns fragi-
 litatē singulorū. ip̄is no-
 uellis et inapientibz alle-
 uiat pugnas tēptacionū
 et cōsolat. dulcedie grē
 sue. ne ex difficultate tēp-
 tacionū et tribulacionū
 dissoluant. et ad sc̄lm re-
 uertant. **Quos** vō p̄sperit
 foriores. etiā in ip̄o p̄i-
 cipio inchoacionis p̄mittit
 eos pati pugnas tēptacio-
 nū. ut p̄fatus a patibz pur-
 gent et auri coronent.
De hoc dicit. io. abbas mō-
 tis synai in tractatu de
 x̄x gradibz sic. **Dispe**
 sature dñs a nouis iapi-
 entibz pugnas alleuiat.
 neq̄n ex p̄ncipijs p̄festi
 in mūdū denūo resoluā-
 tur. **Igit** gaudete in dñō
 s̄p om̄s serui ei⁹ in vobis
 metip̄is. hoc signū caritatis
 regis ad nos cognoscetes.
Sic etiā viles aīe. et sta-
 tim ex p̄ncipijs pugnas

pmittit in eis relaxari.
volens ipas in breui coro
nae. h^o 10. abbas. Et quous
aliqui dulcedine diuine
grē ut dcm est tpe icho
acionis et probacionis ac
apiant. plures tñ ppter
diuisa pccā in sclo imus
sa. amantudine teptaci
onū et tribulationū pa
ciūt. ut p lacrimas ac co
pūationē cordis. a sordibz
viciozū purgati. mētis
oculos ad supna valeat
eleuare. et postposito tñ
re seruili. ex caritate et
cōfidentia ad amorē ce
lestis pūe suspirare. Qd
pbat ysidorus sic dices.

Sciendū q cōuersi ad
deū plerūq alij incipiūt
a dulcedine. Alij a tepta
cionū amantudine. Omnis
duerfus an ex fletu icho
et pccōrū. et sic tñseat
ad desiderū supnorū.
Pus enī lacrimis purgā
da sūt vicia q gessim⁹. et
tūc mūdatis mētis acie
id quod qrim⁹ itēplem⁹.
ut dū antea flendo pccā
caligo a nobis detergit⁹
mūdatis cordis. libere su
pna inspiciant. an nāte

est tñore cōuerti ad deum
ut metu futilarū penarū
carles illecebre deuicant.
Deū oportet abiecto tñ
re ad amorē vite etne tñ
sire. **O**stā enī caritas fo
ris mittit tñore. qui at ti
met penā h^o. et nō est p
fectus. Vñ nāte est omū
duerso ut post tñore cōsur
gē ad caritatē dei debeat
qsi filius. ne sp sub tñore
iaceat quasi seruus. Tūc
enī amorē nre duersionis
ostendim⁹ si deū ut prēm
diligim⁹. quē pus seruili
mente. vē ut dnm formi
dabam⁹. h^o ysidorus. **N**o
tandū etiā q deus quos
ad magnū scātatis statū
promouē desiderat. Pmo
fouet eos dulcibz blandi
mentis. Secundo exerceat
durus et aspis teptamētis
Tercio firmā et stabilem
dat tñquillitatē mētis. P
mū ex h^obz incipietibz. **I**m
pficiētibz Tercū perfectis
Deus igit⁹ suis elis in p
mo aggressu vite occurrat
eis cōsolacionis dulcedi
nē infundendo. blandiebz
eis at fouēs sorbiūculis
dulcibz dīne cōsolacionis

ut p hoc eos ad sue fauli-
 antatis grām ītroducāt
Quod benigna dī dispē-
 sacōe agitur. qā si corū
 inīcia amāitudo tēpta-
 tionis excipet. facili' ad
 ea quē reliquāt reducēt.
Quā deus occurrat eis p-
 nis āplēribz infundēs eis
 tantā deuociōis grāz. ut
 flere valeāt in orōnibz.
 suspirāre in meditaciōibz
 dulcia sentiāre in affectibz.
 ita ut oīa dura et aspa
 sint eis dulcia. et oīa q
 agūt iocunda sūt ⁊ festiua
 ut quasi p omēs illos dies
 cōiuuiū ducāt. De hac
 deuociōis grā dīat **Unar-**
d. **P**ius dñs pusillos cor-
 de huiusmōi blandiāz in
 cōuersiōis iūcio solet alluē.
 s; nouerūt tñs q hac grāz
 sibi prestā et nō datā.
 ut in die malorū meōres
 sūt bonorū. **P**ost hoc. scdō
 excercet deus suos duris
 et aspis tēptaciōibz. **N**ā
 subtracta grā dīne cōso-
 laciōis. incipit hō tepestā
 et in bonis opibz attēdiāe.
 fastidit enī omē bonū te-
 det legē. orāe nō delectat
 meditaciōes nō iucit. nē

bona audie n' loq' deside-
 rat. **E**t quorū psona dīat
Unard. **N**ō sū causa ab-
 heri et nudius tertius iuasit
 me quidā languor aīe.
 et mētis ebritudo. et insoli-
 ta quedā inercia spītus
Un ista stēilitas aīe mee
 et indeuociōis quā pacior.
Eratuit cor meū. scm est
 sicut tñ sū aq. **C**ōpungi
 nō valet ad lacrimas. legē
 et orāe nō delectat. medi-
 taciones solitas nō iucio.
 ideo ad opus manū pi-
 ger ad vigiliās sōpnoletā.
h' Unard. **N**ō solū autē
 huiusmōi defectū in spītu-
 alibz patit. s; etiā de di-
 uersis viāz tñ cārilibz q
 alijs tēptat hō et vexat
 ut nullā requē in se ha-
 beat. s; omēs tūlacionē
 In hys omibz adūsitatibz
 si hō tēptacionibz nō res-
 serit. s; paciāz et hūilitatē
 habuit. et in tñore dei pse-
 ueauit. cōsolacionē mag-
 nā psequet a deo. et ut p-
 missū est. dat tñō firmā
 tñquillitatē mētis. De q
pē dīat. **S**cdm mltitudiez
 dolorū meorū in corde meo
 cōsolaciones tue letificauerūt

aiam meā. Et apls. Si
aut habundat passionēs
in nob. sic p xpm habū
dat solacio nra. De
hoc etiā dicit bñs bñar
dñ. Deus cū ad mētem
redit. tēptacionū nebu
las disaut. et solē iusti
cie reducat. atq; sic oñd
qñtū nos diligit. Quō
at ad mētem veniat. sub
iūgit dices. Cū omīs ma
lorū caligo et tēstia det
git. tūc resplendente rap
tum dñi solacio in cū
scripti lūis mēs illustra
r. quo utrūq; cōspecto i
gaudio cū dñā securita
tis absorbet. et qñi defec
tū vite pñtis ultra se rap
ta in quadā nouitate a
liquociēs reuertat. H. Bñ.
Dñi illis mētis bñi sibi cō
sua. quociūq; dñi dñi
sue oculos vertit. testio
nū salutis inuēit. pñt
qd vocacionē suā cū gau
dio prestolat. De hac le
ta cōfidenā dñi in pñtibus
Expectatio iustorū leticia
in qua leta expectacione
stetit pñarcha iacob cū
dicebat. Salutiē tuū ex
pectabo dñē. De istis tri

bus moīs quos solet hñe
incipiētes pñciētes t pñt
Et qñ iudhoanoe incipie
tes iueniūt blandimēta
dulcedinis. et proficiētes
ctamā tēptacionis. et pñt
plenitudinē pñtōnis. bñs
gregori satis clare t largis
verbis loquit expōnēs il
la verba libri iob dñi p
elyū. videq; hñ oñā opat
Deus tribz vicibz p singu
los rñ. sic dicens. Solerter
intuendū est que iste tres
vices sūt. quibz vnusquisq;
hñ anxietate meroris affi
cit. et post merorē pñtius
ad securitatē leticie reuo
cat. qñ grauius pñt me
ror affiat et magna post
modū leticia attollit. I
git si vigilat. intēdim
has tres vices meroris et
leticie vnusquisq; elā aūm
istis alternā moīs iuenim
id est. cōuersioe. tēptacioe.
morte. In pñia quidē quā
dixim⁹ pñtōnis vite g
uis meror ē. cū sua vnus
qñq; pñt cōsiderans. cura
tū seculariū vlt cōpedes
cūpe. et viā dei p spaciū
securē dñi solacio ambulae.
desideriorū tpaliū graue

on⁹ abire et leue iugū dñi
libera seruitute portare.
Cogitanti enī ista occurr^t
illa filiariis sua carnal⁹
deltācio. que inueterata
dudū qñto eū diuici⁹ sus
tinuit. tanto arcius strig^t
atq; a se tardius abire p
mittit. Et quis ibi meror
que anxietas cordis. qñ
hunc sps vocat. hunc caro
reuocat. hunc amor noue
cōuersationis iuitat. hunc
usus vetuste pūsitatis i
pugnat. hunc desiderio
ad spūale pūam flagrat
et hunc in semetipō carle
deltācionē seu acupiam
tolerat. que eū aliquo mō
eciā iuitū delectat. **S**z p
dīna grā diu nos istis
difficultatibz affici nō p
mittit. ruptis pūorū nrō
rū vinculis. citius nos ad
libertatē noue pūfacionis
cōsolando pduat. et pce
dente tūcia subsequēs
leticia refouet. Ita ut cō
uersi vni⁹ qñq; aīmus
eo magis ad dñm suū
puēiēdo gaudeat quo
magis se pro illo memint
laborando doluisse. fit
cordi imensa leticia. qā

ei que desiderant iā p spē
securitatis appropinquat
Sz ne uersus qñq; iā scī
se eē credat. et que pugna
meroris supae nō valuit
ne ipā postmodū securitas
sternat. dispensante deo
pmittit. ut post cōfusione
suā tēptacionū stimulis
fatigetur. **I**am quidē p cō
uersionē rubrū mare tñ
sitū est. s; adhuc in hēmo
pūtis uite aī facie hostes
occurrūt. **I**am pūa pūa
velud extinctos egypcios p
terga reliqm⁹. s; adhuc vi
cia qñ alij hostes obuiāt
ut ad tñā promissionis pge
tibz. ceptū iter includāt
Ia priores culpe velud in
sequētes adūsarij sola dī
na vūte prostrate sūt. s;
tēptacionū stimuli qua
si hostes alij cont facie
veniūt qui et cū nrō labo
re supent. **C**ōuersacio. v;
securitatē parit mī aut
negligencie solet eē secu
ritas. **N**e ergo securitas
negligenciā gnet scptū ē
fili accedens ad seruitu
tē dei sta in iusticia vtiō
re. et ppara aīam tuā ad
tēptacionē. **N**ō enī aut

Ad requie. s. ad temptacione
 q. hostis n. ad huc i hac
 vita nos posuit. q. n. to ma
 gis nos sibi rebellae aspi
 at. tanto a. plus expug
 nae cotend. Cos eni pul
 sae negligit quos quieto
 iure posside se sentit. Co
 tra nos vero to veheme
 rius incitat. quo ex cor
 de nro q. si ex iure p. e ha
 tacionis expellit. Hoc eni
 in seipso d. n. sub quada
 dispensacioe figurauit
 qui dyabolū nō nisi p.
 baptismū se temptare p. mi
 sit. ut signū nob quoddā
 futūe conuersacionis inuēt
 q. mēbra ei postq ad deū
 proficent. tūc accriores tep
 tacionū insidias tolem
 rent. Post p. m. a. ergo vīe
 meroris atq. leticie quā
 v. n. q. s. p. studiū conuersa
 cionis cognoscat. **I** s. c. d. a
 sbout. quia ne securitas
 negligēcia dissoluat. im
 pulsu temptacionis afficiat
 Et quidē quisq. i ipso cōi
 saciois iūcio magna ple
 rūq. excipit dulcedie cō
 solaciois. s. durū laborē
 postmodū p. baciois expir
Tres q. p. m. oī s. cōi

forū. Inchoacio. medietas
 atq. p. f. i. o. In ichoacione
 at. iueniūt blandimēta
 dulcedis. In medio quoq.
 tpe certamīa temptacionis
 Ad extremū vero p. f. i. o. nē
 dulcedis pleitudis. D. n. s.
 ergo illa dulcia suscipiūt
 que cōsolent. Postmodū
 amara q. exerceant. et
 tūc demū suauia atq.
 sublimia q. cōfirmet. Nā
 et sponsa suā vir q. s. p. p. us
 dulcibz blandimētis fouet
 quā tūc cōiūctā aspīs in
 a. p. a. c. i. o. i. b. z. probat. proba
 tā vero securi cogitacioi
 bz possidz. Vn. et israheli
 tica cū spondente se deo.
 ad sacris mētis nupcias
 ex egipto vociet. q. si arca
 rū vice p. us accepit blan
 dimēta signorū. cōiūcta
 at probacioe exāct in hē
 mo. probata vero i p. m. i. s.
 sionis tūc v. n. i. s. pleitu
 dine cōfirmat. Ante igit
 i mīaculis degustauit q.
 appetet. postmodū in la
 bore temptata ē si custodie
 nosses qd. gustass. Ad ex
 tremū quoq. plenū acci
 pe meruit qd. laboribus
 probata custodiuit. Ita

ergo vitā vniuersāq; iussit
 et iñchoatio blanda pmiūq;
 et aspa medietas probat
 et plena post pñō liberat
Nā sepe iuersi quiq; iñpō
 adhuc aditu iñchoatiois
 sue ul' tñquillitatē pami-
 tissimā mēis. ul' donap-
 phetie ul' pñmēta doctine
 accipiūt. post at duris tēp-
 tationū probacōibz sati-
 gant a quibz inceptacōi-
 bz ad huc cū inapent. val-
 de liberos se eē crediderūt
Quod dñe grē dispesaci-
 one agit ne i iñchoatioē
 sua tēptacionū aspitate
 tangant. qā si eorū inici-
 a amantudo tēptacionis
 eripet. tā facile ad ea q
 reliquerāt rediret. q nec
 longe discesserāt. **N**ā cō-
 tēptis prius vicis. qā si iñpō
 positis replicant. **U**n sēp-
 tū est. **C**ū emisissz pharao
 pplm. nō eos duxit dñs p
 viā terre phylistiīm q vi-
 cina ē. reputans ne forte
 penitēt eū si vidissz adūsū
 se bella p̄surgē. et reūteret
 in egiptū. **E**x egipto itaq;
 executibz euano bella sb-
 trahūt. qā relinquentibz
 scdm. quedā pñs tñquil-

litas oñdit. ne in ipā sua
 tenēitudie atq; iñchoatione
 turbati ad hoc territi rede-
 ant qd euaserūt. **P**rius
 ergo suauitatē securitatis
 senāt. prius paas qēte
 nūtunt. post cognitā vō
 dulcedinē tanto iā tolerabi-
 lius tēptacionū certamā
 sustinet. qñto in deo alius
 cognouerūt qd amet. **U**n
 petr⁹ cū in monte ducit
 pñs tñquillitatē tñsfigua-
 ciois dñice p̄teplat. et tū
 demū tēptari ancilla int-
 rogante pmittit. ut p tēp-
 tacionē fr̄is ex infirmita-
 te sibi cōsciū. ad illud flē-
 do et amando recurrēt qd
 vidissz. ut cū eū timoris vn-
 da in pñi pelago mperet.
 eēt prius dulcedis archy-
 ra q retineret. **S**epe aut
 tā diutina sē tēptacionū
 ctamā. qñ longa i iñcho-
 acioē fuerāt blandimēta
Sepe vō magis dat iñcho-
 acioē dulcedis. min⁹ at
 in labore pñacōis. **N**ūq;
 vō labore tēptacionis dispar
 sequit pñō firmitatis.
 qā iñpō sumā ctamū re-
 munerat qsq; pleitudie
 pñōis. **P**lerūq; at in eo

quisq; conuersus labitur. quo
dū quibusdā donis gratiae
dulcedine inchoationis exci-
pit. confirmatione se acce-
pisse perficiens arbitrat^{ur}
et pleitudine summationis
estimat. que ad huc blan-
dimēta eē inchoationis
ignorat. Vñ fit ut dū sū-
ito tēptationis procella tā-
git. despectū se deo et p-
ditū suspiciat. Qui si in-
choationi sue nō passim
cederet. ad huc i prosperis
posita mente ad aduersa
paret. et vicis videntibz
postmodū tā firmiter re-
sistit. quā ea etiā sagacia
prouidit. Que quidē tñ-
quillia si prouidet tolerant.
eorū tñ oīno certamina
etiā si prouideat nō decli-
net. Quia usus nri itineris
nequaquā pagit. sñ pul-
uē tēptationis. Plerūq;
at puerus qstq; tlibz tēp-
tationū stimulat agitat
qualibz an iustis grāz
nūq; pulsati se eē remi-
nisat. nō quia tūc hec
eadē radix tēptationis de-
erat. s; qā nō apparebat
Humanū quippe aīm
mltis cogitationibz occu-

patus. sepe sibi metipso
aliquo mō manet incog-
nitū. ut oīno qd tolerat
nesciat. qā dū p mltā spar-
git. ab intna sui cognitiōe
remouet. Si at deo vacat
appetat. et ramos mltimo
de cogitationis absadat. tūc
libē cōspiciat. qd de itima
radice carnis pcedit. Car-
dius nāq; in via nascit
itineratibz pedibz teritur
ipō vsu tñseuanti ei sup-
ficies ne appareat cōfrin-
git. s; qūis desup fructifi-
cantes. spine nō appareat
sub tēa radix occulta pdu-
rat. Si at eū pñseuantiū
pedes terē r calne cessau-
erint. mox i supficiae surge-
do progredit. et p spina
prodit in publicū. quicq;
in radice videbat occultū
Ita in corde seculariū sepe
occulta qdā tēptationū m-
diū nō facile apparet exur-
ge. qā velud i via actionū
sita. tñseuantiū terit pede co-
gitationū. et p inuās cu-
ras. n qsi mltas itineratibz
pmit ne videat. Si at p
cōuersiois grām a via cor-
dis curarū turba remoue-
t. ut nulla illud occasio

nū insolētia cōterat. nullū
cogitacionū tūmētibz p
mat. tūc qđ occultū late
bat agnoscat. tūc radice
viciozū pūgit libe spina
tēptacionū cōtū quā be
ne viuētis manu agit.
ut inqñtū pē fieri. nō teg
t' occulta. s; radiatq; euē
lat. **Q**uod donec fiat vniq;
cuiq; cōuersi aīm ita h
spina cōturbat. ut sepe p
cussioē subita pene supari
se sentiat. cuiq; vuln' me
dullit' inflatū exiābilit'
ptimescat. **P**lerūq; vero
ipī tēptacionū stimuli dū
in vsū veniūt dilatant.
et nō quidē acores s; lōgi
ores existūt. min' at' do
lent. s; magis sibi ificiūt.
qā dū mētū diuici' adhēnt.
tanto fuit min' pauidi.
qñto magis assueti. **I**ne
h' ergo deprehensa mens
huc illucq; distendit'. et
sepe hūc inde pūocata. cui
tēptanti vicio obuiet. ul'
qđ pīmū impugnet igno
rat. vnde plerūq; euenit
ut dū nimis insurgeā
vicia cruciat. cū repugnā
tis aīm iāq; iāq; quasi i
lapsū despacionis indi

nant. cōuersus quisq; hāc
ipām sublimitatis viā
quā sibi ad remediū de
git expauescat. et quasi
in sumo educt' titubāt
qui i ymo solid' stabat
Ita vero circūfremētibus
tēptacionū motibz angus
tat' ut mē de eo dici de
beat. **A**bhōinabilis eī sit
in vita sua panis. et aīe
eius abz an' desiderabil'
Sz qā misericors deus p
bati nos pmitit tēpta
cionibz nō reprobaī. sicut
scptū est. **F**idel' at' deus q
nō patit' vos tēptari sup
id qđ potestis. s; faciet cū
tēptacioē eciā prouētū
ut possitis sustinē. acius
cōsolaciois ope succurrat.
et surgētes tēptacionū sti
mulos mitigat ipugnā
tesq; se cogitacionū mot'
intra pacē tñquillat. morp
iā imensā de spe celesti
leticiā pāpit. dū deuictū
malū respiciat. qđ tolerauit.
ut iure de hoc tēptato li
beratoq; homīe dici debe
at. **V**idebit facie ei' in
iubilo. et liberabit aīam
suā ne pgeret i interitū.
s; vires lucē videret. **H**ys

namque dualibus vitibus id est con-
uersiois et probationis per me-
merore leticiamque transactis.
super est tertia cuius et merore
ad huc sustineat. et gau-
dia consequatur. Post con-
sionis namque clamia. per
probationis triplicem. restat
ad huc durat temptatio. quia
venire non potest ad perfectam
gaudia libertatis. nisi prius
debitum soluit humane con-
ditionis. **C**onuersus autem quisque
sibi caute sollicitusque tacite
seculi considerare non cessat.
eternus iudex quam distric-
tus adueniat. suorum ter-
minum cotidie prospiciat.
et tante severitatis et tan-
te iusticie quas rationes vi-
te sue sit positurus attendit
et si aucta propria opera que in-
telligere potuit deuotum
venturum in coram districto
iudice. illa magis quam in
semetipso non intelligit per-
timeat. **N**on enim considerare
valeat quantum mala per mo-
menta temporis ipsis inconstan-
tibus cogitationum motibus
periclitamur. **F**acile est autem
opera puerile vitae. si ni-
mis difficile est ab illiata
cogitatione cor tergere. et tamen

scriptum est. **U**t quid cogitatis
inutile. **E**t rursus. **I**n illa die
iudicabit dominus occulta homi-
num. **Q**uanta autem anima semel
eternitatis statum deserens ad
fluxum temporalitatis delapsa.
hanc mutabilitatem alienam
cui motum non nunquam dum ca-
de volens appetit. et dum co-
nat surgere. cogit inuita to-
lerare. **I**n quippe punita
est unde delicta est. **I**n conuersa
habet laborem certaminis. unde non
conuersa appetit gaudium
voluptatis. **S**epe ergo elapsa
etiam nolentibus in cogitatione
surripit. quod ipsi quidem solli-
cite inspicunt et ante dei o-
culos quantum sit reatus attendit.
et cum de hijs omnibus spiritus dis-
tricta iudicia pertimescant.
tunc tamen hoc vehementer metu-
unt. cum ad soluendum humane
conditionis debitum venientes
districto iudicio propinquare
se cernunt. et fit tanto terro-
racor quanto et tribulatio et
na vicinior. **I**n oculos
autem cordis nihil tunc transuo-
lat de fantasmate cogita-
tionis. quia subductis de me-
dio omnibus se et illum tamen modo
considerant cui appropinquat
Crescit paucior. vicina res

m

bucio ē iusticie. et urgente
solucioē carnis q̄nto magis
districtū iudiciū iā iāq̄
q̄si tangit. tanto vehemē
cius formidat. **M**anda
ta dei se nūq̄ p̄mississe
meinerūt. formidat tñ
illa q̄ nesciūt. q̄a uidelicet
semetip̄os diuidiāe et cō
prehendere oīno nō pūt. atz
urgente exitu. subtiliori
terrent metu. **U**n et redē
tor n̄r solucioē carnis app
pinquas. et mebrozū suorū
spēm seruās. s̄c in agonia
cepit prolixiorae. Quid
enī pro se ille agonia pe
teret. qui i terra positus.
celestia cū p̄tate t̄buebat.
Sz appropinquāte morte
n̄r mētis in se certamē
expressit. qui vī q̄ndā ter
roris a formidibz patim.
cū p̄ solucioē carnis et
no iudiciū p̄pinq̄m. Neq̄
enī tūc cū libz aīa īme
rito terret. q̄n post pusil
lū hoc īueit qd̄ ietnūm
mutāe nō possit. **C**oside
ram. q̄ppe q̄ viā p̄ntis
uite nequaq̄ s̄n culpa tñ
sire potuim. **C**osideram
etiā q̄a ne hoc quidē s̄n
aliquo reatu n̄r ē qd̄ lau

dabilis gessim. si remota
pietate iudicem. **Q**s enī
nūm vitā p̄cedatū p̄m
valeat ul̄ supae ul̄ asseq̄.
Et cū dauid ait. **N**ō intes
i iudiciū cū seruo tuo. q̄
nō iustificabit in cōsp̄cū
tuo om̄is viues. **P**aulus
cū dicit. **N**ichil michi cō
sciū sū. addidit. **S**z nō in
hoc iustificatū sū. **J**acobz
dicit. **I**n mltis enī offen
dim hom̄es. **J**ohānes dī.
Si dixerim. q̄a p̄cā nō
habem. ip̄i nos seduci
m et vitas in nob nō ē.
Quid ergo faciūt tabule
si tremisūt calūpnie. **N**
q̄n v̄gulta īmobilia sta
būt. si huius pauoris t̄bine
etiā cedi q̄ciūt. **S**oluci
oni ergo carnis appropi
quas. nōnūq̄ terrore vi
dite etiā iusta aīa tur
bat. cui et si quid tñquil
lū in hac vita sape potu
it mortis articulo iterue
niente cōcutit. **S**z q̄a ius
torū aīe a leuibz quibzq̄
cōtagijs ip̄o sepe mortis
pauore purgant. et etne
retribuciois gaudia iā ab
ip̄a carnis solucioē p̄api
ūt. **P**lerūq̄ vō p̄tēplacōē

quada retributiois inthe.
 eia prius q̄ carne expolie
 tur hilarescit. et q̄a dū ve
 tusstas debitū soluūt. no
 ui muneris iā leticia p̄fui
 unt. recte dicit. **Videbit**
faciē ei⁹ in iubilo. Vel cte
 liberabit aīam suā. ne p
 geret in iūritū. s̄ viues lu
 cē videret. **Iusti itaq̄ aīa**
i iubilo faciē dei cōspiciat.
 q̄a tū de leticia intha cō
 spiciat p̄cipit. q̄ntū cape ut
 assumptū vix possit. **Ibi igit**
luce viues videt quia spi
ritale oculū in iudio iterni
solis insigit. **Ibi luce et vi**
ues videt. quia spiritale o
culū in iudio iterni solis i
figit. q̄a omī mutabilita
 tis vicissitudinē atq̄ obum
 bratione calcata. v̄ritati
 eternitatis inh̄et. atq̄ ih̄ere
 do ei quē cernit ad silitu
 dinē incommutabilitatis as
 surgit. **Atq̄ ad semetip̄am**
auctoris sui inuērsibile
spēm dū respiciat assumit
Que enī ad mobilitatē
p̄sep̄am lapsa est ad imu
tabilitatis statū immūbile
videndo format. **Igit̄ he**
lū de afflicto quolibz libe
ratq̄ hoīē. q̄a p̄mū mero

ris amantudinē. et p̄mo
 dū gaudia cōsolatiois ex
 pressit apte subiūgit. **Hec**
omīa opat̄ deus t̄bz vicibz
p̄ singulos. videlicz. cōuer
sionis. p̄batiois. et mortis
q̄a p̄ h̄ tria et duris p̄mū
stimulis meroris afficiatur
et magnis postmodū se
curitatis gaudijs refouet
Et quia electi vni h̄ui⁹
mens t̄bz vicibz. id est
ut labore cōuersionis. uel
probatiois tēptatiois uel
formidine solutiois attei
tur. atq̄ ip̄a attricioe pur
gata liberat. apte subiūgit
Ut reuocet aīas eorū a
corruptioe. et illūet lūē
viuētū. Lux q̄ppe moriē
aī est. quā corporeis t̄ni
m⁹ ocul. Q̄ at̄ adhuc h̄uic
mūdo viuūt luce moriētū
tenebrescit. Illūinant
at̄ a lūē viuētū. q̄ desp̄
to t̄pali lūē ad splendore
et̄ne claritatis occurrūt.
ut ibi viuāt vbi verū lu
mē sentiēdo videāt. vbi
nō aliud lūmē. aliud vi
ta. s̄ vbi lux vita sit. vbi
sic nos lux exterius circū
scribat. ut intus impleat.
Intus impleat. ut cōscripta

exterius circūscribat. Illu
mināt ergo in hac luce
vivētiū quā tanto tūc sū
tilius cōspiciūt. q̄nto nē
ad illā purius vivūt.
hucusq; greg⁹ libro xxiiij^o
mōlū. Volentes igitur
ōndē in aliq̄ pte p̄ autē
tē s̄ssimi viri gregorijs̄
tū incipientiū. proficien
ciū et p̄fōrū a materia
nrā quā tractam⁹ aliq̄
lū⁹ degressi sum⁹. S; vede
am⁹ nē ad p̄positū. et sta
tū iāpiēciū pro ut dñs
donavit exequam⁹. Sic
enī sup̄ius dcm ē qd̄ oī
potens deus quos p̄ordi
navit ad vitā etnā. di
versis modis ad se vocat
maxiē tū horipm p̄ dupli
cē modū contingē solet.
Aut p̄ flagella correptionis
a p̄ affm̄ dilōnis. Post
q̄ vero t̄les p̄ priāz t̄ emē
dacionē vite ad deū con
iūsi fuerūt. diūsas ipugna
tiones et labores sustinent.
s; sustinē deberēt paciēter
q̄a p̄t̄sitoriū laborē ab
etno dolore liberant⁹. De
quo loquit⁹ greg⁹ vj mō
lū sup̄ illo job. Ip̄e vul
nerat et medet⁹. sic dicēs

Q Duob; mōis om̄ps deus
vulnerat quos reducē ad
salutē auit. Aliq̄n enī car
nē p̄cutit. et mētis duriciā
suo pauore tabefacit. vulne
rando ergo ad salutē reuo
cat. cū eltos suos affligit ex
terius. ut intus vivat. Vñ
p̄ moysen quoq; loquit⁹ di
cens. Ego occidā t̄ ego vivē
faciā. Occid⁹ enī et vivifi
cat p̄cutit et sanat. Quā id
circo foras flagella admo
uet. ut int⁹ vulnēa delicto
rū curet. Aliq̄n etiā si fla
gella exterius cessare vide
ant⁹. int⁹ vulnēa infligit.
q̄a mentis nrē duriciā suo
desiderio p̄cutit. s; p̄cutiēdo
sanat. Corda enī male sa
na sē cū nullo dei amōe
sauciant⁹. cū p̄gnationis
sue erūpnā nō sentiūt. s;
vulnerant⁹ ut sanēt⁹. q̄a
dū amoris sui sp̄ciū mē
tes deus īsensibiles p̄cutit.
mox eas sensibiles p̄ ardo
rē caritatis reddit. Vñ p̄
sponsā in cantic⁹ cātorū
diat⁹. Vulnerata caritate
ego sū. Male enī sana a
nima atq; ī hui⁹ exilij te
ra securitate p̄strata. nec
videbat dñm n̄ vidē re

n

quirebat. percussa at caritatis
 spicula vulnerat in intus
 afflu pietatis. ardet deside
 rio contemplationis. et miro mo
 do uiuificat ex vulnere quod prius
 mortua iacebat in salute
 Estuat. anhelat. etiam uide
 desiderat quem fugiebat. per
 cussio ergo ad salutem redu
 cit. que ad securitatem quies
 itime amoris sui perturbatio
 reuocat. Et cum saucia
 ta mens anhelare in deum ce
 pit. cum cuncta mundi huius bla
 dimenta despiciens. ad su
 pernam patriam se per desiderium
 tendit. acceptatione ei per
 uenit. quoniam amicum prius
 in seculo blandum putabatur
 Nam qui peccantem amare
 consueuerat tunc uiuentem crude
 liter impugnat. et erectus in deo
 animus facinus sue bella to
 lerat. in quo prius uicis serui
 ens delatibiliter iacebat. Vo
 luptates preste ad memoriam
 redeunt. et contra dicentem me
 te graui certamine affligit
 Et dum per hoc transitorio labore
 atterimur. a perpetuo labore
 liberamur. h. greg. Qui
 cum ergo de erupnoso se
 culo ad sanctam uersionem si
 ue religionem per dei gratiam vo

catus et conuersus fuerit.
 siue per flagellum meum. siue per
 dilectionem. Aut quocumque alio
 modo ut super pluries premissum
 est. stet firmus in proposito. non
 pro temptatione aliqua uel in
 pugnatione seu aduersi
 tate a sancta intentione. et a vi
 a salubri. quam propter suam per
 cussam penitentiam. et eternam re
 mune rationem assumpsit resili
 at. Et uult cum adiutorio di
 uinis impedimentis resistat.
 Cum adest gratia dei aut consue
 tio. agat gratias deo. et stu
 deat hoc conseruare in se per
 humilitatem et simplicitatem
 cordis. Cum deest propter hoc non
 deficiat. sed per gemitum et prius
 affluum ad deum iterum eam re
 quirat donec inueniat. Cum
 vero pulsatus fuit per varias
 tribulationes et temptationes
 patienter sustineat. nec propter
 hoc instabilis efficiatur. sed
 per patientiam et longanimitatem
 et per requiescentiam psilorum
 a senioribus deum timentibus.
 has impugnationes studeat
 in seipso mitigare ac etiam
 euadere. Quia impossibile est
 ut deus illum sine consolatione
 delinquant. qui facit quod
 in se est. uidelicet temptatio

nibz resistendo. patient' tri-
bulacionē sustinendo. cōsi-
lia. ut dān est ab alijs q̄-
rendo. et ipis cōsilijs acq̄-
escendo. et in hijs omibz
vili' agendo ac pseuerā-
do. q̄a fidelis ē deus ut
dicit apls. qui nō patit
nos tēptari sup̄ qm̄ pos-
sum⁹. s̄ facit cū tēptacioē
etiā prouētū ut possim⁹
sustinē. Animata igitur
ex hoc pseuerem⁹ i via r
in p̄ceptis dñi. nichil he-
sitantes et salui erimus

De impedimē. films.
tis et tēptacioibz
quas paciūt incipientes
et nouit' pueri an̄ inḡ-
sū ordinis et tpe p̄bacio-
nis. ac etiā de remedijs
cont' h̄s satis clare insort⁹
sū. Nūc igit' desidero au-
dire de p̄niā quā subire
debent pēitētes. et de sc̄o
ad ordinē cōuersi. Et p̄-
mo qd sit penitēcia 1 p̄.

Penitēcia qd sit sc̄i docto-
res in suis dāis diffiniūt
in h̄s verba. P̄mo sc̄s am-
brosius sic dicit. Penitē-
cia siue penitē est p̄tēta
mala plangē. et plāgēda

nō cōmittē. Itē b̄s gregorius
Penitē est an̄ acta p̄cā
flex. et iterū flenda nō cō-
mittē. Et b̄s augustinus
dicit. P̄niā vera ē pēitēda
nō admittē. et admissa de-
flē. Dicit etiā b̄s b̄nardus
Verus penitēs est sp̄ i la-
bore et dolore. Dolet de p̄-
teritis. laborat pro futuris
cauendis. Ecce quō sc̄i
p̄rēs concordāt in vñ. as-
serētes p̄niā ēē in dolore
p̄tatorū viciōrū seu fa-
cinorū. et de cetero nō ad-
mittendorū. Quā q̄ adhuc
agit quod penitet. procul
dubio penitēs nō est. sed
irrisor ut dicit ysidorus.
Et b̄s aug⁹. Inanis ē pe-
nitēcia. et infructuosa ad
salutē. quā sequēs cōinḡ-
nat culpa. Nichil enī pro-
fuit lamētā. si replicantur
p̄cā. Nichil valet veniā
a malis poscere. et mala
denuo iterare. Dicit etiā
b̄s ambrosius. N̄ est vera
p̄niā. cessare a p̄cā. Vñ
vera p̄niā hoc requirit.
ut hō de p̄cā cōmissis do-
leat. et post eadē nō ad-
mittat. Hoc testat' b̄s b̄-
nardus dices sic. Vera siquē

60
pnia est in inmissione
omni tpe dolere de peccatis
missis. sic plange missa
ut nunquam amplius admit
tat. nec voluntate nisi facto.
h. Richardus. Q. enim vere pe
nitet et digne. non iterat
lapsu. sed a se omnes mortis
repellit casu. Nam felix ille
est ut ait beatus ambrosius
qui in animo suo hoc consti
tuit ut commissum deplan
gat. et plangenda amplius
non admittat. h. Richardus dicit
verus penitens est. et verum
penitentem ducit. quia hoc quod
nequit perit. ex animo
dolet. et a se libet viciis et
peccatis propositum de cetero firmiter
abstinere. De hoc autem Richardus
dicit de sancto victore. diffinitio
vera penitentia sic dicitur. Ve
ra penitentia est de peccatis pro
uocatione dolere cum firmo
proposito confitendi. satisfac
iendi. et cum omni cautela
cauendi. h. Richardus. Quia
ad hoc quod homo bene peniteat
quatuor exiguntur. Primum est
quod doleat de peccato. Secundum est
ut cesset ulterius a peccato. Ter
tium autem quod proponat cessare peccare
usque in finem vite sue. Quartum
quod emendet benefaciendo con

fitendo et satisfaciendo. **C**
Etiam sciendum quod penitentia secundum
etymologiam dicitur quasi pe
na tenax. quia omnis penitentia
penalis est debet. Nunquam enim
sine interiori vel exteriori
pena vel dolore deo satisfac
ere potest quis pro peccatis. quia aut
punit deus a homine. vel publi
canus percussit peccatorem ne pau
teret. Nemo unquam dimittit
peccatum nisi homo per interiorum dolo
rem conteratur. Nisi enim se
fecisse doleat quod confiteatur.
penitentiam non meretur. S. igitur
propter ex predictis quod sit penitentia
Nunc videndum est de effectu
penitentiae siue factu quem
assequuntur penitentes et
vera penitentiam agentes. **S**
Primum sciendum quod omnia
peccata siue originalia. ut
in infantibus. siue actualia
ut in adultis per sacramentum
baptismi cum suscipitur de
lentur. non solum quo ad cul
pam. sed etiam quo ad penam
sed quia valde paucissimi
inocentiam susceptam in bap
tismate illibatam custodi
unt. nam quasi contra post as
sumptum baptismum homines in
diuisa peccata. a conscientia
vel mala opera faciendo la

bunt. **P**erpetito vero peccato
inocentia perditur. et culpa
incurritur. per quam ad eterna
damnationem obligatur. **A**d
hanc igitur macula et peccati
culpa ab baptismi abluere non potest. quia semel sus-
ceptus nec custoditur vir-
tute tollendi maculas pec-
catorum ulterius non habet.
Dominus autem deus noster. cuius misericordia
super omnia opera eius. vides
oculo pietatis sue infirmi-
tate nostram fragile esse ad
peccatum cauendum. prouidit
nobis aliud remedium per quod
post peccati naufragium ipsius
misericordiam et gratiam optine possi-
semus. videlicet. prius medica-
mentum. **P**rius quippe est secunda
tabula post naufragium.
ad quam peccator potest recurrere
quoniam diu est in statu peccatis
vite. quoniamque et quociens-
cumque divina misericordiam voluit
implorare. **D**uplex enim
est naufragium. scilicet. peccati o-
riginalis. et peccati actualis.
De primo igitur liberamur per
baptismum qui virtute acci-
pit et efficaciam a tabula
crucis christi. **D**e secundo autem libe-
ramur per tabulam prius. quam
divina prouidencia prouidet

homini. **Q**uod pro peccato actuali non
potest quis iterum baptizari. **D**e
hoc dicitur in quodam ome-
lia sic. **P**er baptismum quippe
renascimur. et immortalitas
promissa accipimus si post
baptisma nos a peccatis ob-
seruamus. **N**am si post bap-
tisma in peccatum prolabimur
in quo impossibile est humane
fragilitati consistere. non ad
immortalitatem iterum per bap-
tismum possumus reformari. sed
per fontem lacrimarum. per penitentiam
et confessionem. eandem possumus
ad ipsam immortalitatem. per gratiam
et misericordiam dei. **A**d mundiciam
igitur quam homo affecit per
baptismum conservanda.
sed et ad penitentiam si postmodum
lapsus fuit agenda. beatus
augustinus sic hortatur dicens. **H**a-
bete tunicam mundam sicut ac-
cepistis de baptismo. nul-
lus eam maculet moribus
malis. seruate quod accepistis
Quod si polluit vestem istam.
lacrimis lauet. et a malis
se separet. confessionem cele-
bret. et correctam vitam iam non
redeat ad vomitum sicut ca-
nus. **h. augustinus.** **E**t nondum
quod baptismus spiritualis in
veram penitentiam et cordis contri-

Q

one ac in effluentia lac
maru attestatioe p̄sistit.
q̄a sicut baptisma sac
mentale ex aq̄ et spū scō
h̄z vī regnatūa. sic bap
tisma spūale ex aq̄ lac
maru et spiritu p̄triciois
cōsequit̄ efficiētia et veri
tate. **N**oc baptisma vo
cat leonum sc̄daz tabu
lā. quā post naufragiū
deus p̄cōribz misericor
dit̄ ordinauit. et cū ad
p̄mū baptisma nob̄ p̄
cantibz rediē nō liceat.
in hui⁹ baptismi lauacro
cōmissa c̄muna abluā
mus. q̄a ip̄a p̄nīa refor
mat ip̄m baptismū. per
p̄cām violatū. **N**oc testat̄
iohānes abbas de monte
synai in tractatu de xxx
gradibz ita dicens. **P**nīa
est renouatio baptisma
tis. **P**nīa ē pactio ad deū
sac̄e vite. **P**nīa est indefi
nēs despatio corpal̄ cōso
lacionis. **P**nīa est cōsi
liacio dñi p̄ bonā opacio
nē. **P**nīa est cōsciencie
emūdacio. h̄z iohēs abbas
Qn̄ confundat̄ h̄z qui
dicūt post baptisma pec
cata p̄petrata p̄ p̄nīam

nō posse deleri. De quibz
dicit theophilus. **L**acime pe
trū xp̄o p̄ p̄nīam addux
erūt. **C**onfundat̄ itaqz
nouaciani qui dicūt qd̄
qui post susceptionē bap
tismatis peccauit nō sus
cipit̄ ut sibi delictū remit
tat̄. Ecce enī petr⁹ q̄ et
corpus xp̄i sūpsit et sang
uinē. p̄ p̄nīaz ē receptus.
Et enī scōrū defect⁹ iō sc̄p
ti sūt. ut et nos si p̄ īcautelā
cecidim⁹. recursū habe
am⁹ p̄ corū exēpla ad xp̄m
et sperem⁹ p̄ p̄nīaz suble
uari. h̄z theophilus. **I**n
effabilis quippe pietas di
p̄cōribz post grām baptis
mi in p̄cā cadentibz. alia
grām. videlz. remediū pe
nitencie misericordit̄ p̄uidet̄
p̄ quā possint post baptis
mū iterū veniā et miāz
inueniē. De qua grā di
cit abbas ysaac in quodā
tractatu sic. **G**rā p̄ q̄uā
data ē homībz in p̄nīa.
Penitēcia enī est porta ve
niē. que est p̄cā apta p̄
sequētibz eā. **P**hanc por
tā intram⁹ ad dīnā mise
ricordiā. et absqz introitu
isto nō iuenim⁹ miām

q̄a om̄s peccauerūt iux̄
dīnā scriptū iustificati ḡ
tis p̄ grām ip̄ius dei. **Pr̄ma**
est grā sc̄da et or̄s in corde
ex fide et timore. **T**imor
n̄ est baculus sp̄ual̄ gu
bernās nos quousq̄ pue
niam⁹ ad paradīsp̄uālu
bonorū. et cū ibi applicue
rim⁹ dimittit nos et reuer
tit̄. **P**aradisus ē caritas dī
in q̄ est delat̄io caritātū
b̄titudinū. **E**t sicut ip̄ossi
bile est tr̄smeare magnū
mare s̄n̄ nauī. sic nō p̄t a
liq̄s s̄n̄ t̄iore ad caritatē tr̄s
meare. **C**ū nauī ergo pe
nitēcie tr̄ssectare possū⁹
h̄ abentes remigatores t̄io
ris. q̄ si h̄j nō gubernāt
nauē hanc p̄nē. cū qua
tr̄sum⁹ mare hui⁹ mūdi
ad deū subīngim⁹ in feti
do mari. **Pr̄ma** est nauis.
timor gubernator. caritas
portus dīn⁹. **F**acit ergo ti
mor nos sedē in nauī pei
tenae. et tr̄ssect nos mare
mūdi fetidū et ad portū
dīnū. qui caritas ē p̄duc̄
nos ad quā respiciūt oēs
qui laborant et t̄bulant̄
in p̄nā. **C**ūq̄ puenim⁹
ad caritatē. puenim⁹ ad

deū et vita nr̄a p̄ficiat̄.
h̄ abbas ysaac. **N**anc
igit̄ grām. videlicet re
mediū p̄nē vñ q̄sq̄
p̄ccōr̄ qui prolapsus ē
in sc̄lecta. n̄c̄ est ut ad
eat si suorū c̄mūū veni
am a dño optinē deside
rat. **D**e t̄libz ad deū p̄
p̄ccā cōmissa p̄ p̄nām
redeūtibz b̄s **greg⁹ xxv**
mōlū sic dicit. **D**epe cō
tingit ut pleriq̄ deū de
serant. et vite sue t̄pa in
cārlibz delat̄ionibz expē
dant. s̄ t̄n sup̄na grā res
pecti. in extremis suis ad
deū redeūt. que sūt et̄na
iudicia agnoscat̄. cūctaq̄
q̄ egisse se p̄uerse meāne
rūt. fletibz p̄nuūt. **A**tp̄
h̄ vere se inseq̄ rectis opi
bz oñdūt. quibz subsequē
te iusticia profecto totū
dimittit qd̄ an̄ deliquit
Quā graui luctu affiat
eadē grā que post facino
ra mētē replet. **N**ā male
gesta ad mēoriā reducit
sibiq̄ hōinē q̄ sit iuste dāp
nand⁹ ostendit. vñ fit ut
p̄ccm̄ om̄e qd̄ se egisse re
muniscat̄ cotidianis fle
tibz insequat̄. et quo ma

gis valet iā qd iūstū est
carne. eo ardenat appetit
iūstū se pu gētibz
punire. **Quē** enī dñs il
lustrando repleuit eius
vitā. proculdubio ī la
mentū vertit. **Atq;** illū
nate menti quo magis
etna suplicia ītinuat.
eo hanc durā de tñsac
ta neqcia gemitibz fati
gar. et dolet hō qd fuit.
qā bonū incipit iā vidē
qd nō fuit. **Odū** qle fu
isse se memūt. **Amat** qle
se eē debuisse cognoscat.
et solā iā pnūe amāitu
dinē diligit. qā caute cō
siderat in qntis volupta
tibz sua delatōne pecca
uit. **En** ergo p hēlyu di
cit. post eū rugiet soni
tū. qā cū mentē de īn
gredit. cōstat pauldubio
qd mox mī pnūe gemitū
sequat. ut ei iā salu
bit flē libeat. q pūs de ī
iquitatibz flenda iocūdi
tate gaudebat. **S;** quo v
berā culpa flet. eo alior
agnitio vitatis attingit
qā ad videndū intnū lu
mē polluta dudū cōscā
lacrimis baptizata rēnova

tur. h' greg. **A**manda er
go et desideranda ab oibz
est virtus pnūe. q nō solū
abstergit facinora. verū et
am cōsolacionē et grām
scā sps penitētibz et lugēt
bz solet īpetrāre. **Testat** hoc
quidā doctor sic. **Q** vē pe
niter et vacat dolet de pccis
absq; mora īdulgēciā acci
piet. et qnto qd frequētius
tantoq; vehemētius de su
o reatu intnō dolore affi
cit. tanto certior tātoq; se
curior de indulgēciā effi
cit. **In** est q aiām pnūe
lacrimis afflictā tā frequē
ter qm libent cōsolat sp
sps scs. **Illā** libent frequē
visitat. illā libent cōfortat
et ad venie fiduciā plene
reformat. quā sua scelera
flendo dāpnat. et dāpnā
do flē cōsiderat. **Inap** nāq;
extit quēdā familiaritas in
ter deū et aiām fieri. et ex
eius aduētū nō tm iā cō
solari. ymo aliquociēs quo
dā ineffabili gaudio reple
ri. **S;** ad h' qd ydoneus.
Profecto verus pēitēs et
cōfiteb. **P**ost baptismū e
nī nullū aliud nob cōsti
tutū est remediū qm pnūe

et confessionis. h' ille. Patz
igitur ex p'dictis satis date
quō baptism⁹ p' p'cā
violatus p' p'niāz refōrtē.

Pro etiam. Filius
de hoc infōri ut
omīa p'cā q'litūq' p'mis
sa. possint p' p'niāz deleri.
Vel si est aliqd' p'cā tā
grande qd' careat indulgē
tia a remissione. Pater

a

Sive de. Ca^m xiii
bes q' omīa p'cā
p' p'niāz deleri possūt
scdm augustinū q' sic dicit
Nō est quicq' in c'mibus
qd' nō p'itidine deleat.
excepta t'n despacioē. que
frit despate de di mīa. t'
obstinacioē. que obdurat
cor ad p'itendū. Venū
duo. scz. despacio. et ipnūa
venia caret. De despacioē
dicit ysidorus sic. Nulla
est tā magna culpa q' nō
habz veniā. Solū despa
cionis ē qd' nō hz veniā.
n' merēi p't. Et b's aug⁹
P'cā despaciois vera mōs
ē. De ipnūa dicit b'us
ieron⁹. Nichil tā repug
nat q' cor ipenitēs. solū
c'mē est. q' veniā p'sequi
nō p't. h' ieron⁹. Ista igit

b

c

duo solūmō. videlz despa
cio et obstinacio siue in
p'niā. iux' sententiā scōrū
doctorū ut d'm est veniā
nō merent. Ceterū vō oīa
p'cā q'uis enormia. per
p'niāz delent. Testatur
hoc b's aug⁹ sic dices. Q
cūq' nātis cogat ad pe
nitentiā. n' q'ntitas c'mis
n' breuitas t'pis. n' vite
enormitas. n' hore extimi
tas. si pura fuit volūtati
mutatio. excludit a venia.
sz i aplissios sin' suos. ma
ter caritas reitentes reci
pit prodigos. et velit no
lit. nouat⁹ h'eticus sp' vē
penitētes suscipit deus. h'
aug⁹. Consolent' ergo xpi
fideles de tanta pietate di
et nullus licet in mltā p'
cata et enormia lapsus fu
erit. de dīna mīa despet.
q'a ei⁹ pietas exced' oīm
viciōrū et peccatorū q'ntita
tē et nūositate. Nā omīa
p'cā ab origine mūdi co
missa dīne mīe p'pata. s'
vna gutta aq' respectu to
tus mās. Quod pbat be
atus b'nard⁹ in q'dā auc
toritate sic dices. Excedit pi
etas ihsu oīm c'minū q'n

Dignitate seu nobilitate. **I**te di
at. **Q**ues **M**usa. o res
monstruosa patrum despan
ant de dei mia. cu oia per
cta originalia. veialia.
mortalia ab origine mundi
missa dñe mie xpata
sit quasi una gutta aque
cont pelagus totius ma
ris. **h** **V**inard. **N**ull igit
patr h audiens de di pie
tate diffidat. si tñ veniat
p pñiaz couertit ad dñm
qñ bonitas eius supat
oem malicia delictoru.
De hoc p origenē sic dicit.
Nichil despandū est i illis
q xpugunt et inuertunt
ad dñm. **N**ō enī supat bo
nitatē di malicia delicto
rū. **V**n si patr fuisti. tñ
si couersus es. et desisti a
patō. iā sās appellaris. **h**
origenes. **V**n si qñ ē ppter
sua flagicia i despacione
positus. redeat p pñiam
ad dñm nichil hesitans.
qñ etiā despotos si ex to
to corde uersi fuerit i gre
miū sue pietatis letant
suscipit xps. **D**e hoc dicit
psidorus. **S**epe dyabolus
eos quos uerti ad pñiaz
aspiat. imanitate scelex

pauilos. ad despacionē pdu
at. ut subtracta spe venie
ad diffidenciā trahat. qñ
nō potuit retinē pseuerā
tes in culpa. **I**z penitens
puidē debz callidas cont
se hostis insidias. sicut dei
iusticiā metuat. ut tñ qñ
ius in magnis celeribz de
mia ei fidat. **A**mplius
igit letat deus de aīa
despata et aliqn uersa.
qm de ea q nūq extitit
pdita. **N**ullus ergo despae
debz de venia. etiā si cō
finē vite ad pñiaz reuer
tat. **h** **psidorus**. **I**te de
magna pietate dei quā
frequent patrūbz exhibet
dicit bñs gregorius. **I**effa
bilis viscerū pietatis di. cul
pas insequit. et tñ peccātes
protegit. unū se indicat
et tñ ab hostibz defendit.
cū ipis nō eāt ut vinceret.
et tñ cū ipis erat. ne ab hos
tibz puer. ut mē pautit de
delinquere puerū. et tamē
prohibz si eū videt ne i p
cipiū. **h** **gregori**. **E**c
ergo oīa pmissa tanta pi
etatis bñficia debz unū
qñq patr ex medullis cor
dis attendē. et cōfident de

venia peccatorum suorum presumere
 sic tamen presumat. ut quanto
 citius a peccatis contra deum dimis-
 sis per penitentiam se purgare stu-
 deat. De hoc dicit crispianus
 Sic quisque penitens debet de ve-
 nia peccatorum presumere. ut
 nunquam tamen cesset se purgare
 de culpa. **S**ed debet confidere
 se esse in dextera dei. ut ca-
 ucat illius sinistram fieri. h
crispianus. Gaudeat ergo
 omnis peccator audientes tam
 tam bonitatem et pietatem esse
 in visceribus dei nostri. et nullum
 negligat tante misericordie sinum
 Si quis est iuuenis et non est
 lapsus in maiora crimina
 quertur ad dominum. et maiorem
 gratiam ab ipso sequetur. **Q**uia
 multum utile est et curam a iu-
 uenute et in iuuenute et sa-
 luitate conuertere. **P**rofitetur et pe-
 nitentia. Est enim bonum propter mul-
 ta. **P**rimo. quia maturatione con-
 uersio in iuuenute est grata
 et satisfacta tantum penitentie
 etatis et vite nostre domino. secundum
 illud tamen iij°. Bonum est
 viro cum portauit iugum ab
 adolescentia sua. **S**ed quia
 facili et expedita. quia talem
 conuersionem minus impedit pre-
 cedens peccandi consuetudo

et peccatorum multitudo. et de pe-
 nitentis multa et onerosa sa-
 tisfactio. et venie despa-
 cio. **N**am quanto minus quis pro-
 cauuit. tanto citius pro
 suis excessibus satisfacere po-
 terit. et de venia gaudere
Tertio quia secura est et mul-
 tiplicat merita. **M**eritis enim
 qui non est onerata quibus
 peccatis frequenter est in gau-
 dio. **N**am ubi bona scia
 et secura mens. ibi est quasi
 iuge iuuuium. **Q**uarto quia
 virtutes congregare in iuuen-
 te senio defectos solent con-
 solari et letantes facere. **Q**uod
 probat iohannes abbas in tra-
 ctatu de xxx gradibus sic di-
 ces. **Q**uia prompte labores
 iuuenutis ihesu christo. et gau-
 debis in senio super diuitiis
 impassibilitatis. **I**n iuue-
 nute enim congregata. senio
 defectos solantur et nutunt
Laborem iuuenes ferue-
 ter curramus vigilanter
 quia mors est incerta. **V**ere
 malignos et crudeles. do-
 losos. astutos. potentes. et
 non dormientes. immatiales
 et invisibiles inimicos habere
 in. in manibus ignem tenen-
 tes. et templum domini ihesu christi

E

abire cupientes et nitentes
 per flammam que est in eis. **Al-**
 lus ergo iuuenis existens
 inimicos suos deones reci-
 piat dicentes. **Ne** coteras
 aurum tuum et corpus tuum.
 ut non laboribus et infirmita-
 tibus coadas. h. **iohannes** abb.
Et sic habemus quomodo valde
 salubre sit in puericia et
 et in etate iuuenili adhe-
 rare deo per sanctam iustitiam
 Si qui vero in adolescen-
 tia et iam in adulta etate
 in peccata et iniqua gratia
 lapsi fuerint. antequam per longum
 usum in mala consuetudine
 ipsa vicia veniant. et mentem
 in nequitia inducant. ne-
 cesse est ut festinet quanto
 citius ad remedium pervenire. per
 quam possint optine a deo
 gratiam venie et misericordie. tales
 namque nonnumquam postquam puer-
 tunt ad deum per penitentiam. tan-
 to fortiora acta pagant.
 quanto maiora peccata contra suum
 conditorum commiserunt. De talibus
 peritioribus et aliis in statu ino-
 centie ad deum vocatis et
 pueris beatus **gregorius** **xviii**
 in libro sic dicit. Pensan-
 dum est quod occulto consilio omni-
 potens deus quosdam ab ipis

exordis suis innocentibus custo-
 diat. et usque ad virtutem su-
 ma perveniat. ut etate cres-
 cente similiter in eis perficiat et
 amorum mansuetudo et celsitu-
 do minorum. Alios vero in ex-
 ordiis suis deserens saturi-
 entibus viciis ire per obrupta
 permittit. **Plerumque** tamen eos
 respiciat. et ad sequendum se-
 sci amoris igne succedit.
 atque inmolitas in eorum cor-
 dibus pruriginis viciorum
 ut in fervore virtutum. et co-
 magis ignescunt ad deside-
 rium requirendum pietatis
 pietatis dei. quo magis eru-
 bescent memoria iniquitatis
 sue. **Sicut** cepe contingit. ut
 in pugne itamque mules
 ante ducis sui oculos istitu-
 tus hostili virtuti tempore cedat
 et eneruit prebent terga fe-
 riat. **Quoniam** tamen hoc ipsum quod tem-
 pus gessit erubescens. ante du-
 cis sui oculos. maiores ex
 ipsa verecundia vires sumit
 tantoque fortiora postea ex-
 cercet. quanto satagit ut pen-
 te gloriam virtutis pagat. et
 preteritam ignominiam debili-
 tatis tergat. **Sic** igitur nonnum-
 quam quidam in dei servicio ex
 ante actum acutus debilitate

G

roboraat. eosq; ad custodiē
da mādata. & futurorū
tūc desiderū. & ipellit me
morā p̄teritorū. ut hūc ad
futurā amor prouocet. illū
de p̄teritis v̄cūdia instigat.
Hgreg⁹ **S**ed nōnulli q̄
nec ī p̄uētia. nec ī adoleſ
centia ul' iuuetute a mali
cia sua ul' mala vita ad
deū se cōuertē studēt. dicē
tes in cordibz suis. q̄ diu vi
get etas iuuenal'. fruam^r
voluptatibz & desiderijs. et
postq̄ senueim⁹ de malis
fās nris penitētiā agem⁹
Quorū stulticiā abbas ef
frem ī vñ⁹ omelia sua sic
p̄mēorat dicēs. Q̄ntē ob
noxū p̄ p̄m̄ sensis ad pe
nitētiā dūcti nō p̄fidari
q̄ enī hic penitueit. nō no
uissio nō p̄tebit. Clemēt
enī dñs ad p̄uāz pfugie
tes suscipit. ne ī mīa dñi
fretus p̄m̄s p̄m̄ adiciās
Ne velis dicē. vige etas
mea. carnis dāpnāz exerce
bo. et postremo ī senectu
te malorū meorū p̄tudi
nē gerā. pius nāq; ē dñs
& mltū misericors. nō ultra
facinorū meorū mēorabit
hūma nāq; est stulticia h̄

in mēte pape. **N**ō enī no
uit hōm̄ diē exitū sui.
Nō enī om̄s ī senectute hac
lucē p̄uānt. s; in diuisis e
tatibz de hoc mūdo migrāt
et in q̄bz actibz vocat^r hō
ī eisdē natē est eū reddē in
cionē. **N**ō enī in īferno
p̄fitebit^r dñs. s; tu ne cū
teis ad p̄uāz dūcti. sp̄ an
oculos tuos v̄set^r ultim⁹
dies. **C**ū enī diluculo sur
rexeris. ad vespas te abigās
p̄uenie. **E**t cū in lecto ad
q̄ſcendū mēbra posuīs
noli p̄fidē de lucis adue
tu. & facili⁹ te potis refre
nāe ab oibz vicijs. h̄ effrē.
Videm⁹ igit^r p̄ p̄dicta q̄
valde stultū sit tlia ī mē
te pape. et in tli īsensata
cogitatioē p̄seuerāe. **N**a
mltū infelix ē q̄ iuuetute
suā vult offerre xp̄o. p̄sūt
in vicijs dyabolo seruiē
do. & postea senectute suā
vult offerre xp̄o. **T**este b̄o
Bernardo qui dicit. **I**nfelix
ē qui florē iuuetutis sue
offert dyabolo. & fecē se
nectutis sue xp̄o. **H**ber
nard⁹. **T**ales ergo q̄ sic
ad p̄tudinē senectutis
t̄ps expectāt. mltū timē

debet. ne dū sperat a deo
mūaz. incadat in ei⁹ iudi
ciū. De hoc dicit bñs gre⁹
bas alien⁹ ē a fide. qui
ad agenda pñiam tēpus
senectutis expectat. metu
endū enī est. ne dū spāt
mūaz. incadat iudiciū. h⁹
gregori⁹. Ecce patz q val
de incautū sit differre
pñiaz ⁊ emēdacionē vite
usq ad etatē senilē. C⁹
qd est ad huc graui⁹. mlti
ipñiaz pñiaz differūt usq
ad extremā horā mortis
q mltū est pñiculosū. De
quo sic dicit gregori⁹ in
registro. Q pñiaz differt
ad horā sui obit⁹ estimo
q a merito pñie mane
at etñalit⁹ alien⁹. Nā se
cū dū augustinū. Pñia
sēra mō ē vera. Quō enī
pñ quis pñiaz agere dolo
re infirmitatis pñgraua
tus. ac i extremis vite fini
bz ⁊stituit⁹. Aut quō pñ pe
nitēciā agē qui opa nlla
satisfactiois iā extēre va
let. Vñ pñia que ab ifir
mo seu moriēte petit⁹. ti
mendū est ne et ipā mo
riat⁹. De pñiculosa hac ier
temis pñia dicit bñs aug⁹

in quodā sermone sic. Pay
ē pñore penitē. n pñiam
pegit. Ad emēdanda enī
cūia. vor pñitentis tm nō
sufficit. Nā in satisfactioē
igenciū pñorū. nō verba s
eciā opa querūt. Datur
eciā quidē in extremis. pñ
tencia nō pñ negā. s au
tores eē nō possum⁹. q qui
sic petiēt mēat⁹ absolui.
Quō enī agit pñiaz lass⁹.
Quō agit pñiaz in exte
mis finibz vite ⁊stituit⁹.
Quō pñiaz agē valeat. qui
nulla opa satisfctōis pro
se opai pñ. Et iō pñia q
ab infirmo petit⁹ infirma
ē. pñia q a mortuo petit⁹
tm timeo ne ipā moriat⁹.
Et iō dñtissimi q vult iue
nie mūaz dei. san⁹ agat pe
nitēciā in hoc sēdō. ut san⁹
eē valeat in futuro. h⁹ aug⁹
Videm⁹ igit⁹ ex dictis q pñ
iculosū sit differre pñiam
usq ad extremā horā mor
tis. Nā egrotus qsq cūda
tus ifirmitatis doloē. vir
cogitāe valz aliud q sēt. qd
qā tota mēs ei⁹ versatur
ibi. vbi vis ē doloris. ⁊ si pe
nitet. ex dolore pñitet. nō ex
amoe. q valde displicz dō

De hoc dicit bñs iconim sic
Age pñiam dñi sanus es. dñi
 peccatū potes. ut ex amorē nō
 ex timorē videaris penitere
 et pñi te relinque. nō ipa te
 qñ si egrotas quō scis qñ vñ
 peniteas. **P**er aliud cogi
 tate potes qñ qñ sentis. **I**lluc
 enī rapit tota itenao men
 tis ubi ē vis doloris. **H**ic icō
Valde igit salubre ē ut hō
 pñiaz agat ad huc icolu
 mis. anqñ vñat hora mor
 tis. ne dñi cū potest penite
 noluit. cū tarde voluit
 oīno nō possit. et qñ pñe viue
 do pñiaz pñmo vult agē in
 mortis articulo. hui⁹ ē val
 de dubia remissio. **Q**uō tā
 git rñdor qñ tractatu de sū
 mo bono sic dices. **Q**uāuis
 qñ sit pñor impi⁹. si ad
 pñiaz pñtut⁹ pñeq⁹ posse ve
 nia credit. **N**ull⁹ enī de
 dei bonitate dubitet. sñ sola
 accipicū pñitns pñerre
 sibi idulgeñā abnegat
In hac vita tñdē pñie pñ
 libertas. post mortē nullā
 correctiois ē licēcia. **V**n pñ
 pñiam dicit. **D**ate inqñ
 dñō dō vñō glām anqñ
 cōtēnebescat. idest. anqñ
 mors etñā pñueniat. **I**n

hac vita dñi estis. deū per
 pñiaz glorificate. **A**d huc
 in hoc scō pñiaz opantib⁹
 dei mñā subueit. **I**n futūo
 at iā nō opam⁹. sñ tñnem
 opm nñorū ponim⁹. **P**
 id deteriorant⁹ pñerūq⁹ i
 igui. quo pñ pñiaz dñi spa
 ciū accipiūt emēdandi.
 quāqñ illi morā viuendi
 nō vtūt⁹ ad pñiaz. sñ ad
 peccandi vsurpāt auda
 ciā. **A** malo at in detius
 vadit. qñ tps sibi ad peni
 tendū indultū. ad liber
 tatē pñi opis vtūt⁹. **F**esti
 nae debz vn⁹ qñq⁹ ad deū
 penitēdo dñi pñ. ne dñi si
 pñ noluit cū tarde voluit
 oīno nō possit. **P**ñ pñia
 aut. **Q**uerite dñm dñi i
 uenī pñ. iuocate eū dñi
 pñe ē. **E**t ubi iuenī pñ. nñ
 in hac vita. in qñ etiā tñpe
 ē oībz iuocantib⁹ eū. **N**ā
 tñc longe ēit qñ dñi
 ite i ignē etñū. **N**ō enī
 nō videt⁹. pñe tñ ē. tñc vi
 debit⁹ pñe nō ēit. qñ
 et videt⁹ potit. et nō potit
 iuenī. **S**ñ qñ qñ peccatē pñ
 penitēat et vitā suā vi
 uēs ab omī cñmē corrigit.
 nō dubiū qñ ad etñā tñ

seat requirere. Quis autem puer vi-
 uendo penam in mortis
 agit articulo sicut eius
 dampnatio incerta est sic re-
 missio dubia. Ergo cu-
 pit certus esse in morte de
 indulgentia. sanus peniteat
 sanus pertrata facinora
 defleat. Et tunc quibus per pe-
 nitentiam imitatio sit peccatorum
 sine metu tunc non debet esse
 homo. Quia penam satisfactio. di-
 no tamen pensat iudicio.
 non humano. Proinde quia mi-
 seratio dei occulta est. sine
 immixtione fletu nate est.
 Neque enim unquam opus penite-
 tem habere de peccato securitate
 Nam securitas negligentia
 parit. Negligentia autem se-
 pe ad vicia transacta redu-
 cit. h' ysidorus. Sciendum
 tamen quod omnipotens deus etiam in
 senili etate constitutos non
 deserit. si ad ipsum vaciter
 per penam reuersi fuerint. Nam
 tales beatus gregorius. in omne
 quadam ad penitendum hor-
 tat sic dicens. Qui vigila-
 re in sancta vigilia noluit.
 tertie vigilie remedia non
 amittit. ut qui in iuuentu-
 te ad vias vite non vigi-
 lat. saltem in senectute resi-

piscant. Sepe enim in extrema
 etiam posita necessitate propugn-
 t. visitante se gratia dei. et
 illa quam male gesserunt perficit
 diluit. ac per bona opera ut
 prevaleret deum placare student.
 quibus ignoscit misericordia
 quod reliquerunt. De his di-
 cit ysidorus in libro de summo
 bono sic. Multi suprema gratia
 respectu in extremis. ad deum
 reuertuntur per penam. et quantum
 male gesserunt cotidianis
 fletibus purgant. atque in bonis
 operibus male gesta immutant.
 quibus iuste totum quod deliqu-
 runt ignoscit. quia ipsi quod ma-
 le gesserunt. penitendo ignos-
 cunt. h' ysidorus. Sed et hoc sci-
 endum quod omnipotens deus etiam
 circa finem vite peccatorem non
 respuit. si tamen vaciter peniteat
 Nam secundum augustinum. nulla pe-
 nitentia est sera dummodo sit va-
 citer. Dicit etiam ysidorus. Non du-
 bitamus circa finem iustificari
 homines per penam propunctionem. si
 bona est in extremis propunctio
 et reuersio. multo melior tamen
 est ante finem. ut ab hac vita
 securus transseat. h' ysidorus.
 Sed quia homo pro christo scire non
 potest. utrum bona et vera propunc-
 tionem in extremis suis habere

valeat. p quā possit veniā
suorū delictorū optine. ac
dei mīaz iuenie. et etiā du
biū sit et incertū. utrum hī
q in pccis mltis sūt. r diffe
rūt pniāz usq ad horā mor
tis. cū quierūt absolui a sa
cerdote si sic absoluantur
Ido valde mīrū est q se
curus vult eē de venia. ut
nō differat pniāz usq ad
senile etate. ul qd pccū ē
usq ad articulū mortis.
Si iuuenili etate vnq̄sq
et cū san⁹ pē pccatē. sua
pccā pēteat r iuste vinat
si sic fecit proculdubio et
grām a dno optinebit.
De hoc tractat bīs aug⁹
sic dices. Si q̄s positus i ul
tīa nccitate voluit accipe
pniāz. fateor vob nō illi
negam⁹ qd pccat. s; si secu
rus hīc erit ego nescio.
pniāz dāe possum⁹. secu
ritatē vō nō. **N**ūq̄ dico dāp
nabit. s; nō dico libeabit.
Dis ergo a dubio liberai
age pniāz dū san⁹ es. **S**i
sic agis dico t q̄a securus
es. q̄a pniāz egisti eo tpe
qn pccatē potuisti. **S**i vis
ergo agē pniāz qn iā pec
catē nō potes. pccā te dimi

serūt. tu nō illa. **I**te dne
res sūt. **A**ut ignoscat t. a
nō ignoscat t. qd horū ē
futurū sit nescio. ergo te
ne certū. dimitte incertū
h⁹ aug⁹. Cernētes igit tū
magnum bonū. et tū copio
sū fructū eē in vīte pniē
null⁹ negligat salutem
aīe sue. s; vnq̄sq q se se
tit gūatū pccā onē. cū
ad remediū pniē. **P**niāz
enī abluat absoluit hō
a pccō restituit ecclie
recōsiliat xpo. donis spi
tualib; ditat. de filio dy
aboli effiat fili⁹ di. pater
suis apit ei. **N** est q̄ ange
los letificat. ipios iustifi
cat. amissa bona rēuat
penā ecnā vitat. **A**d quā
appetendā sac septuā nos
iūtat dicēte **d augustino**
sic. **O**mīs aīctas septuē
et omīs bonorū et bīorū
via onde conat. **N** sit ap
petenda pniā. q̄ languo
res sanat. fedatos mūdāt
mortuos suscitāt. vicia
fugat. vītes adornat.
mētē roborat. omīa ofert
et ad susceptioēz xpī ipar
hūana pccordia. **h⁹ aug⁹**
De vīte etiā pniē r ei⁹

67
viam de iteru reuocat.

comendacioe. Iohes crisostomus
in quodam sermone sic dicit.
Omnia que peccata deo miseramur
te remittit. et paradysum reseat
que peccatum sanat. hominemque et
terram reformat. statum restaurat
fiduciam reformat. gratiamque
habundantius refudit. **O**pe
nitentia quod de te referamus.
Omnia ligata tu soluis. **O**mnia
soluta tu seruas. **O**mnia adu
sa tu mitigas. **O**mnia peccata tu
sanas. **O**mnia despata tu
auias. **O**mnia rutilantior
auro. splendidior sole. quam
non vincat peccatum. ne defectio
supat. ne despacio delet.
Omnia respuit auariciam
horret luxuriam. fugit furo
rem. firmat amorem. calcant
supbiam. linguam peccat. co
ponit mores. odit malicia
am. excludit inuidiam. **O**mnia
peccata cor mundat. auias sa
nificat. et ad suscipiendum de
um interiora prepat. **O**mnia
repat gratuita recuperat. deo
reconsiliat. angelos letifi
cat. demones fugat. carnem
domat. spiritum roborat. celum
impetrat. hunc crisostomus. Ecce
quanta se in peccata efficaciter
sue virtutes. et quanta bona
confert hijs qui aggrediuntur

et assumunt eam. **P**rius quilibet
peccator qui desiderat a peccatis
absolui et saluari non negli
gat. Si quis iuuenis est. dicitur
ad dominum et peccata non dissi
pat usque ad senilem etatem. ut
securior possit esse de venia
peccatorum. et gloria celestis preue
niat. Si quis vero senex est et peccata
distulit ex sua negligencia
et incuria usque ad senectu
tis etatem. tunc desperare non debet.
sed agat penitentiam eo feruentius
et diligenter. quo diuicijs se
despicit in vita viciosa et sor
dida iacuisse. Nullus vero
differat ex proposito usque ad
horam mortis penitentiam. propter
pericula et dubia salutis e
uitanda. superius per sanctos doc
tores sufficienter expressa.

Omnia. Philus.
et eius effectibus ac
utilitate sufficiet
instructus sum. Nunc igitur de
gradibus siue partibus penitentiae. et
alijs eius circumstantijs cu
pimus edoceri. Pr. Canon quinquagesimus.

Nexte procedatur
ad explanationem
penitentiae. et eius partium
Sciendum quod omnis deus propter
transgressionem suorum precepto
rum et peccata maculas. odio

habz omis pccatores. si miaz
 prestat pccando pccatibz
 testante sapiente q dicit.
 Altissim⁹ odio lz pccatores
 et misert⁹ e penitentibz.
 Qd vo deus pccatores odit
 ppter iniquitates et pccm odit.
 Si igit⁹ no vis odiri a deo
 displiceat t⁹ iniquitas. et odi
 pccm. et eris deo amic⁹. qa
 hoc odis qd ille odit. Nec
 eia hoc tm sufficiat ut dis
 pliceant pccm. si nat⁹ e ut
 p peccatis sceleribz pnia
 subsequatur. qa pccm esse
 ipunita no possut. De h^o
 dicit b^s aug⁹ in glo sup
 psalmu sic. Audis qa de⁹
 odit iniquitate et times. Si
 odit iniquitate. nuq te.
 Si in te e iniquitas. odit
 illa de⁹. oderis et tu. eris
 eni deo amic⁹ si odisti qd
 odit. Displiceat ergo ite
 ipo e iniquitas tua. punitu
 rus e eni pccm deus pue
 ni illu. No vis ut ipe pu
 niat. tu pini. Differt ma
 nu a pccis tuis. tu noli dif
 ferre. Couerte te ad puen
 da pccm. ipunita ee no pos
 sut. Puenenda ergo erit
 a te. a ab ipo. Tu pini et
 agnosce. ut ille agnoscat

Et quid misericordia est
 do qui tm pat pccatoribz
 et qui i omibz duerfis ad
 se no curat pccm. s⁹ h⁹ aug⁹
 Qd h⁹ dea collige possum⁹
 q no sufficiat homi post
 pccm ad deu duerti. a ma
 lis actibz abstinere. et vita
 i melius mutare. n eia
 dno p pnie dolore pro suis
 excessibz studeat satisfacere.
 Testante eode b^o aug⁹ uo
 q sic dicit. Ad agenda pei
 tencia no sufficiat vita ime
 li⁹ amutare et a mal⁹ actibz
 recedere. n et de hys q fa⁹ se
 satisfacias dno p pnie do
 lore. p humilitatis gemitu
 p contriti cordis sacrificiu. co
 opantibz eleosinis ad pri
 mu. h⁹ aug⁹. Hoc ide vlt
 b^s greg⁹ sic dices. Admo
 nedi se q pccm admissa de
 ferunt. n tm plangunt. ne
 ia relaxatus estimet cul
 pas. quas et si agedo no mul
 tiplicant. null tm fletibz mu
 dant. Neq eni debitor ab
 solutus e. q alia no mlti
 plicant. n illa qbz se lignuat
 soluat. Itaq cu do deliq
 m⁹ nequaqp satisfacim⁹
 si ab iniquitate cessam⁹. nisi
 et voluptates quas dilexim⁹

contrario appositis lame-
nis insequamur. **h' gregori**
Necessarium igitur est valde
vnicuique peccatori. ut dimissa
delicta per penitentiam in se pu-
niant atque deleant. quia ipsa
peccata ut predictum est impu-
nita esse non possunt. Et ideo qui
non vult a deo puniri per se
puniat penitentiam agendo.
De hoc dicit beatus gregorius
ix moluit super illo iob. Sci-
ens quod non peccet delinquenti
sic. Si enim delinquenti non
peccat? quod ab eterna morte e-
ripit. cum a delicto mundum
non recipit. Si penitentia per-
at et delinquenti non peccat.
quia cum delicta plangimus
nequaquam iam delinquentes su-
mus. Si quid est quod petrus ne-
gans recipit. et redemptoris
negati respiciit ad lacrimas
vocat. Quid quod paulus
cum redemptoris nomine in tra-
conatur extinguit. eius verba
de celo meruit audire. Si
tamen culpa in vobis meruit
audire. quia et de petro scriptum
recordatur petrus verbi ihesu
egressus foras fleuit amare
Et paulo vitas dicit. Ego
omni die illi quantum ei oportet
at pro nomine meo pati. De

linquenti enim nequaquam pat-
et quia delictum in vobis non de-
serit. **A** enim ipse hoc homo in se
penitentes puniat. **A** h' de hoc
non vindictam parat. Nequaquam
igitur peccato peccat. quia nequaquam
in vobis laxat. **S** dauid
post confessionem audire meru-
it. Dominus distulit peccatum tuum
et tamen multis post cruciatibus
afflictus reatum culpe quam
perpetuat exsoluit. Ab elatione
enim suis iniquitatum macu-
las studium temporalis afflictio est
generat. quas in eis non vult in-
perpetuum videre. **h' gregori**. **V**alu-
bre est ergo hominum multum. ut
peccata quantumque tractata. siue
maiora siue minora. per af-
flictiones penitentiae studeat abse-
gere atque delere. quia non minora
peccata impunita erunt. si non fu-
erint per penitentiam deleta. **T**estatur
hoc beatus augustinus sic dicens. **P**
ecata siue parva siue magna
sunt. impunita esse non possunt. quia
vel hominem puniente. vel deo vi-
dicante plebuntur. **C**essat autem
vindicta divina. si passio percur-
vat humana. **h' augustinus**. **Q**uid e-
ciam sententiae videtur beatus **gregori**
in moluit exponens illud
iob. **P**ereat dies in quo natus
sum. et dicit. **N**equaquam homo

ad delationē pccā rapit
 n̄ p̄u p voluntarias mē
 tus tenebras infirmetur
 An̄ enī cecus ī mente fit
 r̄ postmodū se reprobe de
 latioi subscrit. Dicitur
 ergo. peat dies. r̄. id ē. pe
 reat delatio que ī culpā
 hoīz rapuit. peat incauta
 mētis infirmitas. q̄ eū usq̄
 ad tenebras p̄u p̄sensu
 excecavit. Nō enī dū blan
 dimētā delatiois caute
 nō respicit. eā ī nocte ne
 quissie p̄tationis ruit.
Solletter ergo vigilandū
 ē. ut dū blandi culpa
 ichoat. ad q̄ntū interitū
 mēs t̄har agnoscat. **U**n̄
 r̄ apte subdit. Dies ille v̄
 tat in tenebras. Dies q̄ppe
 v̄tat in tenebras. cū culpa
 in ipō delatiois exordio
 ad quē p̄diciois finē ra
 piat videt. **D**ie in tene
 bras vertim̄. cū nosmet
 ipōs districte p̄uēntes.
 ipā delatiois p̄ue blandi
 mētā p̄ districte p̄uē la
 menta cruciam̄. cū flen
 do in seipm̄. quicq̄ cotidie
 in corde taciti ex delatioe
 peccam̄. **Q**uā enī fidelis
 q̄sq̄ in iudicio s̄taliu cogi

tationes exqui nō ignorat
 semetipm̄ introitus dis
 cuties. an̄ iudiciū dilige
 ter examinat. ut distric
 tus iudex. r̄ iā t̄quilliq̄
 veniat. quo reatu suū. q̄
 disautē appetit. iā p̄ culpa
 punitū sentit. **U**n̄ r̄ r̄e
 subiūgit. nō requirit eū
 deus desup. **R**equir̄ de
 q̄ discuit iudiciū. nō re
 quirit q̄ ignoscendo. suo
 iā iudicio ipiūm deliūt
Hic itaq̄ dies. id ē. pccā
 delatio a dñō nō requi
 tur. s̄ ad aīadūsiōē spon
 tanea punit̄. p̄auto at
 testare q̄ ait. **S**i nosmet
 ipōs iudiciem̄. nō utiq̄
 a dñō iudicem̄. **D**e
 ū ergo diē nēm̄ requir̄
 ē. cont̄ mētē n̄m̄ s̄taliu
 ī iudicio de culpa idagūe
 in qua. salz. requisicioē. il
 lū tūc seneri p̄aitit. quē
 sibi nē molli p̄p̄isse de
 p̄hēdit. **U**n̄ at̄ sequit̄. **E**t
 nō illustret eū lūe. **I**n iu
 dicio nanq̄ dñs apparet̄.
 oē q̄ tūc redarguit lūe il
 lustrat. quasi enī s̄b q̄dā
 obscuritate tegit̄. quicq̄
 tūc in mēoria iudicis nō
 reuocat̄. **S**criptū q̄ppe est

m

n

Omnia autem que arguuntur
a luce manifestantur. Qua-
si quedam tenebre patrum pe-
ccatorum abscondit. de quibus per
prophetas dicitur. **E**tiam quorum re-
misse sunt iniquitates. **N**am
ergo omne quod regit in te-
nebris occultat. in die ex-
tremi iudicii non illustra-
tur luce. quod non discutitur
ulaoe. Actus namque nostros
quos tunc iuste punire no-
luit. ipsa sibi quodammodo
scies divina misericordia abscondit
in luce vero ostendit. quod
tunc in conspectu omnium demon-
strat. **N**unc ergo dies ver-
tat in tenebras. ut videlicet
omne quod delinquimus. nos per
penitentiam faciamus. ipse autem iu-
dex venturus est qui cuncta pe-
netret. cuncta perscrutetur. qui
quia ubique est. locus quo fu-
gat non est. **S**ed quia correptionis
nostre fletibus placatur.
solus ab illo loco fugere
ueit. qui post perpetratam cul-
pam. non se in penitentia abscon-
dit. **E**t quia nullum peccatum.
dominus ultimum relaxat. aut enim
nos hoc flendo insequimur.
aut ipse iudicando. restat quod
ut ad emendationem suam sumus
solliciti. inuigilet. et co-

fites tergat. **S**i si die que per
cuncti delationem dicam. tot
ipsum precibus audimus. ut si
circumdantes fletus expient
quod delinquant per negligentiam
animi deliquit. quanta animam
iustitiae penitentiae huius diei nosse
rienda est. videlicet. ipse iam esse
sus ad culpam. **D**icit enim mi-
noris est culpe cum accitit meum
in delatione rapit. sed tamen de-
litionis sue per spiritum reluctatur.
Ita grauioris et plene est neque-
tiae ad peccatum delationem. non so-
lum delationem pertrahit. sed etiam
consensu fauiliari. **T**anto ex-
go arriori manu penitentiae meae
a pollutione tergendam est. quam
to se conspiciat per consensum inque-
natam. **P**er autem spiritum subiungitur
Nocte illa tenebrosus tur-
bo possideat. **Q**uasi enim
quidam turbo tempestatis est
catatus spiritus maioris. **N**am
dum peccatum quisque quod fecit in-
telligit. dum penitentiae sue
nequecia pensat. merore me-
te obnubilat. et quasi percusso
serene letitiae aere. omnem in
se tranquillitatem cordis penitentiae
turbine delinquant. **N**isi e-
nim recognoscentem se animam
iste turbo detinet. nequaquam
propheta dixit. **I**n spiritu vehem-

mētē pterea naues tharsis
 Tharsis q̄ppe exploratio gau-
 dij dicitur. S; cū vehemēs pe-
 nitēcie spūs mentē occupat
 oēs in ea exploratioēz ip̄re-
 hensibil' gaudiū p̄bat. ut
 nichil iā ei n̄ flē libeat. ni-
 chul n̄ q̄ se terrē possit attē-
 dat. **P**onit nāq; an̄ oū-
 los illūc districtioēz iudicis.
 hūc mētū culpe aspiciat.
 quo supplicio digna sit. si
 p̄centis pietas desit. q̄ per
 lamētā p̄nā ab etha e-
 ruere pena p̄sueuit. **S**p̄s
 ergo vehemēs tharsis na-
 ues dēit. cū vis xp̄uatioēz
 valida. mētē n̄rās hūc
 mūdo q̄si mai' deducit. sa-
 lubri t̄ore p̄fundit. **S**ciēdū
 vō est q̄a cū p̄cā ip̄nita
 relinq̄m'. a nocte posside-
 m'. cū vō h' aiāduerſioē
 p̄nū plectim'. nimirū nos
 noctē quā fecim' posside-
 m'. S; tūc p̄cā cordis. s̄
 iuris n̄r possessioē redu-
 cit. si cū ināpit xp̄m̄it'
Vn̄ dīna voce. **cayn** p̄ua
 cogitanti dicit. **I**n foribz
 p̄cā adest. **I**n foribz q̄p-
 pe p̄cā adest. cū cogita-
 tiōibz pulsat. cui' appeti-
 t' subit' est. cui' hō dīnat'

si cordis neq̄tia inspecta aiā
 p̄mit'. et p̄usq; ad durici-
 am crescat reluctantia mē-
 ti s̄bigat. ut ergo delictū
 suū acius aīn' s̄tīat. et
 culpe tyrānidē sub iūe suo
 p̄tendo restringat. dimit-
 tē. **N**octē illā rē. **A**c si apte
 dicat. ne captiua mēs cul-
 pe sue seruiat. culpā a pe-
 nitēcia liberā nō reliquat
Et q̄a hoc qd̄ flendo iteq̄
 m'. nequaq; nob' a uētūō
 iudice obici spēam'. **V**n̄
 si denocē. id ē culpa n̄rā
 mouē tūc p̄ inquisicioēz
 nolum'. magnopere curan-
 dū est. ut in ei' discutiōē
 vigilem'. ne q̄libz culpa
 ip̄nita nob' remaneat.
 ne mēs p̄uersa q̄ fecit de-
 fendē audeat. et defendē-
 do neq̄cie neq̄tiā adiūgat
Si nāq; nōnulli q̄ nō
 solū nō deflēt qd̄ faciūt
 s; etiā defendē nō desistūt
 et nimirū cū defendit. cul-
 pa gēinat'. **V**n̄ p̄ quēdā
 dicit. **P**ecasti. nō adia-
 as itm'. **P**ecō q̄ppe p̄cā
 adicit. qui malegesta e-
 ciā defendit. **I**nt' hec etiā
 sciendū est. q̄ illi culpā
 suā vacat' insequūt'. et ma-

la trāsacta p aīaduēfioēz
pūe corrīgūt. q' iā ad bō
fallētia. nulla delatāō
ne capiūt. Nā quos ad
huc notia alia delatāt
falsū est qd' cūit. qā ppe
trita alia deplozāt. huc
usq' dā gregori. Ex istis
igit' verb' doctorū collige
possum'. q' nō solū ma
iora patī. verū etiā mi
nora sūt p pūiaz abstēda
Pū vñ hīs q' dīcūt suā dī
cūtiat. n' pro ut gessit tū
que cont' dñm. ita et stu
deat suā scēlem pēitēdo.
et seipm diiudicādo pu
nie. **V**alde enī valet
ad salutē aīe suipm di
iudicāō. Nā tles semet
ipōs diiudicātes. ac suā
facinora pūentes. a dō
diligūt. et nō solū nō di
iudicābūt. s' etiā qñdā
securitatē de suā salua
tōe a xpō papiūt. De
hoc dicit bēs **Vnard'** sic
Diligit deus aīaz q' i cō
spat' suo sñ intīmissione
sñ dissimulacōe diiudi
cat semetipām. idq' iudi
cū nō nisi p' nos a no
b' erigit. qā si nosmetip
sos diiudicātem'. nō vti

q' diiudicātem'. h' **Vnard'**
Dicit etiā de hoc iudicio be
atus gregorius xpo mōlū ex
ponēs illud iob ul' elū.
Neq' enī vltia i hoīs pūte
ē ut vēiat ad deū i iudici
ū. sic. Rōndū est. q' aliud
ē corā illo. atq' aliud ab
illo iudiciū. Corā dñō iudi
cat. qui corde dñm aspiciat.
et actus suos s' ei' pūia
sollicita īquisitōe discūt.
quē tanto q'sq' secur' ex
pectat. qūto cotidie vitā
suā suspect' exāinat. N'
enī ad extremū ei' iudici
ū venit. nō iā corā illo. s'
ab illo iudicat. De hoc mē
tis iudicio obliuiscēti a
nime dñs p pphiaz dicit.
Reduc me i mēoriā ut
iudicem' siml. Narrā si
qd' habes ut iustificeris.
Deb' vñ dūc' mēs et
causas suas apud dñm
et causas dñi cont' se sol
licita īquisitōe discūt.
deb' et cūte pēsare. ul' q'
ab eo bona pcepit. ul' q'
mala bonis illi' pūse vi
uendo vñdit. Qd' elcī qui
dē cotidie facē oīno nō ces
sant. Accedūt enī ad secre
tariū iudicis int' sinū cor

vbi

dis considerant. quō districte
quāq; feriat. q̄ diu patie
ē expectat. **N**etūit ī hīs
q̄ se egisse mēnerūt. pi
mūt flendo qd̄ petrasse
se itelligūt. timēt subti
lia dīna iudicia eā de
hīs que ī semetipīs itel
lige fortassis nō possūt.
Vident enī vidēi dīnit
q̄ ipī in se p̄ hūanitatē
nō vidēt. aspiciūt distric
tū iudicē. q̄ quo tardius
venit. eo seueri⁹ p̄cutit.
Scōrū eā p̄m residē cō
uētū cū eo p̄t' cōplānt.
corūq; ul' exēpla ul' dicta
cōp̄sisse reprehendūt. atq;
in hoc secreto iterioris iu
dici. ipā mentis execucioē
stanti pēitendo ferūt. qd̄
supbiendo d̄miserūt. **I**bi
nanq; adūsū se quicq; ī
pugnat enūdāt. ibi an
oculos suos oē q̄ defleat
aceruāt. ibi quicq; p̄ uā
distracti iudicis decerni
possit intuent. ibi tot pa
ciūt supplicia. qd̄ pati ti
mēt. nec deest in hoc iudi
cio mēte cōcepto omē mis
terū qd̄ pūne reos seruos
pleni⁹ debeat. **N**ā scā
accusat. mō iudicat. tōi

ligat. dolor excruciat. qd̄
iudiciū eo certi⁹ pūnit qd̄
interi⁹ seuit. **V**nq̄sq; enī
cū causa hū⁹ examis cōt'
se aggredi cepit. ipē ē auc
tor qui exhibz ipē re⁹ q̄ ex
hibet. **O**dit se quālē se
fuisse mēneit. r ipē qui ē
in semetipō insequit' ipm
illū q̄ fuit. **A**tq; ab ipō ho
mīe aduersū semetipm
fit qdā rixa in aīo. p̄turi
ēb pacē cū deo. **H**at cordis
rixā dñs req̄rebat cū di
cēt p̄ p̄pham. **A**ttēdi r au
sultauī. neō qd̄ bonū ē
loquit'. **N**ull⁹ ē q̄ agat
p̄mīaz sup p̄cō suo. dīcēs
quid feci. **Q**uā ergo nūc
in p̄tate ē. mēnū mētis
nīc cōt' nos hīc iudiciū.
recognoscendo accusēm⁹
nosmetipōs. q̄les fuim⁹
pēitendo torq̄am⁹. nō ces
sem⁹ dū licet iudiciē qd̄
fecim⁹. audiam⁹ caute qd̄
dicit'. **N**eq; enī ult. r. tre
proborū nanq; cē p̄pū solz
sp̄ p̄ua agē. r nequaq; n̄
egerūt retractāe. **O**mē. e
nī qd̄ faciūt cōm mēte p̄
tēsūt. factūq; suū n̄ cū
pūniti fuerit nō agnosūt.
C At cōt'. eltorū ē act⁹

suos cotidie ab ipso cogita
 adis fonte disaut. et omne
 quod turbidum profluit ab intus
 exsiccatur. Sicut enim non
 sentimus quod crescit membra
 corporis perficit. mutat species.
 nigredo capillorum albescit
 in canis. Unde quippe omnia nobis
 nescientibus aguntur in nobis
 ita et mens nostra per momenta
 vivendi. ipso curarum usu a
 seipsum permutatur. et non ag
 noscimus nisi vigilanti custo
 dia ad interiora nostra residere
 res. profectusque nos cotidie de
 factisque pensamus. hoc ipsum
 enim in hac mortali vita con
 sistere. quasi ad vetustatem ire
 est. Et cum idcirco mens re
 linquitur. in quodam senio tor
 poris sopitur. quia sui negli
 gens et propositum robur insen
 sibiliter perdens. a fortis prioris
 fortitudinis dum nescit senes
 cit. cum vero seipsum querit et
 subtiliter peritendo discutit.
 ab hac ipsa vetustate sua
 lota lacrimis et metore in
 sensu renouatur. et quia iam pe
 ne inextincta fuerat. per sub
 ministrata mentis amoris
 studia. novum accendit. **S**
 ad hoc agenda valde exem
 pla patrum et sacri eloquii

precepta nos adiuvant. Si enim
 opera sanctorum patrum inspiciamus
 et divinis nominis iussibus
 aure prebentur. alia nos con
 templata. alia audita succen
 dunt. et cor nostrum torpore non re
 stringitur. dum imitatio pro
 vocat. Unde bene ad moyses
 sen dicitur. Ignis in altari
 semper ardebit. quem nutritis sa
 cerdos subiciet mane ligna
 per singulos dies. Altare quippe
 dei est cor nostrum. in quo iubet
 ignis semper ardere. quia natura est
 ex illo ad dominum caritatis
 flamma indefinenter ascendere
 cui per singulos dies sacerdos
 ligna subiciet. ne extingatur.
 quia natura est ut fidelis quisque
 ne in eo caritatis flamma de
 ficiat in corde suo. tam exempla
 patrum predecessorum quam sacre scrip
 ture testimonia agere non de
 sistat. Nam quasi quedam fomes
 ta igni data est in excitatio
 ne caritatis vel exempla patrum
 vel precepta doctorum ministrant
 Quia enim mentis nostra novitas
 ipsa cotidie huius vite
 diversarum veterescit. ignis
 iste caritatis dei. huius adhi
 bitis nutrendus est. ut qui per
 usum se nostre vetustatis exte
 nuat. per patrum testimonia et

exempla reuiviscant. Ignis e
 nū iste in altare dñi. id ē in
 corde nrō aīa cōtīguit. nō
 sollet adhibitis exēplis pa
 trū. et dñicis testimonijs re
 parer. **H**ūc at illic sūditur
Et īposito holocausto desu
 p. adolebit adipēs pacifici
 ū. **N**ā q̄s hūc ignē cū
 tatis accendit. semetipm
 utiq; holocaustū desup īpo
 nit. q̄a oē vīcū qd in se
 male vivebat eruit. Cū
 enī cogitationū suarū int
 na cōsiderat. v. vitā reprobā
 p īmutatiōis glāz mactat
 in ara se sui cordis īposuit.
 et igne caritatis accendit.
De q̄ hostia pacificorū a
 deps redolebit. q̄a mīna no
 ue vite īpignatio pacē int
 nos et deū facēs. odorē no
 bis suauissimū reddit. q̄a
 vō eadē caritas in cordibz
 elōrū inextīgūbil manet.
 apte illic subdit. Ignis ē
 iste p̄etūis q̄ nūq; defici
 et ab altari. **N**ūq; ab altari
 ignis iste deficiet. q̄a etiā
 post hanc vitā eorū men
 tibz feruor caritatis crescat.
 etna q̄ppe cōtēplatiōe agit
 ut om̄ps de⁹ quo magis
 visus fuit. eo āpli⁹ diligat

Nūc nō est ut ad corda nrā
 redeam⁹. discutiā q̄ qd
 agim⁹. et quāq; in nobis
 dñe vītutinis regulā of
 fendit accusēm⁹. ut apud
 districtū iudicē ipā nos ac
 cusatio excuset. **I**n hoc enī
 mentis nrē iudicio tanto
 aīa absolui m⁹ q̄nto nos
 districti⁹ reos eē tenem⁹.
Nad hęc agenda p̄mit
 tenda s̄ t̄pā q̄bz vacat. q̄a
 ad hęc agenda post hūc m̄
 te t̄pā nō vacat. **P**atue
 q̄ppe nō dicit. **N**eq; enī e
 rit ult. **I**dcirco nāq; me
 morem⁹ qd tūc nō possu
 m⁹. ne nūc qd possum⁹ neg
 ligam⁹. h̄ dñi gregori⁹ ī
 mōlibz. **H**abem⁹ igit p̄
 dñi. quō om̄ps de⁹ se diu
 dicātes nō iudicat. se pū
 entes nō punit. s̄ saluat.
 et pccā cōt se dmissa. re
 laxat. **N**ō vō oīa p̄ remedi
 ū p̄nē fieri solēt. **N**ūc q̄libz
 pccōr. quociēs lapsus fuit
 in aliqd pccm. nō tardz e
 re ad p̄nē bonū. ipā enī
 om̄ t̄pē valens ē ad pur
 gandū corda p̄cantiū.
Testatur hoc b̄s gregori⁹. q̄
 sic dicit. **O** felix lauacrū
 p̄nē. qd toties valz ad p̄

gandū. quociēs indiget
cor huānū. h' greg. Iane
m' ergo pātorū maculas
in hoc salubri pñie laua
cro. ut mūdāt et purga
ti possim' puenire ad auc
torē vite et mūdiciē. Hys
igit' pmissis de pñia. nē
de ei' pñibz ē videndū.

Distictio 1ª libri primi

Cic. Ca^m p^m
Sdū q' ptes pñie
sūt tres. videlz.
Contritio cordis. confessio o
ris. et satisfactio opis. Et s'
iste ptes quasi ptes integra
les scdm eē pñie pñm. Si
at' hee ptes pñie integres.
videlz. contritio in aīmo
confessio in vbo. et satisfactio
in facto. In quibz tūc pē
nitentia integrat'. cū pātor
oem mōrle culpā pēctā
et facto deselit. et verbo ac
cusat. et aīo detestatur.
ppones nūq' iterū pñm
Hys at' debito mō paurē
tibz. cū absolucioe fā ab
eo in quo ē ordo clauis.
ac iurisdicctio. absoluitur
hō a pāto. et reūnit' ecclie
et reconciliat' xpō. mediāte
clauē sacerdotali. **Q^u**
at' tres sūt ptes pñie. oñdit.

Pñia enī est quoddā spon
taneū iudiciū. in quo cō
cilio ē quasi qdā cōcilio. vbi
sequit' iudiciū apud iudicē spō
tanea confessio. deū sequit'
emēde p iudicē iposite so
lucio. **S**z in hoc differt iu
diciū fori a iudicio poli.
qā ibi confessio de iure dāp
nat'. et hic absoluit'. Alia
ē etiā sufficiēcia istarū p
ciū. qā cū oē pñm pmitta
t' corde ul' ore ul' ope. iustū
ē. ut ista auer' p pñm.
saluz. ut pātor culpā de
testet' aīo. vbo accuset. et
fco puniat. Et sicut tribz
modis offendim' deū. scz.
delictioe cogitatiois. ipu
dencia locutiois. et supbia
opis. scdm regulā. ut cō
traria cōtrarijs auer'. tūz
modis oppositis satisfacim'
Quia igit' pñando inocēciā
pdidim'. restat ut p pñiaz
reformem'. dicte bñs **h'eo.**
Si q's inocēciā pēctādo
corrupt'. pñie remedio po
tūt repae. Quia ut ait bñar'
d' **Q^u**d deus nō imputat
deceuit. sic ē quasi nō fuit
Si ergo deceuim' inocē
ciā repae et p qsequēs ia
nuā celi p pñiaz referare.